

KPMG

Gündem

Sayı 17 • Ocak / Mart 2014

Dr. M. İbrahim Turhan

**“Küresel borsa
olmak istiyoruz”**

Ferruh Tunç

“Değerli büyüyeceğiz”

KPMG

cutting through complexity™

KPMG VERGİ PLATFORMU
YENİ YÜZÜYLE
kpmgvergi.com YAYINDA!

YENİ YILA GİRERKEN.....

2014 yılına dopdolu bir içerikle "Merhaba" diyoruz. Gündemdeki gelişmeleri konu alan analizler, KPMG tarafından hayata geçirilen araştırmalar ve son derece değerli söyleşi konuklarımızla yine karşınızdayız.

Son dönemde yakından izlenen isimlerden biri olan BİST Genel Müdürü Dr. M. İbrahim Turhan, bu sayımızın özel konuklarından biri oldu. Küresel ölçekte ve Türkiye'nin gücünü ve dinamizmini yansıtan bir borsa hedeflediklerini söyleyen Turhan'ın söyleşisinin yalnız merakla değil yararlanarak da okunacağından eminiz.

KPMG, 2005'ten bu yana inşaat sektöründeki trendleri ortaya koymak üzere inşaat araştırması yayınlıyor. Bu yıl yayımlanan KPMG Türkiye İnşaat Araştırması'nı da yine yeni yılın bu ilk sayısında sizlerle paylaşıyoruz. Araştırmadan oldukça çarpıcı sonuçlar çıkmış durumda. Buna göre altyapı yatırımlarına olan talep, sektördeki büyümenin itici gücü olacak görünüyor. Araştırmaya katılan şirketler, istikrarlı bir büyüme öngörürken geleceğe iyimser bakıyor.

"Erkek, 36-55 yaşları arasında, yönetim, muhasebe, operasyon veya satış/pazarlama departmanlarında görev yapan bir kişi..." Sandığınız gibi, bu bir iş ilanı değil... Bir suistimalci profili! KPMG'nin "Bir Suistimalcinin Profili" raporunun sonuçlarını ilgiyle okuyacağınızı umuyoruz.

Yatırım yaptığınız şirketin değeri beklentiler doğrultusunda artıyor. Bu değişimi finansal tablolarda nasıl ifade edebilirsiniz? Finansal tablolarınızı yap-boz tahtasına döndürmeden şirket değerini nasıl yansıtabilirsiniz? İşte bu noktada, bağımsız bir değerlendirme analizi, adil ve makul görüş ve uzun vadeli bakış açısı oldukça önemli. Hande Şenova'nın yazısı bu konu üzerine.

Son yıllarda vergide etik, ahlak, şeffaflık kavramları çok sık tartışılmaya başladı. Bunda yaşanan krizler, ekonomik sıkıntılar kadar medyanın bu konuya artan ilgisi, internetin gelişmesiyle sosyal medyanın yayılması da etkili. İlgi büyük olunca bu konudaki girişimler de artıyor. Özellikle OECD'nin Şubat 2013'te yayımladığı "Vergi Tabanı Aşındırması ve Kazanç Aktarımı" konulu raporuyla 19 Temmuz tarihli OECD Eylem Planı önemli bir yol haritası çiziyor. Abdulkadir Kahraman uluslararası vergiciliğin yeni paradigması konusunda ipuçlarına işaret ediyor.

Türkiye'de halka açık şirketlerin yüzde 75'i aile şirketi... Bu nedenle aile şirketlerinin sürekliliği, Türkiye ekonomisinin gelişimi açısından büyük önem taşıyor. Bu sürekliliği sağlamanın yolu ise kurumsallaşmadan geçiyor. Peki kurumsallaşma için olmazsa olmazlar neler? Aile anayasası, kişiye bağlı yapıdan uzaklaşma ve etkin işleyen bir yönetim kurulu ilk akla gelenler. Bu konularla ilgiliyseniz, Naciye Kurtuluş'un yazısını okumanızı tavsiye ederiz.

Servet Gözel ve Ehtiram İsmayilov'un yazıları, şimdiki zamanın giderek fark edilen devasa bir boyutu ile ilgili: Data Analitik! Teknik bir konu olmaktan çok bir zaman yorumu alanı olan bu konuda KPMG Gündem okurlarının ilave yazılar okumaya çok istekli olduğunu düşünüyoruz.

Yeni yılın bu ilk günlerinde sunuma sığmayan dolu dolu bir KPMG Gündem sayısı daha sizlerle birlikte! Birlikte düşünmek, birlikte çözümler üretmek için...

İyi okumalar dileriz.

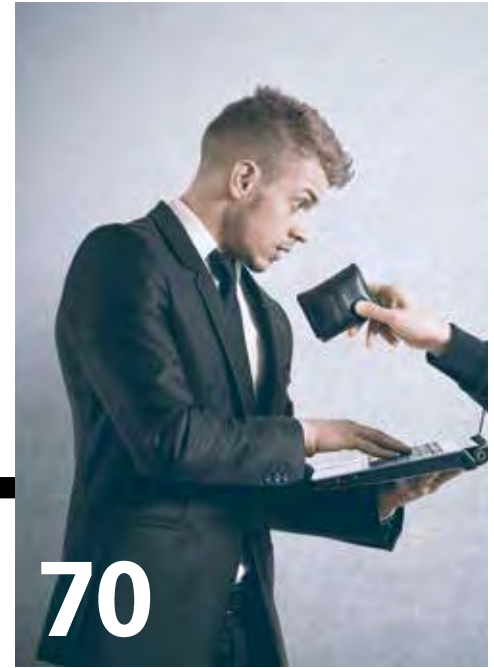
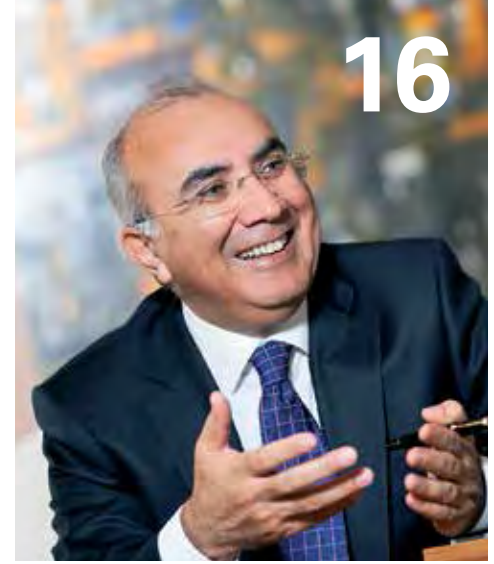
4

yaşındayız

Ferruh Tunç

KPMG Türkiye Başkanı,
Kıdemli Ortak

22

“KÜRESEL BİR BORSA OLMAK İSTİYORUZ”

BİST Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Turhan, büyük bir dönüşümden geçen Borsa İstanbul'un yatay entegrasyonunu tamamladığını söylüyor. Küresel ölçekte bir borsa olmak istediklerini söyleyen Turhan, yeni dönem hedeflerini ve planlarını dergimize anlattı.

KPMG
Gündem

Yılda 4 kez yayınlanmaktadır. Ücretsiz dağıtılır. Dergide yayımlanan tüm yazıların sorumluluğu yazarına aittir. İzinsiz alıntı yapılamaz.

Sahibi
KPMG İş ve Yönetim Danışmanlığı A.Ş.

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Editör
İdil Gürdil
igurdil@kpmg.com

Görsel Yönetmen
Korkut Çoruh
Tolga Çoruh

Baskı & Cilt
Karagön Ofset ve Matbaacılık
Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Nadir Sok. No:24
Eminönü/Çağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 511 27 29

Adres
Kavacık Rüzgarlı Bahçe Mah. Kavak Sok. No:29 Beykoz 34805 İSTANBUL
Tel: +90 212 681 90 00
Faks: +90 216 681 90 90
www.kpmg.com.tr

Katkıda Bulunanlar

Abdulkadir Kahraman, Ayhan Üstün, Bahar Caner, Begüm Güzel, Ceren Ateşok, Cihan Doğrayan, Çiğdem Güreler, Duygu Avcı, Ehtiram İsmayilov, Emrah Akın, Ergün Kış, Ferruh Tunç, Figen Tahiroğlu Würsching, Hakan Aytekin, Hakan Güzeloğlu, İdil Gürdil, İsmail Önder Ünal, Latif Oylan, Mehmet Raşit Yorulmaz, Murat Palaoğlu, Servet Gözel, Sinem Cantürk, Şirin Soysal, Timur Çakmak, Tuba Yaman.

İçindekiler

30

TÜRKİYE FİNANS MERKEZİ OLUR MU?

KPMG Türkiye ev sahipliğinde "Fark Yaratmak: İstanbul'u Bölgesel Finansal Hizmetler Merkezi Yapmak" başlığıyla üst düzey bir yuvarlak masa toplantısı düzenlendi. Toplantıda krizin etkileri, AB ilişkileri, Türkiye'nin vizyonu, yasal düzenlemeler ve finans merkezi olma yolundaki zorluklar tartışıldı.

- 12 RİSK ESASLI DENETİM ŞART**
Denetimde risk esaslı yaklaşımlar öne çıkıyor.
- 14 "TARAFSIZ DANIŞMAN GİBİ ÇALIŞIYORUZ"**
Turkcell İç Denetim Direktörü Esra Yıldırım, şirketinin iç denetimle ilgili yaklaşımlarını anlattı.
- 16 "DEĞERLİ BÜYÜYECEĞİZ"**
KPMG Türkiye Genel Müdürü Ferruh Tunç, yeni dönemde büyüme stratejilerini anlatıyor.
- 20 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİKTE YENİ DÖNEM GERÇEĞİ**
KPMG Türkiye, "İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik" konulu bir organizasyon düzenledi.
- 32 "TÜRKİYE İYİ İŞ ÇIKARIYOR"**
KPMG EMA Bölgesi Finansal Bölüm Başkanı Bill Michael, finans sektöründeki son tabloyu değerlendirdi.
- 36 BİLGİ SİSTEMLERİNDE YENİ DÖNEM**
SPK'nın çıkardığı iki yeni taslak denetçilerin gündemini meşgul ediyor.
- 38 YENİ DÜZENLEMELER NE GETİRECEK?**
Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'nun getirdiği yeni düzenlemeler...
- 40 BASEL III BAŞLIYOR**
Bankacılık sektörüne yönelik yeni düzenleme, Ocak 2014'te yürürlüğe girdi.
- 44 BÜYÜK POTANSİYEL**
Katılım bankacılığının 2017'de 80-120 milyar dolara ulaşacağı tahmin ediliyor.
- 46 YATIRIMCININ YENİ GÖZDESİ**
Yatırımcıların swap işlemlerine gösterdiği ilgi artıyor.
- 50 VERGİ AJANDASI**
Önümüzdeki üç ayın vergi gündeminde öne çıkan başlıklar.
- 52 VERGİDE YENİ NORMAL VE VERGİ ETİĞİ**
Vergide etik, şeffaflık tartışmaları...
- 56 HEPİNİZ BİR MELEK OLABİLİRSİNİZ**
Melek yatırımcılıktaki kazanç potansiyeli.
- 58 E-DEFTER HAKKINDA NE BİLİYORSUNUZ?**
Gelir İdaresi Başkanlığı tebliğiyle e-defter konusunda önemli açıklamalar yaptı.
- 60 2014'ÜN GÜMRÜK GÜNDEMİ**
Yeni yılda gümrük ve dış ticaretle yürürlüğe girmesi beklenen yenilikler...
- 66 DİPNOTLAR ŞEFFAFLAŞIYOR**
Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Kurumu, yayınladığı raporla rehberlik yapıyor.
- 68 GELECEĞİN SEKTÖRÜ**
İnşaat, büyüme potansiyeliyle diğer sektörlerden farklılaşıyor.
- 70 SUİSTİMALİ YAPAN KİM?**
KPMG'nin yayınladığı "Bir Suistimalcinin Profili" raporunun çarpıcı sonuçları...

KPMG Türkiye'den yeni hizmet

Özellikle farklı sektörlerden birçok şirketi içinde barındıran holdingler ile birlikte telekom, enerji, finans, ilaç ve perakende sektöründe yer alan şirketler için sürekli denetim/sürekli gözetim çözümleri kritik önem taşıyor. Bu nedenle KPMG Türkiye Adli Bilişim (Forensic Technology) Bölümü, sunduğu hizmetler arasına sürekli denetim/sürekli gözetim hizmetini de ekledi. Bu çerçevede şirketler için, hem kendilerine özel olarak hazırlanan yazılımlar geliştiriyor hem de bazı önemli BT şirketleriyle birlikte ortak çalışmalar yürütüyor. Sürekli denetim ve sürekli gözetim uygulamaları hakkında detaylı bilgi almak için KPMG Türkiye Risk Yönetimi Danışmanlığı Bölüm Başkanı İdil Gürdil ile iletişime geçebilirsiniz.

İdil Gürdil

E: igurdil@kpmg.com
T: +90 216 681 90 14

Alman Masası'nda gündem masaya yatırıldı

KPMG Türkiye Alman Masası Lideri Ergün Kış'ın öncülüğünde düzenlenen kahvaltı toplantılarının dördüncüsü 13 Aralık 2013 günü KPMG Türkiye Kavacık ofisinde gerçekleştirildi. Türkiye'de faaliyet gösteren Alman firmalarının üst düzey yöneticilerinin bir araya gelerek belirlenen gündem konularını tartıştığı toplantıların dördüncüsünde ana tema "Tedarik Zinciri Yönetimi & Uyum" olarak belirlendi. KPMG Almanya Şirket Ortakları Kaveh Taghizadeh ile Christian Rast, tedarik zinciri yönetimi konusunu işlerken, KPMG Türkiye Risk Yönetimi Danışmanlığı Bölüm Başkanı İdil Gürdil, küresel olarak düzenlenen KPMG araştırması "Bir Suistimalcinin Profili"nin sonuçlarını paylaştı. Toplantının son oturumunda KPMG Türkiye Suistimal Önleme ve İzleme Bölümü Müdürü Göktürk Tamay, KPMG Türkiye'nin yeni hizmeti olan Sürekli Denetim/ Sürekli Gözetim uygulamalarını tanıttı.

KPMG Türkiye transfer fiyatlandırmasında ilk grupta

Dünyanın seçkin sektörel dergileri arasında yer alan International Tax Review (ITS) dergisinin, yeni yayımlanan World Transfer Pricing 2014 sayısında KPMG Türkiye, Transfer Fiyatlandırması hizmeti veren öncü firmalar arasında birinci grupta yer aldı. KPMG Türkiye Transfer Fiyatlandırması ekibi, 2008 yılında bu hizmeti

müşterilerinin dokümantasyon işlerini tamamlayarak vermeye başlamasının ardından, geçtiğimiz iki yıl içinde transfer fiyatlandırması kapsamında verdiği hizmetlere, planlama ve ihtilaf çözümünü de dahil etti. KPMG Türkiye aynı zamanda müşterilere denetim ve düzenleme alanında da danışmanlık hizmeti veriyor.

Sinem Cantürk şirket ortağı oldu

KPMG Türkiye'de bilgi sistemleri risk yönetimi bölüm başkanı ve finansal hizmetler sektör lideri olarak görevini yürüten ve aynı zamanda KPMG Türkiye'nin ulusal bilgi sistemleri güvenlik sorumlusu olan Sinem Cantürk, şirket ortaklığına terfi etti.

Kariyer hayatında bugüne kadar farklı sektörlere yönelik süreç ve bilgi sistemleri konularında denetim ve danışmanlık projelerini yönetmiş olan Cantürk, yeni göreviyle birlikte KPMG Türkiye'de şirket ortağı olarak çalışmalarını sürdürecektir. 1996 yılında profesyonel iş hayatına başladığı Yapı Kredi Bankası'nda takım lideri, uygulama mimarı, proje yöneticisi ve bilgi teknolojileri iç denetçisi rollerini üstlenen Sinem Cantürk, 2006 yılında KPMG Türkiye ekibine katıldı. Cantürk halen, BDDK adına bankalarda ve finansal iştiraklerinde

yapılan denetimlerde BDDK Akredite Bilgi Sistemleri Baş Denetçisi olarak görev alıyor. KPMG Türkiye Finansal Hizmetler Sektör Lideri rolü nedeniyle gerek TBB gerek FİDER gerekse TÜSİAD çalışma gruplarına aktif olarak katılarak hem Türkiye'deki hem de yurtdışındaki gelişmeleri yakından takip ediyor.

Unilever KPMG'yi seçti

Tüketici ürünleri sektörünün dev ismi Unilever, PricewaterhouseCoopers ile sürdürdüğü 27 yıllık çalışmayı sonlandırarak dünya genelinde yeni denetçisi olarak KPMG'yi seçti. 130 bin saat sürmesi beklenen 2014 denetimleri, toplam 90 ülkede, sayısı yüzleri bulan denetim ekipleri tarafından gerçekleştirilecek. Tüketici ürünleri küresel pazarı üzerinde derin uzmanlık ve anlayış sahibi bir firma arayışında olan Unilever için, bu süreç boyunca çeşitli yaratıcı adımlar atıldı. Geçmiş tecrübelerden faydalanarak hızlı denetim anlayışı sürdürülecek ve ocak ayı sonunda denetimler tamamlanmış olacak. Denetim ekiplerinin yanı sıra hem Unilever hem de küresel müşterilerde uzman olan entegre bir KPMG ekibi görev yapacak.

Bankacılıkta güncel vergi konuları

KPMG Türkiye Vergi Bölümü tarafından bu yıl ikincisi düzenlenen Bankacılık Sektöründe Güncel Vergi Konuları toplantısı, 19 Aralık 2013 günü Grand Hyatt Otel'de gerçekleştirildi. Bankacılık sektöründen önemli isimlerin bir araya geldiği toplantıya KPMG Türkiye Vergi Bölüm Başkanı Abdulkadir Kahraman ve Vergi Direktörü Hakan Güzeloğlu liderlik yaptı. Toplantıda gündemdeki önemli vergi konuları tartışıldı.

Autolead Konferansı'na katıldık

KPMG Türkiye Otomotiv Sektör Lideri Ergün Kış, Eduplus tarafından 12 Aralık 2013 tarihinde otomotiv sektörüne yönelik olarak düzenlenen ve otomotiv sektörünün en önemli kuruluşlarından üst düzey yöneticileri ve temsilcileri bir araya getiren Autolead Konferansı'na konuşmacı olarak katıldı. Kış, kapsamı itibarıyla Türkiye'nin ilk yerel otomotiv araştırması olma özelliği taşıyan KPMG Türkiye 2013 Otomotiv Yöneticileri Araştırması'nın sonuçlarını ve sektörün 2017 öngörülerini dinleyicilerle paylaştı.

Yayınlar artık mobil kanalda

KPMG International, küresel yayınlar ve üye firmaların hazırladığı tüm yayınları için bir mobil uygulama geliştirdi. "KPMG Thought Leadership" isimli uygulama App Store'da yerini aldı. iPad'lerde kullanılabilen ve tamamen ücretsiz olan uygulama, 25 dil desteğiyle yayımlandı. Farklı ülke ve dil seçeneklerini kullanarak vergi, denetim ve danışmanlık bölümlerine ait yerel ve uluslararası

yayınlar ulaşılabileceğiniz KPMG Thought Leadership App, içeriğindeki güncel yayın ve raporlar arasında arama yaparak, yayınları uygulamada yer alan kişisel kütüphanelere kaydetme ve e-posta yoluyla paylaşma imkanı tanıyor. Aynı zamanda KPMG üye ülkelerindeki uzmanlarla irtibata geçmeye olanak sağlayan bu yayınlara, diğer cihazlara da senkronize ederek kolayca her yerden erişmek mümkün.

Vergi platformu yenilendi

KPMG Vergi Platformu, okurlarına daha iyi hizmet verebilmek amacıyla yenilendi. www.kpmgvergi.com adresinden ulaşılabilen vergi platformu, kullanıcı dostu yeni tasarımıyla vergi alanındaki en güncel ve pratik bilgilere; KPMG Vergi Bölümü profesyonelleri tarafından hazırlanan makale, bülten, yayın ve duyurulara tek çatı altında kolay erişim sağlamaya devam ediyor. Platformun en önemli yeniliği ise blog sayfası. KPMG Vergi Bölümü profesyonelleri, gündemdeki konuları bundan böyle kendi blog sayfalarından yorumluyor, makalelerini paylaşıyor. Ayrıca, yeni yüzüyle tekrar hizmete sunulan hesaplama araçları ile maaş, kıdem-ihtar, reeskont hesaplamaları kolayca yapılabiliyor. Vergi oranı sorgulama aracı ile belirli ülkelerdeki çeşitli vergi oranları istenen tarih aralığı için görüntülenebiliyor.

KPMG Türkiye üniversitelerde

"KPMG" Türkiye, eğitim döneminin başlamasıyla birlikte denetim, vergi ve danışmanlık alanında kariyer hedefleyen üniversite öğrencileriyle bir araya gelmeye başladı. KPMG Türkiye Başkanı Ferruh Tunç, insan kaynakları ekibi ve bölüm yöneticilerinin katılımıyla gerçekleşen etkinliklerde öğrencilerle, kendilerini bekleyen kariyer fırsatları paylaşarak eğitici sohbetler gerçekleştirildi.

KPMG@CAMPUS

ekibimizin yeni üyeleri

Vergi düzenlemelerinde son durum

KPMG Türkiye, 19-20 Kasım 2013 tarihleri arasında KPMG Avrupa Bölgesi Vergi Bölümü ortaklarından oluşan ve KPMG'nin uluslararası vergilendirme konularında Avrupa merkezli bilgi merkezi olan "EU Tax Centre" temsilcilerini İstanbul'da bir araya getirdi. KPMG'nin İstanbul'daki ofisinde önemli kuruluşlar ve uluslararası şirketlerin temsilcilerinin de katılımıyla gerçekleşen vergi seminerinde, "Günümüzün Politik Ortamında AB Vergi Düzenlemeleri ve OECD'nin Başlattığı Çalışmaların Getirdiği Fırsatlar-Tehditler" ana teması altında AB vergi düzenlemelerinin Türkiye'deki iş ortamına uygunluğu, vergi kaçakçılığı ve agresif vergi planlamasıyla mücadele için global ölçekli eylem planları, bu planların Türkiye üzerindeki olası etkileri tartışıldı. Seminerde ayrıca Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılım yolunda vergi alanında yerine getirmesi beklenenler ve bunların Türkiye'ye etkileri gibi konular da görüşüldü. Türkiye'nin 2006 yılında yapılan kurumlar vergisi reformu ile ne gibi aşamalardan geçtiği, Türkiye'deki şirketlerin BEPS'ten nasıl etkileneceği gibi konular da ele alındı. Seminere KPMG Türkiye'yi temsilen KPMG Türkiye Vergi Bölümü Başkanı Abdulkadir Kahraman ile KPMG Türkiye Vergi Bölümü Şirket Ortakları Timur Çakmak ve Ayhan Üstün ev sahipliği yaptı.

ASLI DİNÇYÜREK - Vergi Bölümü, Şirket Ortağı

YENİ ORTAK

İzmir'de faaliyet gösteren Venüs Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Ltd.Şti.'nin Kurucu Ortağı Asli Dinçyürek, Vergi Bölümü altında faaliyet gösteren mali müşavirlik ve muhasebe hizmetleri bölümünde şirket ortağı olarak KPMG Türkiye bünyesine katıldı.

Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Bölümü'nden mezun olduktan sonra iş hayatına 1997 yılında Arthur Andersen'da başlayan Asli Dinçyürek, kariyerine Ernst&Young'da devam etti ve 2004 yılında Venüs SMMM Ltd.Şti.'ni kurdu.

BAHADIR DİNÇYÜREK - Vergi Bölümü, Kıdemli Müdür

İZMİR'EYENİ GÜÇ

Lisans eğitimini Dokuz Eylül Deniz İşletmeciliği ve Yönetimi Bölümü'nde tamamlayan, yüksek lisans diplomasını ise aynı üniversitede uluslararası işletme dalında alan Bahadır Dinçyürek, 1997 yılında başladığı kariyeri boyunca Türk Hava Yolları, Turnak, Berben Express, Turksped, K Logistics firmalarında görev yaptı. 2007 yılında Venüs SMMM A.Ş. bünyesine müdür olarak katılan Dinçyürek, Aralık 2013 itibarıyla KPMG Türkiye İzmir ofisinde muhasebe ve mali müşavirlik hizmetleri bölümünde Kıdemli Müdür olarak görev alıyor.

GÜNKUT GÜRŞEN - Risk Yönetimi Danışmanlığı, Kıdemli Müdür

ÇOKYÖNLÜ UZMANLIK

Günkut Gürşen Dokuz Eylül Üniversitesi'nde işletme eğitimi aldıktan sonra, 2005 yılında PwC İzmir ofisinde kariyerine başladı. 2013 yılına kadar risk, süreç ve teknoloji hizmetleri departmanında müdür olarak çalıştı. Üretim ve perakende sektörlerinde geniş deneyimi bulunan Günkut Gürşen; KPMG Türkiye İzmir ofisinde aile hizmetleri, kurumsal yönetim danışmanlığı, risk yönetimi, iç kontrol ve iç denetim alanında kamu kurumlarına, yerel ve çok uluslu şirketlere hizmet verecek.

NESLİHAN UZUN - Denetim Bölümü, Kıdemli Müdür

UZUN'UN KARIYER YOLCULUĞU

Neslihan Uzun, İstanbul Üniversitesi'ndeki İktisat eğitiminin ardından kariyerine 2005 yılında Ernst&Young'da başladı. 6 yıl Denetim Bölümü'nde görev yaptıktan sonra Ekim 2011-Kasım 2012 arasında Kale Şirketler Grubu'na bağlı Kale Holding A.Ş.'de tüm grubu kapsayan Uluslararası Muhasebe Standartlarına (UFRS) geçiş projesinde yönetici olarak görev aldı. Kasım 2012 itibarıyla Ernst & Young'da Denetim Müdürlüğü görevine geri dönen Neslihan Uzun, Aralık 2013'te KPMG Türkiye İzmir Ofisi'nde Denetim Bölümü ekibine Kıdemli Müdür olarak katıldı.

AB VERGİ REJİMİNDEN NASIL YARARLANABİLİRSİNİZ?

Ayhan Üstün

Vergi, Şirket Ortağı

E: ayhanustun@kpmg.com

T: +90 216 681 90 20

M: +90 533 312 29 92

AB VERGİ DÜZENLEMESİNİN ESASI

Avrupa Birliği (AB) üye ülkeleri, temel hak ve hürriyetler ve ayrımcılık yasağı prensiplerine bağlı kalarak kendi vergi rejimlerini belirlemek ve uygulamakta serbesttir. Üye ülkelerin uymakla yükümlü olduğu AB sözleşmesinin ana prensipleri aşağıdaki gibidir:

- Malların serbest dolaşımı (free movement of goods)
- Çalışanların serbest dolaşımı (free movement of workers)
- Yerleşme serbestisi (freedom of establishment)
- Hizmet sunma serbestisi (freedom to provide services)
- Sermayenin serbest dolaşımı (free movement of capital)
- Vatandaşların serbest dolaşımı (free movement of citizens)

AB üye ülkelerinin vergi politikaları bu ana prensiplerle çeliştiği ve vergilendirme yolu ile potansiyel bir kısıtlama ya da ayırım yapılması sonucu ortaya çıktığı zaman ülkelerin yerel vergi politikaları AB vergi direktifleri veya yargı kararlarıyla kısıtlanabilir, değiştirilmeye zorlanabilir.

ÜYE OLMAYAN ÜLKELERE UYGULANABİLİR Mİ?

AB vergi düzenlemeleri, Türkiye gibi henüz tam üye statüsü kazanmayan ülkelere de belli ölçülerde uygulanabilir. Ancak bu uygulama, sayılan prensiplerden sadece "temel hak ve hürriyetler" ile "sermayenin serbest dolaşımı" alanlarında mümkündür.

Bunların uygulama alanları aşağıdaki gibi örneklendirilebilir:

SERMAYE YATIRIMLARI

Türkiye'deki bir ana şirket AB üyesi bir ülkede şirketin hisselerine iştirak ediyor ve şirketin kontrolünü elde tutuyor ise iştirakinden Türkiye'ye kâr dağıtımında AB vergi mevzuatından yararlanmayı talep edebilir mi?

AB içinde bir şirketin kontrolünü elinde bulunduracak düzeyde sahip olunması "yerleşme serbestisi" prensibi altında değerlendiriliyor ve bu prensip AB üyesi olmayan ülkeler için uygulanamıyor. Dolayısıyla Türk ana şirket, AB'de yerleşik bir ana şirkete kıyasla daha fazla vergi yükü ile karşılaşabiliyor.

Türkiye'deki bir şirket AB üyesi bir ülkedeki şirketin hisselerine yatırım amaçlı ve azınlık olarak sahip olduğunda; iştirakinden Türkiye'ye kâr dağıtımında uygulanacak AB vergi mevzuatından yararlanmayı talep edebilir mi?

AB içinde bir şirketin hisselerine sadece menkul kıymet olarak yatırım yapmak "sermayenin serbest dolaşımı" prensibi altında değerlendiriliyor ve AB üyesi olmayan bir ülkenin mukimi bile olsa yatırımcı şirket AB içinde uygulanan avantajlı kâr dağıtım rejiminden yararlanmayı talep edebilir.

Miras yoluyla veraset geliri elde edilmesi

Eğer AB üyesi bir ülkedeki mal varlıkları, AB üyesi olmayan bir ülkede mukim bir kişiye miras yoluyla devroluyorsa bu durum, "sermayenin serbest dolaşımı" prensibi altında değerlendiriliyor ve AB üyesi olmayanlara da hak doğuruyor. Bu durumda mirası elde eden kişinin AB üyesi ülke vatandaşlarıyla eşit şekilde istisnalardan yararlanmasını talep edilebiliyor. Varsa, fazla ödenmiş vergisinin iadesi istenebiliyor.

Net esasına göre vergilenme imkanı

Eğer AB üyesi olmayan bir ülke mukimi, AB kaynaklı bir gelir elde ediyorsa ve bu gelir AB ülkesi tarafından kaynaktan kesinti yoluyla vergileniyorsa, geliri elde eden kişinin söz konusu faaliyetlerle ilgili giderlerini stopaj matrahından düşme imkanı olmuyor. Kendi ülkesinde ise gelir ve giderleri netleştirdikten sonra yeterli vergi matrahı çıkmıyorsa yurtdışında ödenen vergilerin mahsubu mümkün olmuyor. Eğer benzer bir durumda, AB üyesi ülke mukimlerinin giderlerini düşerek "net esasına" göre vergilendirme imkanı oluyorsa, bu durumda AB üyesi olmayan ülke mukimi de ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasıyla aynı rejimden yararlanmayı talep edebilir ve stopaj yoluyla fazla ödediği verginin iadesini isteyebilir.

AB'DE VERGİ POLİTİKA DEĞİŞİKLİKLERİ

AB bünyesinde tartışılan vergi politikaları, OECD'nin uzun zamandır üzerinde çalıştığı ve en son G-20 toplantısında aksiyon planı olarak duyurduğu kısaca BEPS olarak adlandırılan "Base Erosion and Profit Shifting" (Matrah Aşındırması ve Kâr Transferi ile Mücadele Eylem Planı) ile paralel bir gelişim izliyor.

AB gündeminde vergi politikaları değişiklikleri kısaca aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Şirketlerin vergi bilgileri konusunda şeffaflık ve bilgi değişimi uygulamasının yaygınlaştırılması
- Uluslararası melez (hybrid) yapılar kullanılarak vergi

planlamasının engellenmesi

- Transfer fiyatlandırması alanında düzenlemelerin geliştirilmesi
- Vergi anlaşmalarının sağladığı avantajların kötüye kullanılmasını engellemek için "anti-abuse" düzenlemeleri geliştirilmesi
- Diğer ülkelerin vergi matrahının aşınmasına sebep olan vergi cenneti gibi zararlı vergi rejimleriyle mücadele
- Dijital ekonominin vergilenmesi
- Vergi mükelleflerinin toplum tarafından takip ve kontrolü

Bunlara ilave olarak uzun zamandır AB ülkelerinin gündeminde olan ve birden çok AB ülkesinde faaliyet gösteren şirketlerin ortak ve tek bir Kurumlar Vergisi matrahı beyan etmesine olanak sağlayacak "Common Consolidated Corporate Tax Base" (CCCTB) uygulamasının da halen tartışılmakta olduğu ve önümüzdeki yıllarda uygulamaya geçilebileceği konuşuluyor.

TÜRKİYE'NİN VERGİLENDİRME FASLI

Türkiye'nin AB üyelik sürecini kısaca hatırlarsak;

- Tam üyelik görüşmeleri 2005 yılında başladı
- Vergiyle ilgili fasıl 2009 yılında açıldı
- 2013 yılı ilerleme raporunda özellikle vergi alanında yasal düzenleme ve değişiklikler yapılması gerekliliği belirtildi ●

İLERLEME DEVAM EDİYOR

AB ile Türkiye arasında tam üyelik müzakere süreci ağırlıklı olarak politik sebeplerden kaynaklanan gecikmelere rağmen ilerlemeye devam ediyor.

Türk işadamları ve şirketleri hem AB üyesi olmadan önce hem de AB üyesi olduktan sonra karşı karşıya kalabilecekleri fırsat ve yükümlülükleri şimdiden bilip planlarını buna göre yapabilir.

Bu konuda ihtiyaç duyulması halinde KPMG Türkiye uluslararası vergi ekibimiz aracılığı ile KPMG EU Tax Center'dan teknik bilgi ve destek alınması konusunda yardımcı olmaktan memnun oluruz.

RİSK ESASLI DENETİM ŞART

Küresel kriz sonrası denetim ve risk konuları çok tartışıldı. Şirketlerin üst yönetimleri, iç denetim ve risk bölüm direktörlerini "öngörüsüzlüklerinden" dolayı sorumlu tuttu. Bu olaylar ise denetimin şirkete gerçek anlamda değer sağlayabilmesi için risk esaslı bir yaklaşımla uygulanması gerektiğini gösterdi. Risk esaslı denetim, iç denetimde kaynak tasarrufu sağlıyor ve en önemlisi, riskli alanlara yoğunlaşmasıyla denetim sürecinin de etkinliğini artırıyor. Bu yaklaşımla şirketler, risk ve stratejileri arasındaki uyumu da daha net görebiliyor.

Küresel kriz sonrası, pek çok şirketin üst yönetimi iç denetim ve risk bölüm direktörlerini önemli risklerin öngörülmemesi konusunda sorumlu tuttu. Bazı öngörülmüş riskler iyi yönetilmediği için finansal zararlara yol açtı ve bu da sorgulanma ve kontrol eksiklerini telafi amaçlı maliyeti yüksek projelere sebep oldu.

Bu olaylar, denetimin şirkete gerçek anlamda katma değer sağlayabilmesi için risk esaslı bir yaklaşımla uygulanmasının önemini gündeme getirdi. Risk esaslı denetim, şirketlerin süreçlerindeki faaliyetlere ilişkin risklerin belirlenmesini, risklerin ölçülerek önceliklendirilmesini ve yüksek riskli alanların öncelikli olarak denetlenmesini öngörüyor. Risk esaslı denetim, sadece iç denetimde kaynak tasarrufu sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda riskli alanlara yoğunlaşmasıyla denetim sürecinin de etkinliğini artırıyor.

ÖNEMLİ SORULAR VAR

Aslında risk esaslı denetim yıllardır bilinen bir kavram. Fakat riskin doğru biçimde iç denetime yansıtılıp yansıtılmadığı konusunda önemli sorular mevcut. Bu soruları ise dünyada gelişen bazı konular tetikliyor.

Gelişen konulardan ilki ABD, Avrupa ve dünyanın diğer bölgelerinde yaşanan ekonomik krizler. Türkiye son 10 yılda gayri safi milli hasılasını 800 milyar dolar seviyelerine yaklaştırdı. ABD ise 14 trilyon dolara yakın bir gayri safi milli hasılaya sahip. Üstelik bunu Türkiye'nin sadece 3 katı bir nüfusla başarıyor. Bu yüzden dünyadaki ekonomik konuların ve sermayenin kalbinin attığı yer hala ABD. Oradaki bir hapsirme Türkiye'yi doğrudan etkiliyor.

Diğer gelişen konulardan biri de devletlerin bu risklere karşı vergi gelirlerinin büyük kısmını oluşturan şirketlerin sürdürülebilirliklerini sağlama almak için çıkardıkları uyum kanunları. Mesela Türk Ticaret Kanunu'nun çıkarılması bunun örneği olarak gösterilebilir. Bu kanunda belli ölçekteki şirketlerin risk komitesi kurarak risklerini aktif şekilde yönetmesi bekleniyor.

GELİŞEN RİSK ALAN ÖRNEKLERİ

Son ama oldukça önemli gelişen konulardan biri de hızlı gelişen teknoloji ve katlanarak artan veri ve iletişim kanalları... İnternet artık her yerde ve tıpkı elektriğin geçirdiği evrim gibi istenilen çözümü kişi ve kurumlara anında verebilme yeteneğini kazandı. Bu eğilim aynı zamanda şirketler için inanılmaz bir veri birikimine sebep oluyor. Örneğin sadece 2013 yılında insanlığın yaratacağı veri miktarı, tüm insanlık tarihi boyunca yaratılan verilerin toplamından daha fazla olacak.

Hakan Aytekin

Danışmanlık, Şirket Ortağı

E: hakanaytekin@kpmg.com

T: +90 216 681 90 82

M: +90 537 859 85 01

AŞAMA 01

Süreçlerin, stratejinin ve hedeflerin anlaşılması

AŞAMA 02

Risk modelinin oluşturulması

AŞAMA 03

Risk değerlendirilmesi ve risklerin önceliklendirilmesi

AŞAMA 04

İç denetim planının oluşturulması

AŞAMA 05

Kaynakların atanması ve denetimin planlanması

Aşama 1: Süreçlerin, stratejilerin ve hedeflerin anlaşılması

Bu makalede bahsedilen risk konusunun şirkete getirebileceği zararları engellemek için en önemli aksiyon noktası bu aşamada. Şirket geniş yelpaze yaklaşımıyla şu adımları gerçekleştirmelidir:

- Kurumun faaliyet endüstrilerindeki genel ve oluşan risklerin gözden geçirilmesi
- Süreç ve alt süreçlerin anlaşılması ve faaliyet gösterilen lokasyonların anlaşılması
- Kurum seviyesi kontrollerin değerlendirilmesi, kontrol çerçevesi hakkında bilgi toplanması ve kurumun tabi olduğu mevzuat ve uygulamaların belirlenmesi
- Kurumun strateji ve hedeflerinin anlaşılması, strateji ve hedeflerle süreçlerin eşleştirilmesi

Aşama 2 ve 3: Risk modelinin oluşturulması, risklerin değerlendirilmesi ve önceliklendirilmesi

Risklerin şirketin üst ve orta yönetimi tarafından kolayca ve objektif olarak anlayabileceği bir modelle değerlendirilmesi

önemlidir. Bunun için bu aşamada şu noktalar tavsiye edilmektedir:

- Etki ve olasılık kriterlerinin tanımlanması, risk skalasının belirlenmesi (4'lü veya 5'li vb.)
- Risk modelinin yetkililerce onaylanması ve katılımcıların belirlenmesi
- Risk haritasının oluşturulması ve risklerin önceliklendirilmesi

Aşama 4 ve 5: İç denetim planının oluşturulması, kaynak atanması ve raporlama

- Teknoloji, İK, ürün, birim, ülke ve faaliyet değişiklikleri anlaşılarak planın oluşturulması
- Üst yönetimin riskli gördüğü konular ve denetim sürelerinin belirlenmesi ile komite onayı
- Kaynak planlaması (iç ve dış) ile kaynakların özgeçmişleri, yetkinlik ve tecrübeleri
- Yüksek riskli bulguların denetim komitesine ve yönetime raporlanması ve takibi

İşte tüm bu gelişmeler daha karmaşık bir dünya ve şirket etkileşimlerine veya çalışma modellerine neden oluyor. Şirketleri tehdit eden risklerin öngörülmesini de bir o kadar zorlaştırıyor. Bu sebeptendir ki ortaya çıkan ve gerçekleşen risklerin şirketlere maliyeti oldukça yüksek olabiliyor.

İÇ DENETİMİN REAKSİYONU

İç Denetim Enstitüsü standartlarında, "İç denetim yöneticisi, kurumun hedeflerine uygun olarak iç denetim faaliyetinin önceliklerini belirleyen risk esaslı planlar yapmalıdır" şeklinde bir beklenti var. Bunu gerçekleştirmek için iç denetim departmanlarına KPMG olarak 5 aşamalı bir yaklaşım öneriyoruz. Bu yaklaşımla sadece risklerin getirebileceği zarar önlenmiş olmayacak. Aynı zamanda riskli bir rekabetsel avantaj haline getirebilmek mümkün olacak. Nitekim bazı riskler sadece belli şirketlerin özel konularına göre şekillenirken diğerleri herkesi etkiler. Bu süreci en iyi yönetenler avantajlı konumda olacaktır. ●

GELİŞEN YENİ RİSK KONULARI

YENİ GELİR AKTİVİTELERİ İLE İLGİLİ RİSK ALANLARI:

- Uluslararası operasyonlar (hızlı büyüyen ve riskli ülkeler)
- Üçüncü şahıs ilişkileri, şirket birleşmeleri veya ayrılmaları

MALİYET DÜŞÜRME İLE İLGİLİ RİSK ALANLARI:

- Dış kaynak destekli veya ortak hizmet departmanı modelleri
- Finans ve muhasebe kaynak yeterliliği ve ERP teknolojisinin verimli kullanımı

BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ RİSK ALANLARI:

- Bilgi güvenliği ve gizlilik, iş sürekliliği ve felaket kurtarma
- Büyük veri ve analitik

“TARAFSIZ DANIŞMAN GİBİ ÇALIŞIYORUZ”

11-12 Kasım 2013 tarihinde “İç Denetim ve Risk Yönetiminin Sinerjisi ile Kurumsal Yönetimde Değer Yaratmak” temasıyla gerçekleştirilen 17. İç Denetim Kongresi, hem iç denetim hem de risk yönetimi konusunda önemli mesajlar içermesi açısından önemliydi. Alanında uzman pek çok akademisyen, profesyonel ve kanaat önderinin bir araya geldiği organizasyonda, bu alanda faaliyetleriyle ön planda olan pek çok şirket de yer aldı. KPMG'nin iş ortaklarıyla bir araya geldiği organizasyonda, Turkcell İç Denetim Direktörü Esra Yıldırım'la konuşma imkanı bulduk. İşte detaylar...

Çiğdem Gürer

Suistimal Önleme ve İnceleme Hizmetleri, Direktör

E: cgurer@kpmg.com
T: +90 216 681 91 55
M: +90 530 152 45 96

Öncelikle İç Denetim Kongresi'nden bahsedelim. Sizin de yakından takip ettiğiniz üzere bu yılın konusu iç denetim ve risk yönetimi arasındaki sinerjiydi. Nasıl geçti sizce kongre?

Mesleğimizin küresel en iyi uygulama örneklerinin tartışıldığı ve iç denetçiler arasında iletişim ortamı yaratan bizler için çok değerli bir organizasyon. Özellikle, iç denetimin yarattığı katma değer ölçümü ve en iyi uygulama örneklerinin tartışıldığı seansların bu yılki konferansı farklı kıldığını düşünüyorum.

Kongrede bahsedilen benim için ilgi çekici konulardan biri, iç denetimin şirket polisi ve güvenilir danışman arasında bir yerde konumlanmış olmasıydı. Turkcell iç denetiminin başındaki kişi olarak sizce Turkcell'de bu konumlanmanın neresindedir?

Son yıllarda, iç denetim olarak şirket kaynaklarının ve politikalarının korunması şeklindeki geleneksel iç denetçi rolünden, kurumun faaliyetlerine değer katan ve geliştirmek amacıyla tasarlanmış bağımsız, tarafsız güvence sağlayan danışman olma yolunda ilerliyoruz.

Çalışanlarımızın, bizi polisten çok proaktif bir denetim yaklaşımıyla şirket operasyonlarına değer katan danışmanlar olarak konumlandırmasını sağlamak için çaba gösteriyoruz. Sadece tespitlerin ön plana çıkarılması ye-

rine şirket operasyonlarını durdurmadan riskleri minimize edebilecek önerileri de süreç sahipleriyle paylaşmaya gayret ediyoruz.

Bu konumlanmada şirket içi iletişimin de önemli olduğu muhakkak. Siz şirket içinde faaliyetlerinizle ilgili iletişimi nasıl sağlıyorsunuz?

Kesinlikle, gerek çalışanlarımız gerek üst düzey yöneticilerimizle şirket içi iletişim araçlarını kullanarak farkındalığı üst seviyelere taşımaya gayret ediyoruz. Aynı zamanda tespit ettiğimiz süreç zafiyetleri ve farkındalık eksikliği tespit ettiğimiz konularla ilgili eğitimler planlıyoruz. Öncelikle yönettiğimiz süreçle ilgili farkındalığın artması adına özellikle beraber çalıştığımız süreç sahiplerine temel çalışma prensiplerimiz, denetim takvimi ve metodolojimizle ilgili aktarımlarda bulunuyoruz. Ek olarak, yoğun çalıştığımız bölümlerin yönetim toplantılarına düzenli olarak katılarak yaptığımız tespitlerle ve aksiyon planlarıyla ilgili güncel bilgi paylaşımında bulunuyoruz.

Turkcell, New York Borsası'na (NYSE) kote ilk Türk şirketi. Bu durum sizin şirketteki konumlanmanız için zorlaştırıcı bir faktör mü, kolaylaştırıcı bir faktör mü? Örneğin işin SOX denetimleri bacağıyla ilgili neler anlatmak istersiniz bize?

2000 yılında ABD'de yaşanan Enron, Worldcom gibi şirketlerin iflas süreci sonrasında yatırımcıların halka açık şirketlerin mali tablolarına, denetim şirketlerine ve analistlere olan güvenleri büyük ölçüde sarsılmıştı. Buna “tepki” olarak yürürlüğe giren Sarbanes-Oxley Yasası NYSE'ye kote olan tüm şirketleri olduğu gibi Turkcell'i de etkiledi.

Buna paralel olarak, Turkcell Grup'un finansallarını önemli derecede etkileyen iş ve bilgi teknoloji süreçleri için iç kontrol sisteminin etkinliği ile ilgili değerlendirmeler gerçekleştiriyoruz. Tüm bunların neticesinde daha prosedürel ve özellikle dokümantasyona önem veren bir sistem dâhilinde çalışıyoruz.

Peki benzer bir açılım planlayan şirketlere tavsiyeniz ne olur? Nasıl bir iç denetim yapılanması gerekli ilk aşamada?

İç denetimde, başarıyı getiren temel faktörleri üst yönetimin sahipliği ve sürekli desteği, beklentilerin ve iç denetimin rolünün organizasyondaki tüm partiler tarafından doğru bir biçimde algılanmış olması, iç denetimin kuruma değer katan bir süreç olarak algılanması ve bu şekilde tasarlanarak faaliyet göstermesi şeklinde ifade edebilirim. Bu anlayış çerçevesinde oluşturulacak bir yapılanmanın organizasyonel yapı ve gerek etkinlik gerekse mesleki bilgiye sahip bir ekip tarafından desteklendiği sürece kuruma katma değer sağlayacağı çok açık.

Turkcell'de iç denetim ekibinin suistimal risk yönetimi ile ilgili sorumlulukları var mı? Neresindedir bu önemli riskin yönetilmesinde?

Turkcell İç Denetim Direktörü Esra Yıldırım, 17. İç Denetim Kongresi'nin çok değerli bir organizasyon olduğunu söyledi.

Bizim iç denetim olarak temel sorumluluğumuzu, şirketin suistimal ve yolsuzluğa açık alanlarını tespit etmek, bu alanlardaki riski azaltmaya yönelik iç kontrol sistemlerinin etkinliğini değerlendirmek, etik değerlerin savunuculuğunu yapmak ve suistimallerin incelenmesini, soruşturulmasını gerçekleştirmek şeklinde ifade edebiliriz.

Ayrıca, bu konuda eğitim ve bilgilendirme toplantıları yaparak da yolsuzluğun önlenmesinde aktif görev almaktayız.

İç denetimde veri analizi araçlarını ve metodolojilerini ne yoğunlukta kullanıyorsunuz?

İç denetim çalışmalarını yerine getirmek için birçok araç kullanıyoruz. Bu araçlardan en önemlisi ve ekibimizin hedefleri içinde de yer alan devamlı denetim ve bilgisayar destekli denetim teknikleri (CA ve CAAT) kapsamında oluşturduğumuz uygulamamız. AIS olarak adlandırdığımız uygulamamız içinde bulunan raporlama modülü sayesinde dinamik, statik ve tespite yönelik raporlama aktivitelerini gerçekleştiriyoruz. Özellikle şüpheli durumları tespit edip, alarm üretecek şekilde önceden kurguladığımız ve sistem tarafından dinamik olarak kontrol edilen bir yapıyı etkin kullanmak için çabalarımız mevcut.

Şirkette oluşturulan kültür de önemli. Biliyorsunuz son zamanlarda etik kodlar, etik eğitimleri, etik hatlar ve benzeri araçlar Türk şirketleri için giderek önem kazanıyor. Sizin bu konulardaki uygulamalarınızdan bahsedebilir misiniz?

Turkcell olarak tüm faaliyetlerimizi iş etiğine ve aynı zamanda yasa ve yönetmeliklere tam uyumlu yürütmek, iş süreçlerimizi dürüst, şeffaf ve hesap verebilir bir anlayışla yönetmek iş etiği anlayışımızın temelini oluşturur. Ayrıca tüm çalışanlarımızla ilişkilerimiz de bu etik anlayışına uygun biçimde yürütülür.

İşe yeni başlayan her Turkcell çalışanına oryantasyon programı aracılığıyla bu değerler aktarılır ve bu kuralların iş akdinin ayrılmaz bir parçası olduğu açıklanır. Her çalışan bu konuyu tam olarak anladığına dair bir taahhütname imzalar. Taahhütnamenin imzalandığı tarihten sonraki revizyonlar, Turkcell intranetinde yayımlanır. Tüm Turkcell çalışanları ve yönetimi bu kural ve düzenlemelere uymanın yanı sıra ilgili revizyonları takip etmekle de yükümlüdür. Ortak değerler ve iş etiği kurallarının çalışanlar tarafından bilinirliğinin ve anlaşılmasının sağlanması amacıyla, yıl boyunca çeşitli kanallardan eğitim ve bilgilendirmeler yapılır. ●

“DEĞERLİ BÜYÜYECEĞİZ”

KPMG Türkiye, son 3 yıldır gösterdiği çift haneli büyüme

başarıyla küresel KPMG ağı içinde dikkatleri üzerine topladı. Bu başarının arkasında KPMG Türkiye ekibinin payı büyük. KPMG Türkiye Başkanı Ferruh Tunç'un ise yeni döneme ilişkin iddialı hedefleri mevcut. İstikrarlı büyümeyi sürdüreceklerine dikkat çeken Tunç, “2014 yılında da pazar koşullarındaki bazı belirsizliklere karşın yüzde 20’lik bir büyüme gerçekleştireceğiz” diye konuşuyor.

F

erruh Tunç, KPMG Türkiye’nin başkanı ve kıdemli ortağı... Denetim, danışmanlık ve vergi konularında önde gelen dünya devinin Türkiye stratejisi ondan soruluyor. Tunç’un yeni döneme ilişkin ise iddialı hedefleri mevcut. 3 yıldır üst üste çift haneli büyüme gösteren şirketin istikrarlı büyümesini sürdüreceğini söylüyor. 2013 yılını ise yüzde 23 büyümeyle

kapattıklarını belirtiyor.

Tunç’un yönetimindeki KPMG Türkiye, bu büyüme başarısıyla KPMG dünyasında da dikkatleri üzerine çekmiş durumda. Küresel KPMG ağında 2013’te en yüksek büyüme oranına sahip üçüncü ülke Türkiye oldu. Avrupa ve Ortadoğu’da ise hızlı büyüyen pazarlar arasında ilk sırada yer aldı. Tunç’un yeni dönemde de büyümelerini sürdürmek için planı hazır. İnsan kaynağına sürekli vurgu yapan deneyimli yönetici, müşteri değeri yaratmanın ve itibar yaratan büyüme stratejilerinin önemine değiniyor.

Ferruh Tunç’la KPMG Türkiye’nin yeni dönemdeki rotasını, kendisinin ajandasını ve planlarını konuştuk:

KPMG, 2013 yılını nasıl kapattı? 2014 yılına yönelik büyüme hedefiniz nedir?

KPMG Türkiye, 2013 yılını yüzde 23 büyüme oranıyla kapatarak geçen yılki büyüme başarısını yeniledi. Son üç yıldır doğru stratejilerle istikrarlı bir büyüme içinde olduğumuzu da gösterdik. Büyüme başarımla küresel KPMG ağında da dikkatleri üstümüze çektik. 2013’te en yüksek büyüme oranına sahip üçüncü ülke olduk. Avrupa ve Ortadoğu bölgesi içinde ise birinciliğimizi koruyarak, hızlı büyüyen pazarlar arasındaki yerimizi sağlamlaştırdık. 2014 yılında pazar koşullarındaki bazı belirsizliklere karşın yüzde 20 dolaylarında bir büyümeyi gerçekleştirebileceğimizi düşünüyoruz.

Yeni yılda ajandanızın ilk sıralarında neler olacak?

Bir yandan yerleşerek, derinleşerek büyümemizi sürdüreceğiz. Diğer yandan KPMG Türkiye’nin halen burada çalışanlar kadar gelecekte burada çalışacaklar için en çekici iş yeri olduğunu daha bilinir, duyulur ve yaşanır kılacağız. Biliyoruz ki sürdürülebilir rekabetçi üstünlük, parasal veya çalışan sayısını referans alan büyüklük rakamlarından çok →

“YÖNETEBİLECEĞİMİZ KADAR BÜYÜYÜRÜZ”

EN ÖNEMLİ VARLIK İNSAN Biz KPMG Türkiye olarak yönetemeyeceğimiz kadar büyümüyürüz. Sindirilmiş bir büyüme kolayca küçülmeye dönmez. Tersi ise tehlikelidir. Bizim en önemli varlığımız insan. İnsan, çalıştığı yerde temel başarı ölçülerine uygun davranmadığı haller dışında işini kaybedeceği duygusunu yaşamamalıdır. Vahşi kapitalist retoriklere inanmıyoruz doğrusu. Aksi halde, onları şirketimizin gelecekteki ortakları olarak aramıza çağırılmakta içten davranmamış oluruz.

BÜYÜME SÜREKLİLİK İSTER Öngörülebilir küçülmelere karşı daima bir esneme payınız, esnemeyi sağlayabilecek maddi dayanaklarınız olmalıdır. İlâveten, büyüme süreklilik ister. Bir yıl büyüyüp diğer yıl durayım dememelisiniz. Bu da işimizin yine insan yanıyla ilgili. Her işe başlayana makul zamanda hak ettiği terfileri sunabilecek, şirketinizdeki genç liderlerin önlerini açabilecek kadar sürekli büyümelisiniz. Bizde büyüme öncelikle bunun için; yapımızın, yeterliğimizin genişlemesi, zenginleşmesi içindir.

KPMG Türkiye, 2013 yılını yüzde 23 büyüme oranıyla kapatarak geçen yılki büyüme başarısını yeniledi.

daha öte bir kavram. Kolay taklit edilemeyen, olumlu ve özgün bir çalışma kültürüne sahip olmak çok önemli. Bu bizde var ve bu özelliklerimizin daha da serpilip gelişmesi için tasarladığımız projelerimizi 2014 yılında başarıyla hayata geçirmek kararlılığımızda. Değişen pazar ve sektör koşullarına rağmen, sektöründe en mutlu çalışan olma özelliğine sahip KPMG'lilerin mutluluğunu daha da artırmayı amaçlıyoruz.

2014'te KPMG için yeni fırsat alanlarını konuşmaya vergi hizmetlerinizden başlayabilir miyiz?

Yalnız ülkemizde değil, bütün dünyada gereğinden çok "pragmatik" ve "mevzuatçı" bir vergiciliğin, kendini soğan bir akrebe dönüşmekte olduğunu gözlemliyoruz. Artan bütçe baskıları, düzenlemelerde ve vergi idarelerinde yapılan değişiklikler, süregiden vergi düzenlerine tam da sözünü ettiğimiz özelliklerinden saldırıyor. Duruma göre farklı yorumlanabilen, temel ilkeleriyle bağını çoktan ko-

parmış bir hukuki çerçeve ve bu sayede hukukla kendisini yeterince bağlı hissetmeyen idareler ve incelemeciler, şirketlerin bugüne kadar uzmanlarına ve bazı finansal yöneticilerine bıraktıkları bir konuyu, stratejik bir yönetim konusu olarak kurul odalarına, yönetim gündemlerine almalarını gerekli kılıyor. Her şey çok büyük bir hızla, belki önümüzdeki bir yılda değişmeyecek. Ancak önümüzdeki yılı bu güçlü eğilimin farkında olarak geçirenler kazançlı çıkacak diye düşünüyorum.

Bu eğilim ışığında vergi danışmanlığında neler değişecek?

Önümüzdeki dönemde vergi danışmanlığı; mevzuat cambazlığı, ilişki becerisi gibi özellikleriyle yetinmeyen, kendisinin ve hizmet verdiği kurumların temel değerleriyle daha sıkı bağ kurmuş, sürdürülebilirliğin ve itibar yönetiminin önemini anlamış, vergi uygulamalarıyla hukuk devleti olmanın ilişkisini kavramış ve seçilmiş konularda ve sektörlerde derin uzmanlığa varmış bir yöne doğru ilerleyecek. Stratejik vergi danışmanlığının önemi anlaşılacak ve artacak. Geleneksel vergi danışmanlığı itibar yitirecek ve kaybedecek görüşündeyiz. Önümüzdeki yıl özelinde; bağımsız denetim ve vergi tam tasdik hizmetlerinin denetçi bağımsızlığını ihlal etmeden daha fazla etkileşime girerek; düzenleyici, denetlenen ve denetçiler için daha yüksek değerler üretebileceğine inanıyoruz.

Birleşme ve devralma, uluslararası vergilendirme alanları uluslararası işlem sayılarındaki görece yavaşlık nedeniyle dramatik büyüme oranları vaat etmemekle birlikte, geçen yıllardaki düzeyde önemli iş hacimlerine ulaşabileceklerdir.

Son dönemde denetim şirketlerinde değişime giden firmalar var. Bu, sizin için ne tür fırsatlar yaratıyor?

Batı merkezleri öncelikli olmak üzere denetim sektöründeki rotasyon tartışmaları ve sözleşme yenilemeleri uluslararası büyük denetim şirketlerinin ülkemizdeki konumlarını etkileyecektir. Unilever'in küresel denetçi olarak KPMG'yi seçmesi, Renault'un ortak denetçilerinden biri olarak KPMG'nin seçilmiş olması buna karşın HSBC'nin ise KPMG müşterisi olmaktan çıkması bu konuda verebileceğimiz leh ve aleyhte örneklerden. Bundan ayrı düşünülmemeyecek husus, ülkemizin uluslararası markalarının içinde oldukları benzer yerel teklif yenileme süreçleri. Bunlardan teklif sürecine çıkacak olan Türk Telekom gibi büyük kuruluşlar, bağımsız denetim kuruluşlarının yerel pazardaki konumlarını etkileyecek boyutta.

Türk Ticaret Kanunu'nun denetim zorunluluğu getirdiği şirketler önemli bir iş imkanı yaratmıyor mu?

Açıkçası biz, Türk Ticaret Kanunu ile bağımsız denetimle ilk defa tanışması beklenen geniş şirketler grubuna yönelik istisnalar dışında özel bir isteklilik içinde değiliz. Çünkü bunlardan uluslararası standartlarda kurumsal yönetim yetkinliğinde olanlar zaten denetleniyor. Daha fazla şirketin bağımsız denetime tabi olmasını olumlu bir süreç olarak görmekle birlikte, bu sürecin küçük bağımsız denetim şirketleri tarafından üstlenilmesinin, halihazırdaki serbest mali müşavir ve yeminli mali müşavir kapasitelerinin kurumsal yapılara dönüştürülmesinde bir kaldıraç olarak kullanılmasının daha doğru olacağına inanıyoruz. Bağımsız denetim

alanında KPMG Türkiye olarak ülkemizde faaliyet gösteren uluslararası kuruluşlarla ülkemizin uluslararası düzeyde faaliyet gösteren veya bu kapasitesi olan şirketlerine odaklı ilerliyoruz.

Yeni dönemde danışmanlık hizmetlerinizde ne tür yenilikler öngörüyorsunuz?

Bu yıl sunmayı planladığımız bazı danışmanlık hizmetlerinin bize, müşterilerimize daha fazla katkıda bulunma fırsatı vereceğini düşünüyoruz. Bunun yanı sıra danışmanlık alanında geçtiğimiz yıllarda pazarı ve değişen düzenlemeleri iyi takip ederek zamanında eyleme geçmiş olmanın yararlarını da mutlaka göreceğiz. Strateji danışmanlığımız belirli bir olgunluğa erişmiş durumda. Hedef müşteri segmentimizde yer alan birçok müşteri halihazırda; risk, enformasyon teknolojisi, adli muhasebe, dahili denetim ve kontrol, muhasebe ve raporlama, kurumsal finansman gibi alanlardaki KPMG hizmetlerinden ya yararlandılar ya da bu alandaki başarılı hizmetlerimizden haberdar oldular. Satın alma işlemlerinde (Transaction Services) KPMG takımının başarısı bizi gururlandıran bir seviyede. Birleşme ve satın alma alanında varlığımızı daha da genişletmek istiyoruz. Bu alanlarda yatırımlarımız da sürüyor.

İstanbul dışındaki faaliyetlerinizden biraz bahsedebilir misiniz? Yeni dönemde bu bölgelere yönelik planlarınız neler?

İstanbul dışındaki İzmir ve Ankara öncelikli faaliyetlerimiz hız kesmeden ilerleyecek. İzmir’de yeni ekibimizle sunmaya başladığımız “outsourcing” muhasebe hizmetleri birimimizle daha da güçlendik. Oradaki güçlü ekibimiz, denetim, vergi ve danışmanlık alanında her yıl pazarın en iyilerinden bir kısmının aramıza katılımıyla çarpıcı bir ilerleme kaydediyor. Benzer bir dönüşümü bu yıldan başlayarak Ankara’da da yapacağız. Şubat ayında Paragon İş Merkezi’ndeki yeni ofisimize taşınacağız. Ankara ofisimiz, gençleştirilmiş, güçlendirilmiş, KPMG Türkiye hedef müşteri segmentine odaklanmış yeni yapısıyla bugüne kadar başardıklarını kısa sürede müşterilerimiz ve bizim için daha değerli bir niteliğe kavuşturacak.

Sektörünüzün itibarını artırmak sizin için önemli bir başarı kriteri. Bunu nasıl başarmayı umuyorsunuz?

Bizim işimiz, teknik bilgi ve deneyim işi olduğu kadar güven ve itibar işi. Bu tanım, kısa erimde başarı olarak tarif edilebilecek bazı işleri neden yapmıyor olduğumuzun, yaptığımız bazı işleri de neden müşkülpesentlik sayılabilecek

ölçüde özenle yapıyor olduğumuzun temel referansı altında. Gözlemimiz, sektörün önde gelen şirketleri olarak mesleki değer ve itibarımıza yönelik daha çok şeyler yapmamız gerektiği yönünde. Bu yargımızı kolaylıkla örneklenebiliriz. Ancak, burada bunları tek tek kendi başımıza ele almak yerine paydaşlarla birlikte ele almak, çözümü kolaylaştırmak bakımından daha doğru bir yaklaşım olur. Örneğin, bağımsız denetim alanında meslek itibarımızı yükseltmemiz ve denetim hizmetinin emtialaşmasına karşı önlemler almamız gerektiğini biliyoruz. Bağımsız denetim faaliyeti veren önde gelen kuruluşlar, düzenleyici ve denetleyici kuruluşlar, meslek odaları, birlik, dernekler... İlgili farklılıkları üstünden, en iyi ihtimalle farklı görüşlerin karşılaşmasından bir sentez ya da doğru elde etmeyi uman, diyalektik bir çatışma dili üretmekle meşgul görünüyor. Son üç-beş yıla baktığımızda bu dilin yarar üretmediğini kolaylıkla söyleyebiliriz.

Size göre bu çatışma nasıl giderebilir peki?

Bu çatışmacı diyalektiğin yerine, öteki yerine düşünerek kendi düşüncelerine ulaşmayı becerebilen “diyalojik” bir dili kurma zamanı geçmek üzere. Sektörün itibarının artırılması yönünde bu diyalojik dilin hemen kurulması ve birbirimizi daha çok dinleme gereğimizin var. Bu konuda paydaşların her birine tarihi sorumluluk düşüyor. İSMMMO’nun 2014 yılında düzenleyeceği Uluslararası Muhasebe ve Denetim Sempozyumu bu dilin kurulması için belki bir platform olabilir diye düşünüyorum. ●

KPMG TÜRKİYE’NİN YENİ DÖNEM BAŞARI KRİTERLERİ

1. Geçen üç yıldaki çizgimizi geliştirerek, paydaşlarımızın ortak optimum memnuniyetini sağlamak bizim için bir başarı kriteridir.
2. Genç profesyonellerimizi, yeni liderlerimizi emsallerinden hızlı ve nitelikli yükseltecek şekilde büyümeliyiz.
3. Müşterilerimizle aramızdaki hizmet ve bedel ilişkisinde değerli bir memnuniyeti karşılıklı duyacak kârlılığa olmalıyız.
4. Fiyat değer ilişkisine, zaman zaman sapmalar olsa da, orta ve uzun vadede inanmalı, değerimizi mali başarılarımızla da ölçülemeliyiz.
5. Bununla yetinmeyip; müşterimizle ilişkimize bir iş ilişkisinin ötesinde özgür ve bağımsız tarafların birbirine duyduğu saygı ve yakınlık hakim olmalı.
6. Pazar genelinde ve düzenleyiciler nezdinde en değerli varlığımız itibarımızdır.
7. İtibarımız; bilgimiz, deneyimimiz, yasa ve düzenlemelere, meslek ahlak ve ilkelerine tam sadakatimizden, içinde yaşadığımız topluma, ülkeye olan bağlılığımızdan gelir.
8. Bir kademe daha ileri gidersek itibarımız, tüm bu saydıklarımızı başkalarında samimi bir saygı ve ilham uyandıracak denli içselleştirmemizden, yeri geldiğinde kişisel ve kurumsal çıkarlarımızdan vazgeçerek ispat edebilmemizden gelir.
9. Bu yolculuk bir yıllık bir yolculuk değil elbette. Ancak, iş planımız, anlattıklarımızı bir retorikten çıkararak yalınlıkta yıl hedeflerine çeşitli düzeylerde dönüştürmüş, paylaşılmış, benimsenmiş durumda.

SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜMENİN SIRRI

İNSAN KAYNAĞI Biz en önemli varlığımız olan insan kaynağının deneyim ve zenginliğini sürekli kılacak bir kültürel, moral ortama, ekonomik ve sosyal çekiciliğe sürekli ve artan bir şekilde sahip olmak için kesintisiz çalışıyoruz. Bahsedilen insan kaynağının size bağlı ve kattığınız değer karşılığını ödemeye hazır müşteriler sağlayacağından endişelenmemeniz gerekir.

DEĞERLİ MÜŞTERİ Değerli müşteriye yatırım

yapmak, yeni müşterinizi değerli bir müşteriye dönüştürmek, işinizin devamlılığının en büyük güvencesi. Çünkü süreklilik için büyümenin, doğru alanlarda, doğru müşteriler seçilerek, tatmin edici kârlılıkla gerçekleşmesi gerektiği de yadsınamayacak önemli bir gerçek. Büyümenin, onun gerektirdiği insan kaynağını memnun edecek maddi ve manevi ödüllü sağlıyor olması gerekir.

İTİBAR YÜKSELTEN BÜYÜME Ama bunlar kadar, belki daha da önemlisi; büyüme ve kârlılık gibi başarı ölçütleri hiçbir zaman mutlak ölçüler değildir. Bunlar ancak, değer ve itibarınızı yükseltiyorsa anlamlıdır. Bu temel anlayış, iş yapışımızın her sürecine sızmış, ona yol gösteriyorsa; geçici, dalgalı, unutulmaya mahkûm başarılar yerine kalıcı, sürekli, değer ve itibarınızı yükselten bir büyüme en doğru seçenektir.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİKTE YENİ DÖNEM GERÇEĞİ

5 Kasım 2013 tarihinde KPMG Türkiye'nin ev sahipliğini yaptığı "İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik" konulu organizasyon, farklı sektörlerden şirketlerin üst düzey yöneticilerini bir araya getirdi. Çeşitli sektörlerden tüm katılımcıların yararlandığı toplantıda sürdürülebilirlikle ilgili önemli konular tartışıldı.

Sürdürülebilirlik, özellikle son dönemde her türlü sektörden şirketin gündeminde. KPMG Türkiye de bu konunun önemi nedeniyle 5 Kasım 2013 tarihinde "İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik" konulu bir organizasyona ev sahipliği yaptı.

Sürdürülebilirlik konusunda güncel gelişmelerin tartışıldığı etkinliğin açılışında KPMG Türkiye Risk Danışmanlığı Bölüm Başkanı İdil Gürdil, konunun önemini ve Türkiye'de son yıllarda sürdürülebilirlik ve iklim değişikliğiyle ilgili yaşanan gelişmeleri anlattı.

KPMG'deki görevine başlamadan önce Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Üst Düzey Sekreterliği görevinde bulunmuş olan KPMG İklim

Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Özel Danışmanı Yvo de Boer ise son yıllarda iş dünyasının karşı karşıya kaldığı çevresel ve sosyal zorluklardan bahsetti. Özellikle iklim değişikliği konusunun şirket yönetim kurullarının gündeminde üst sıralara yükselmesi, bunun rekabet ve üretime yansıyan sonuçları, bu süreçte ortaya çıkan kanunlar ve kurallar, reel örnekler hakkında değerlendirmelerini paylaştı.

İklim değişikliği ve sürdürülebilirlik konusunda Türkiye'de meydana gelen değişimlerden de söz eden Boer, sözlerini şöyle sürdürdü: "Türkiye Çin'den sonra enerji tüketimi en hızlı artan ülke. 2008 yılındaki verilere dayanarak Türkiye'deki tüm hammadde fiyatlarında artış gerçekleşti. Örneğin mısırdaki artış yüzde 6,5, ayçiçeğinde ise yüzde 34,7 oranında artış oldu."

UMULMAYANI BEKLEYİN

De Boer konuşmasında, KPMG Kurumsal Sürdürülebilirlik departmanı tarafından yayımlanan, "Umulmayı Bekleyin" (Expect the Unexpected) isimli geleceğe ışık tutan ve değişime yön veren mega faktörlerin tanımlandığı rapordan da bahsetti. Raporda ele alınan 10 "mega faktör"den biri olan su kıtlığına vurgu yaparak 2030 yılında su talebinin su arzını yüzde 40 geçeceği tahmin edildiğini belirtti ve "Bunun sonucu olarak şirketlerin su kıtlığı, suyun pahalılaşması ve kalitesinin düşmesi gibi sorunlarla baş etmesi gerekecek" diye konuştu.

Mevcut nüfus artış hızı ile birlikte, 2030 yılında dünya nüfusunun 8,4 milyar olmasının beklendiğini söyleyen Boer, böyle bir büyümenin, ekosistem üze-

rinde; özellikle de su, yiyecek, enerji ve hammadde konularında yoğun baskılar yaratacağına dikkat çekti. Boer, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bu durum işletmeler için de fiyat dalgalanmalarına yol açabilir. Ayrıca yakın gelecekte Türkiye'de sürdürülebilirlik bilinci artmazsa buğday, mısır, pamuk, turunçgiller ve meyve ağaçlarının verimliliğinde düşüşler yaşanabilir. Bu da gıda üreticilerinin çevresel etkenlerin maliyetini ödemek durumunda kalacakları anlamına gelir. Elektrik sektörünün kazancı yüzde 87, madencilik kârı yüzde 67 ve kimya sektörünün kazancı yüzde 43 düşecek."

YAŞANACAK ZORLUKLAR

Bir diğer konuşmacı olan BASF Türkiye Ortadoğu ve Kuzey Afrika Bölgesi Başkanı ve BASF Türk CEO'su Volker Hammes, doğal kaynakların bugünkü şekliyle tüketilmeye devam edilmesi durumunda gelecekte karşılaşılması beklenen zorluklara değindi. Günümüzde artık tüm büyük şirketlerin tedarikçilerinden sürdürülebilirlik anlayışını beklediklerini vurguladı. Hammes, sürdürülebilirlik ile ilgili sorunlara çözüm önerisi olarak şeffaf organik güneş panelleri ile güneş enerjili çatıdan, tamamen plastik tekerlekten ve performans kimyasallarından oluşan bir otomobil gibi çözüm önerilerinden bahsetti.

Son olarak Garanti Bankası Proje ve Satın Alım Finansmanı, Sürdürülebilirlik Birim Müdürü Emre Hatem, Türkiye'de bankaların sürdürülebilirlik konusunda gerçekleştirdiği çalışmalar ile Garanti Bankası'nın bu yönde attığı adımlardan bahsetti. Banka içinde sürdürülebilirlik konusunda düzenlenen eğitimlerden ve bu konu hakkındaki yaptırımlardan bahsedilen Hatem, Türkiye'de sadece 5 yerel bankanın sürdürülebilirlik raporu yayımladığını ve Küresel Raporlama Girişimi (Global Reporting Initiative) tarafından yapılan değerlendirmede Garanti Bankası'nın "A" notuna layık görülen ilk Türk bankası olduğunu belirtti. ●

The Green evolution

Finans gündemi

“KÜRESEL BİR BORSA OLMAK İSTİYORUZ”

BİST Genel Müdürü Dr. M. İbrahim Turhan, hedeflerini ve planlarını anlattı.

“TÜRKİYE İYİ İŞ ÇIKARIYOR”

KPMG EMA Bölgesi Finansal Bölüm Başkanı Bill Michael, finans sektörünü değerlendirdi.

BİLGİ SİSTEMLERİNDE YENİ DÖNEM

SPK tarafından çıkarılan iki yeni taslak denetçilerin gündeminde.

YENİ DÜZENLEMELER NE GETİRECEK?

Yeni Finansal Kiralama Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'nun getirdiği düzenlemeler.

BASEL III BAŞLIYOR

Yeni uzlaşının getireceği yenilikler ve etkileri...

BÜYÜK VERİNİN ZOR ANALİZİ

Büyük veri tartışmaları paralelinde veri analizi öne çıkıyor.

BÜYÜK POTANSİYEL

İslami bankacılığın gelecek potansiyeli ve tahminler...

YATIRIMCININ YENİ GÖZDESİ

Swap işlemlerinin yükselişi ve nedenleri...

“KÜRESEL BİR BORSA OLMAK İSTİYORUZ”

Büyük bir dönüşümden geçen Borsa İstanbul, yatay entegrasyonunu tamamladı. Dikey entegrasyon için de çalışmalar sürüyor. Küresel ölçekte bir borsa olmak istediklerini söyleyen Borsa İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Dr. M. İbrahim Turhan, bu hedefe pazarlanabilir bir teknolojiye sahip, finansal bir süpermarket olarak ve yurtdışındaki diğer borsalara entegre olarak ulaşacaklarını söylüyor. Turhan, “Emtiyadan dövize, kira sertifikasından pay senedi opsiyonlarına kadar birçok ürüne tek platformda ulaşabileceğiniz, Türkiye’nin gücünü ve dinamizmini yansıtan bir borsa hedefliyoruz” diyor. İşte Borsa İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Dr. M. İbrahim Turhan ile gerçekleştirdiğimiz söyleşinin önemli detayları...

Borsa İstanbul yeni dönemde neler sunacak? Orta vadeli hedef ve stratejilerinizde neler yer alıyor?

Borsa İstanbul, küresel ölçekte bir borsa olmayı amaçlıyor. Bu amaca ulaşmak için 3 hedef belirlemiş durumdayız: Birincisi pazarlanabilir bir teknolojiye sahip olmak, ikincisi gelişmiş borsalardaki sermaye piyasası ürünlerini sunabilen “finansal bir süpermarket” olmak üçüncüsü ise küresel ve bölgesel alanlarda diğer borsalarla entegre olarak sermaye piyasaları ağında bir cazibe merkezi olmak.

Pazarlanabilir üstün bir teknolojiye sahip olma konusunda, hızlı ve etkin bir çözüm olarak stratejik ortaklık kurmayı benimsedik. Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında zaten stratejik ortağımızı belirlememiz ve hisselerimizden bir kısmını stratejik ortağımıza devretmemiz öngörülmüyordu. Bu konuda 50 ülkede, 70 farklı piyasaya teknoloji sağlayan Nasdaq OMX ile ön anlaşma imzaladık. Bu, kritik bir konu ve stratejik ortağımızdan bu konuda kesin çizgilerle belirlediğimiz taleplerimiz var. Nihai anlaşmanın imzalanması halinde öncelikli →

“Ürün ihtisas borsalarıyla ilgili çalışmalarımız devam ediyor.”

devraldığımız teknolojinin her türlü modifikasyonu ve uygulama geliştirilmesi konusunda yetkili olacağız. Ayrıca bu teknolojiyi isteğimiz takdirde kendi belirlediğimiz üçüncü taraflara hizmet sunarken kullanabileceğiz. Dünyadaki en gelişmiş işlem platformu teknolojilerinden olan Genium Inet'in hem kullanımını hem geliştirilmesini hem de pazarlamasını yapabileceğiz.

Finansal ürünlerin çeşitlendirilmesi konusunda amacımız, dünyadaki gelişmiş spot ve türev ürün pazarlarında olan ürünleri Borsa İstanbul'da yatırımcılara sunmaktır. Bunun ilk adımı, İstanbul Altın Borsası ile Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası ile birleşmemiz sayesinde gerçekleşti. Amacımız, yatırımcılara her türlü sermaye piyasası aracını ve emtiayı alıp satabilecekleri, risk yönetimi yapabilecekleri tek bir platformda finansal bir süper market imkanı sunmak.

Küresel ve bölgesel etkinlikte ise İstanbul'u bölgesinde lider bir cazibe merkezi yaparken bulunduğu zaman dilimi üzerinde ilk akla gelen borsa olarak küresel finans merkezleri zincirinde önemli bir halka olabilmeyi hedefliyoruz.

Borsa İstanbul, İstanbul Uluslararası Finans Merkezi projesinin neresinde duruyor? Bu projede rolü ne?

İFM projesi, Kalkınma Bakanlığı'nın koordinasyonunda yürütülüyor. İFM eylem planı, Ekim 2009'da yayımlandı ve 71 eylem belirlendi. Eylem planı çerçevesinde birçok bakanlık, belediye, çeşitli kurum ve kuruluşlar görev alıyor ve 8 çalışma komitesi kuruldu. Borsa İstanbul, her bir komiteye konuyla ilgili uzman kadrosuyla destek veriyor, güçlü bir sermaye piyasası kurulması için kendi perspektifini katarak doğru adımların atılmasına katkıda bulunuyor. İFM eylem planında Borsa İstanbul, 71 eylemin 4'ünden sorumlu. Bunlar, borsaların hukuki statülerinin netleştirilerek genel kamu idaresini ilgilendiren mevzuat kapsamının dışına çıkarılması, kurul kaydından ve borsa kotasyonundan çıkışın kolaylaştırılması, yabancı menkul kıymetlerin yurtiçi piyasalarda işlem görmesi, ürün ihtisas borsalarının oluşturulması ile finansal piyasalarla emtia piyasalarının entegrasyonunun sağlanması olarak sıralanıyor.

Geçtiğimiz dönemde yabancı menkul kıymetler, yurtiçi piyasalarda işlem görmeye başladı ve Borsa İstanbul anonim şirket haline dönüştürülerek hukuki statüsü netleşti. Ürün ihtisas borsalarıyla ilgili çalışmalarımız devam ederken öncelikle enerji ve çelik piyasalarının finansal piyasalarla entegrasyonu konusunda aktif rol üstleniyoruz.

Öte yandan 10. Kalkınma Planı kapsamındaki finansal hizmetler özel ihtisas komisyonunda, İstanbul'un küresel bir finans merkezi olması konusu ele alındı. Türkiye'deki finansal sektörler incelendi ve dünyada- →

“İstanbul'u bölgesinde lider bir cazibe merkezi yaparken bulunduğu zaman dilimi üzerinde ilk akla gelen borsa olarak, küresel finans merkezleri ağında önemli bir halka olmak istiyoruz.”

BORSA İSTANBUL'UN KRİTİK ROLÜ

- 1** Yabancı borsalarla işbirliği yolunda hızlı adımlar atıyoruz.
- 2** Kira sertifikaları borsamızda işlem görmeye başladı. Şu an özel olarak döviz kuruna dayalı opsiyon sözleşmeleri ve katılım bankalarının varlık yönetiminde kullanabilecekleri ürünler üzerinde çalışıyoruz.
- 3** Elektrik Piyasası Kanunu'na göre standardize edilmiş elektrik sözleşmeleriyle dayanağı elektrik enerjisi veya kapasitesi olan türev ürünler Borsa İstanbul'da işlem görecektir, gün öncesi ve gün-içi piyasa da yeni kurulacak olan EPIAŞ tarafından işletilecek.
- 4** Borsa İstanbul'da işlem görecektir enerji ürünlerine dayalı türev araçlar da piyasa katılımcılarına risklerini daha iyi yönetme imkanı sunacak.
- 5** Spot piyasanın EPIAŞ tarafından işletilmesi öngörülmüştür. Doğalgaza dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin ise Borsa İstanbul'da işlem görmesi bekleniyor.
- 6** Metal piyasalarını da potansiyel gördüğümüz ve önümüzdeki dönemde organize piyasalara kazandırabileceğimiz alanlar olarak değerlendiriyoruz.
- 7** Metal ürünlerine dayalı vadeli işlem piyasasına yönelik çalışmalarımız sürüyor.

ki diğer finans merkezlerindeki gelişim değerlendirildi. Borsa İstanbul, finansal hizmetler özel ihtisas komisyonu raporunun oluşturulmasında aktif görev aldı.

Diğer finans merkezleri incelendiğinde, dünyanın önde gelen finans merkezlerinin aynı zamanda dünyanın en büyük borsalarına ev sahipliği yaptığı görülüyor. Bir finans merkezinin en önemli özellikleri, bünyesindeki uluslararası şirket sayısının fazlalığı, bankacılık, sigortacılık ve ticari faaliyetlerin yoğunluğu ile sermaye piyasasının hareketliliği olarak sayılabilir. Bu anlamda güçlü bir sermaye piyasasının oluşturulması ve uluslararası sermayenin İstanbul'u bir cazibe merkezi olarak tercih etmesinde Borsa İstanbul'a önemli görevler düşüyor. Bu bakımdan Borsa İstanbul İFM projesinin tam merkezinde yer alıyor diyebiliriz.

“Küresel bir borsa olmak için 3 hedef belirledik:

Pazarlanabilir bir teknolojiye sahip olmak, finansal bir süpermarket olmak ve diğer borsalarla entegre olarak cazibe merkezi olmak.”

Stratejiniz konusunda da bölgesel ve küresel etkinliğe vurgu yaptınız. Sermaye piyasalarının bölgesel ve küresel alandaki entegrasyonu konusunda neler yapıyorsunuz?

Bölgemizde bir cazibe merkezi kurabilmek için somut olarak stratejik ortaklık ve karşılıklı erişim faaliyetlerine ağırlık verdik. Azerbaycan, Bosna-Hersek, Karadağ ve Kırgızistan borsalarında paylarımız var. Mısır ile karşılıklı erişim konusunda çalışıyoruz. İleride Balkanlar başta olmak üzere bölgemizdeki diğer ülkelerle de benzer işbirlikleri yaparak uluslararası yatırımcıların Borsa İstanbul'u Orta-doğu ve Balkan coğrafyasının tamamına yatırım yapabilmek için başvurulacak ilk adres olarak görmelerini sağlayacağız.

Küresel ölçekte önemli bir pazar yeri olabilmek için coğrafi konum olarak oldukça uygun bir saat dilimi üzerinde yer alıyoruz. Dünyanın bir bölgesinde spot piyasalar işleme kapanırken başka bir bölgesinde işleme açılıyor ve finansal faaliyetler 24 saat boyunca devam ediyor. Borsa İstanbul, Avrupa ve Asya'daki önemli piyasaların or-

tasında yer alıyor. Avrupa ve Asya'daki önemli borsalarla karşılıklı erişim sağlandığında, İstanbul'daki bir yatırımcı sabah saatlerinde Asya borsalarında işlem yaparken, akşam saatlerinde Amerika borsalarına emir iletimi gerçekleştirebiliyor. Bu sayede küresel piyasalarla iç içe hareket edebilen bir borsa olarak İstanbul'u uluslararası yatırımcının tercih edeceği bir adres haline getirebiliriz. Stratejik ortağımız vasıtasıyla sahip olacağımız teknolojik altyapıyı Borsa İstanbul'a entegre ettikten sonra diğer borsalarla karşılıklı erişim projelerini başlatmak daha kolay olacaktır.

Finansal bir süper market olmak konusunu sıkça vurguluyorsunuz. Süper market olmak için hangi finansal ürünleri rafa koyacaksınız? Türkiye'de hangi ürün-emptia piyasalarının finansal ürün olarak başarı şansı var?

Finansal bir süper market olabilmek için öncelikle Türkiye sermaye piyasalarındaki yatay ve dikey entegrasyonun sağlanması gerekiyordu. Şu an Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası ve Altın Borsası'nın Borsa İstanbul'a katılımıyla yatay entegrasyon tamamlandı. Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) ve Takasbank'taki paylarımızın artması ve Nasdaq OMX'ten alacağımız teknolojileri Takasbank'ın da kullanacak olması dikey entegrasyon konusunda attığımız önemli adımlar olarak değerlendirilebilir.

Öte yandan Türkiye'de ilk defa pay senedine dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerini işleme açtık. Hazine Müsteşarlığı ve katılım bankalarının ihraç ettiği kira sertifikaları da borsamızda işlem görmeye başladı.

Yatırımcının riskini yönetmesini sağlayacak türev ürünleri konusunda çalışıyoruz. Amacımız, dünyanın önde gelen borsalarında var olan her türlü risk yönetim aracını, sektördeki paydaşlarımızın da beklentileri doğrultusunda şekillendirerek yatırımcılara sunmak. Şu an özel olarak döviz kuruna dayalı opsiyon sözleşmeleri ve katılım bankalarının varlık yönetiminde kullanabilecekleri ürünler üzerinde çalışıyoruz.

Emtia konusunda ise ülkemiz bulunduğu coğrafi konum itibarıyla birçok ürünün geçiş noktasında bulunması, bölgesindeki en üretken sanayi ve en büyük ekonomiyi sahip olması sayesinde önemli pazarlara ev sahibi

“EPIAŞ'TA AKTİF OLACAĞIZ”

TECRÜBEMİZDEN YARARLANACAK Uzun yıllara dayanan profesyonel piyasa işletme tecrübemiz var. Yabancı borsalarla işbirliği yolunda hızlı adımlar atıyoruz. Piyasalarımıza erişimi kolaylaştırıyoruz. Ürün çeşitliliğimizi artırıyoruz. Bu kapsamda ortağı olacağımız EPIAŞ, piyasa işletmeciliği tecrübemizden, teknolojik altyapımızdan ve bağlantılarımızdan mümkün olduğu ölçüde faydalanacak. Önümüzdeki dönemde yapılacak düzenlemelerle birlikte doğalgaz ve kömür piyasaları gibi yeni piyasaların da EPIAŞ tarafından işletilmesine izin verilebilecek.

ŞEFFAFLIĞI SAĞLAYICI ÖNLEMLER Bu konularda Borsa İstanbul için en öncelikli konu, tüm unsurlarıyla birlikte spot ve türev piyasa yapılarının doğru olarak kurulmasıdır. Bu nedenle EPIAŞ içerisinde kesinlikle aktif bir rol üstleneceğiz. Borsa İstanbul'da işlem görecektür ürünlerin başarılı

olmasının ön şartı, şeffaf ve güvenilir bir spot piyasanın oluşmasıdır. Bu kapsamda, EPIAŞ bünyesinde etkin bir spot piyasa oluşmasını teminen piyasa katılımcılarının beklentileri doğrultusunda şeffaflığı sağlayıcı önlemler alınmasını öngörüyoruz.

DAHA SAĞLIKLI BİR YAPI Türev ürünlerin çıkarılmasıyla piyasa katılımcıları fiyat dalgalanmalarına karşı korunma sağlayabilecek, ayrıca arz ve talep dengesinin etkin bir şekilde kurulmasıyla üreticilerin ve tüketicilerin kararlarını daha sağlıklı vermelerine katkı sağlayabileceğiz. Öncelikle elektrik sözleşmeleriyle ilgili türev araçların işlem göreceği enerji piyasasında süreç içerisinde, başta doğalgaz olmak üzere kömür ve karbon gibi diğer enerji ürünlerinin işlem görmesi de gündeme gelecek.

olabilecek bir potansiyele sahiptir. Örneğin Türkiye altın sektöründe dünyanın dördüncü büyük tüketicisi ve Avrupa'nın en büyük üreticisi konumunda. Bunun dışında bölgesel bir elektrik enerjisi pazarı kurarak hem ülkemiz hem de bölgemizdeki diğer ülkeler için referans enerji fiyatlarının belirlenmesine katkıda bulunacağız. Doğalgaz, petrol, kömür ve başta çelik hurda olmak üzere metal piyasalarını da potansiyel gördüğümüz ve önümüzdeki dönemde organize piyasalara kazandırabileceğimiz alanlar olarak görüyoruz. Emtia piyasalarında sağlıklı fiyat oluşumu sadece Borsa İstanbul ya da sektör için değil, ülke ekonomisinin istikrarı için de önemlidir. Bu yüzden bu alanlarda hem ilgili sektör birlikleri ve temsilcileriyle hem de düzenleyici ve denetleyici otoritelerle ve kamu kurumlarıyla ile birlikte titizlikle çalışmamız gerekiyor.

Yeni yürürlüğe giren Elektrik Piyasası Kanunu'nda spot elektrik piyasası işleticisi olarak EPIAŞ'ın kurulması ve Borsa İstanbul'un EPIAŞ'a ortak olması öngörülüyor. Yeni kanunla birlikte Enerji Borsası'nın Türkiye'ye, çevre ülkelere ve enerji sektörüne ne tür katkıları olur?

Dünyadaki elektrik piyasaları incelendiğinde, birçok ülkede sistem işletmeciliğiyle piyasa işletmeciliğinin ayrıldığı görülüyor. Piyasa işletiminde piyasa tecrübesine sahip borsa kuruluşları önemli bir rol oynuyor. Örneğin Almanya'da EEX, Brezilya'da BRIX ve Polonya'da POLPEX, menkul kıymet borsalarının iştiraki niteliğindeki enerji borsalarıdır.

Bildiğiniz gibi Türkiye'deki gün öncesi elektrik piyasası TEİAŞ bünyesindeki Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi (PMUM) tarafından işletilmekteydi. Mart ayında yayımlanan yeni Elektrik Piyasası Kanunu'na göre gün öncesi piyasası, yeni kurulacak olan Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi (EPIAŞ) tarafından işletilecek. Kanunda Borsa İstanbul'un da EPIAŞ'a ortak olması öngörüldü. Böylece uzun yıllar boyunca sermaye piyasalarında elde ettiğimiz tecrübeyi, enerji piyasalarıyla da paylaşıyor olacağız.

Bağımsız, güvenilir, özel sektörün yönetimde temsil edildiği şeffaf bir borsa kurulması spot piyasada sağlıklı fiyat oluşumunu temin edecek, bu da öncelikle iç piyasayı olumlu etkileyecek. Enerji üreticileri, tedarik ve dağıtım şirketleri arasında etkin bir piyasa oluşumuna imkan sağlayacak. Ayrıca Borsa İstanbul'da işlem görecektir enerji ürünlerine dayalı türev araçlar da piyasa katılımcılarına risklerini daha iyi yönetme imkanı sunacak.

Türkiye'deki mevcut elektrik üretim kapasitesi yaklaşık 60.000 megavat olup bunun 2023 yılında 122.000 megavata ulaşması hedefleniyor. Bu da 100 milyar doların üzerinde bir yatırım gerektiriyor. Bu yatırımlara finansman bulabilmek için gerekli en önemli hususlardan biri, sağlıklı fiyat oluşumu sayesinde birkaç yıl sonraki elektrik fiyatını öngörebilmektir. Bu da ancak türev piyasaların sağlıklı işlemesiyle sağlanabilir. 3-5 yıllık fiyat tahminlerinin oluşması, sadece enerji ticareti şirketlerini değil, enerji yatırımlarını ve dolayısıyla ekonomik büyümeyi ve tüm ülkedeki elektrik kullanıcılarını, yani hepimizi ilgilendiriyor. →

"Enerji ürünlerine dayalı türev araçlar, katılımcılara risklerini daha iyi yönetme imkanı sunacak."

FINANS MERKEZİ PROJESİNDE 4 ÖNEMLİ GÖREV

01

Kurul kaydından ve borsa kotasyonundan çıkışın kolaylaştırılması

02

Yabancı menkul kıymetlerin yurtiçi piyasalarda işlem görmesi

03

Ürün ihtisas borsalarının oluşturulması

04

Finansal piyasalar ile emtia piyasalarının entegrasyonunun sağlanması ve borsaların hukuki statülerinin netleştirilerek genel kamu idaresini ilgilendiren mevzuat kapsamının dışına çıkarılması.

“Birçok ürüne tek platformda ulaşabileceğiniz bir borsa olmak istiyoruz.”

Bölgesel açıdan bakıldığında ise Türkiye ilerde komşu ülkelerin de sisteme dahil edilmesiyle birlikte elektrik piyasalarında bölgesel bir merkez olma potansiyeli taşıyor. Bu husus uluslararası elektrik ticareti arz güvenliğini ve fiyat avantajlarından faydalanma imkanlarını artırıyor. İsveç, Norveç, Finlandiya için Nord Pool; Almanya, Avusturya, Fransa ve İsviçre için Epexspot bölgesel enerji piyasaları olarak başarılı örnekler. Gürcistan, Azerbaycan, Irak, Yunanistan ve Bulgaristan gibi ülkelerle birlikte biz de bir enerji merkezi oluşturabiliriz.

Türkiye, doğalgaz üreten ülkelerle tüketici Avrupa ekonomilerinin arasında yer alıyor. Bu konum, doğalgaz borsası kurulması anlamında nasıl bir avantaj sağlıyor?

Aslında tüm enerji ürünleri birbiriyle doğrudan ilişkili. Enerji fiyatları doğalgaz fiyatlarından, doğalgaz fiyatları ise petrol fiyatlarından etkileniyor. Elektrik ve metal borsalarını kurduğunuz zaman piyasa katılımcıları açısından her ikisine de etki eden sağlıklı bir kömür fiyatı öğrenme ihtiyacı doğuyor. Bu açıdan tüm bu sektörlerde Türkiye fiyatlarının sağlıklı bir piyasa ortamında oluşması önem arz ediyor.

Çevre ülkelere baktığımızda, doğalgazda dünyanın en büyük rezervlerine sahip olan Rusya tek başına Avrupa doğalgaz tüketiminin yüzde 25’ini karşılıyor. Komşumuz İran ise dünyanın en büyük ikinci doğalgaz rezervlerine sahip. Ayrıca Azerbaycan da dünyadaki en önemli doğalgaz üreticilerinden biri. Hemen batımızdaki Avrupa ise ABD’den sonra en büyük doğalgaz tüketicisi konumunda. Avrupa’da 2030 yılına kadar doğalgaz tüketiminin sabit kalması, ancak doğalgaz üretiminin azalması bekleniyor. Bu durumda Avrupa’nın doğalgaz ithalat ihtiyacı artacak. Ülkemiz, işte bu önemli arz ve talep merkezlerinin arasında yer alıyor. Coğrafi konumu Türkiye’ye, doğalgaz tedarikçisi olma konusunda bir avantaj sunuyor.

Ayrıca, Türkiye’nin yıllık 47 milyar metreküp olan doğalgaz tüketiminin 2023 yılına kadar 60 milyar metreküpe ulaşması bekleniyor. Bu durumda mevcut doğalgaz anlaşmaları devam etse dahi yıllık 9 milyar metreküp ek ithalat yapmak gerekecek. Türkiye’nin yaklaşık 50,6 milyar metreküplük doğalgaz ithalat anlaşmaları bulunuyor. Bunun yüzde 59’u Rusya, yüzde 20’si ise İran’la yapılan anlaşmalar. Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi (TANAP) gibi projelerle kaynakların çeşitlendirilmesi, depolama kapasitesinin artırılması gerekiyor. TANAP tamamlandıktan sonra Türkiye’ye ulaşan doğalgaz Avrupa’ya da iletilebilecek ve ülkemiz bölgesel doğalgaz dağıtım merkezi özelliği kazanabilecek. Doğalgaz piyasaları konusunda spot piyasanın yine EPIAŞ tarafından

“Farklı piyasaların ve ürünlerin Borsa İstanbul’da sunulması, farklı piyasalara ayrı ayrı teminat yatırma zorunluluğunu ortadan kaldırarak yatırımcıların maliyetlerini azaltacak.”

“İlk aşamada, hurda çeliğe dayalı nakit uzlaşılı bir vadeli işlem sözleşmesiyle piyasayı açacağız.”

işletilmesi öngörülmüyor. Doğalgaza dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin ise Borsa İstanbul'da işlem görmesi bekleniyor.

Bu açıdan değerlendirildiğinde, doğalgazda güçlü ve etkin işleyen bir piyasanın oluşması arz güvenliğini ve sağlıklı fiyat oluşumunu sağlayacak ve böylece doğalgaz ülkemiz tarafından ekonomik ve güvenli bir şekilde tedarik edilebilecek.

Tüm bu projeler tamamlandığında, örneğin 5 yıl sonra karşımızda nasıl bir Borsa İstanbul tablosu olacak?

Hedeflediğimiz Borsa İstanbul, dünyanın önde gelen borsaları ile entegre, Ortadoğu veya Balkanlara ulaşmak isteyen yatırımcıların yöneldiği, Türkiye için kritik öneme sahip piyasalardaki fiyatların belirlendiği, emtiadan döviz, kira sertifikasından pay senedi opsiyonlarına kadar

birçok ürüne tek platformda ulaşabileceğiniz, Türkiye'nin gücünü ve dinamizmini yansıtan bir borsadır.

Yatırım yapılabilir ürün yelpazesinin genişlemesiyle ve bunların Borsa İstanbul çatısı altında toplanmasıyla yatırımcılara etkin bir portföy çeşitlendirmesi imkanı sağlanacak. Ayrıca, sermaye piyasası aracı ihraç eden kuruluşlar için de alternatif piyasalarda yeni ürünler ihraç etme imkanı sunulacak. Farklı piyasaların ve ürünlerin Borsa İstanbul çatısı altında sunulması, farklı piyasalara ayrı ayrı teminat yatırmak zorunluluğunu da ortadan kaldırarak yatırımcıların maliyetlerini azaltacak. Borsa İstanbul, diğer borsalarla kurduğu işbirliği ve sunduğu ürün çeşitliliği sayesinde yerli ve yabancı yatırımcı sayısının artmasına, işlem hacminin büyümesine, böylece piyasaların daha etkin işlemesine imkan sağlayacak. ●

“ORGANİZE BİR METAL PİYASASINA TÜRKİYE HAZIR”

ŞARTLAR UYGUN Borsa İstanbul, finansal piyasalarda süpermarket haline gelme amacıyla metal ürünlerine dayalı bir vadeli işlem piyasası kurma aşamasında. Türkiye, dünya çelik piyasasında önemli bir konumda. 2012 verilerine göre ülkemiz çelik üretiminde dünyada 8. sırada yer alıyor ve dünyanın en büyük hurda ithalatçısı durumunda. Türk çelik sektörünün mevcut üretim artış hızıyla 2 yıl içinde Avrupa'da lider konuma yükselmesi bekleniyor. Organize bir metal piyasasının oluşumu açısından Türkiye, uygun şartlara sahip görülmüyor.

ADIM ADIM AÇILACAK Yürütülen metal vadeli işlem piyasası projesiyle birlikte üretici ve tüketicilere Borsa İstanbul bünyesinde şeffaf ve

güvenilir bir ortamda işlem yapma ve finansal korunma temin etme imkanı sağlanmış olacak. İlk aşamada, hurda çeliğe dayalı nakit uzlaşılı bir vadeli işlem sözleşmesiyle piyasayı açacağız. Bunu, çelik kütüğe dayalı fiziksel teslimatlı bir sözleşme takip edecek. Piyasaya ileriki aşamalarda çelik dışı metallerin de ilave edilmesini planlıyoruz. Üreticilerin ve kullanıcıların yanında yatırım kuruluşlarıyla katılım bankalarının da ihtiyaçlarına cevap verebilecek bu ürünlere, yurtiçi ve yurtdışından yüksek talep olmasını bekliyoruz. Borsa İstanbul'un bu konuda orta ve uzun vadede Körfez ve Ortadoğu sermayesi için önemli bir merkez haline gelmesini bekliyoruz.

TÜRKİYE FİNANS MERKEZİ OLUR MU?

22 Ekim tarihinde KPMG Türkiye ev sahipliğinde "Fark Yaratmak: İstanbul'u Bölgesel Finansal Hizmetler Merkezi Yapmak" başlığıyla üst düzey bir yuvarlak masa toplantısı düzenlendi. Yuvarlak masa toplantısına gerek KPMG'den gerekse Türkiye finans dünyasından üst düzey yöneticiler katılım gerçekleştirdi. Toplantıda küresel finansal krizin etkileri, Avrupa Birliği ilişkileri, Türkiye'nin vizyonu, yasal düzenlemeler ve finans merkezi olma yolundaki zorluklar tartışıldı.

Istanbul'un uluslararası bir finans merkezi (IFC) olma stratejisi ilk olarak 2009 yılında başladı. Türkiye'nin 2023 vizyonunun "Dünyadaki ilk 10 ekonomi" arasında yer almak olduğunu kabul edersek, atılması gereken bir adımdı. Diğer yandan, Dünya Bankası'nın 2017 yılında İstanbul'un "Global Islamic Development Centre" olması için destek olacağını iletmesi, Türkiye'nin bu yolda ilerleme isteğini artırıyordu. Tüm bu gelişmeler ışığında 22 Ekim tarihinde KPMG Türkiye ev sahipliğinde "Fark Yaratmak: İstanbul'u Bölgesel Finansal Hizmetler Merkezi Yapmak" başlığıyla üst düzey bir yuvarlak masa toplantısı düzenlendi. Yuvarlak masa toplantısına finans dünyasının önde gelen temsilcileri yüksek katılım gösterdi. Toplantıda küresel finansal krizin etkileri, Avrupa Birliği ilişkileri, Türkiye'nin vizyonu, yasal düzenlemeler ve finans merkezi olma yolundaki zorluklar tartışıldı.

Ancak dünyayı ve özellikle Avrupa'yı etkileyen finansal kriz sonrası finansal pazardaki depresyon Türkiye'yi

ve dolayısıyla Türkiye'nin IFC stratejisini zorlayacak bir ortam yarattı. Türkiye de diğer Avrupa ülkeleri gibi ekonomik krizden payını aldı ama çabuk toparlanmasını bildi.

YENİ KURAL KOYUCULAR

Finansal kriz, dünya genelinde yeni kural koyucular yarattı. Yeni dönemde FSB, BASEL, IOSCO, IAIS gibi küresel standart yapıcılar genel kuralları tanımlar oldu.

Avrupa Birliği Konseyi, TBMM, Senato, Beyaz Saray gibi bölgesel kurumlar ise bu kurallara uygun yasaları hazırlıyor. Son dönemde, bu yeni yasaların Avrupa Birliği standartlarıyla uyumlu olmasına, dolayısıyla ülkelere göre farklılıklar olmamasına azami özen gösteriliyor.

Avrupa Merkez Bankası, Türkiye Merkez Bankası, ESA, FED gibi bölgesel denetleme kurumları ise firmalar üzerindeki güçlerini teknik beklentilerini ve direkt gözetimlerini artırarak sağlıyorlar.

BDDK, SEC, CFTC gibi ulusal otoriteler ise kural ko-

SORULMASI GEREKEN SORULAR

Türkiye, uluslararası veya bölgesel bir finans merkezi olabilir ama önce kendisine sorması gereken sorular ve göz önünde bulundurması gereken noktalar var:

1. İstanbul uluslararası bir finans merkezi olarak neyi hedefliyor? Amacımızı ve stratejimizi net olarak tanımlayabildik mi?
2. Londra, Frankfurt ve Dubai'den nasıl farklılaşacağız? Hangi alanda öne çıkmayı planlıyoruz?
3. Farklılaşmak için özel ürünler ve servisler geliştirebilir miyiz? Proje finansmanı, ticari finansman gibi...
4. Ekonomi yeterli mevduat ve sermaye yaratıyor mu?
5. Adalet sistemini nasıl geliştirmeliyiz?
6. Küresel sermayeyi çekmek için güçlü ve tatminkâr mevzuatsal ortamımız var mı?
7. Ülkede hem mikro hem makro seviyede bir gözetim yapısı var mı?
8. Uluslararası ortamlarda (BCBS, IAIS vb.) yeterince temsil ediliyor muyuz?
9. Uluslararası gözetim mercileriyle veri ve bilgi paylaşımı konusunda yeterince açık mıyız, olmak istiyor muyuz?
10. Türkiye Merkez Bankası bir uluslararası finans merkezi merkez bankası olmak için hazır mı?

yucu rolü üstlenmekten çok, kuralların yürütülmesine odaklanıyor.

TÜRKİYE ÖNE ÇIKIYOR

G20 ajanda maddeleri Amerika ve Avrupa Birliği ülkelerinde büyük ölçüde tamamlandı. Bu değişikliklerin kapsam ve etkilerinin çok geniş ve boğucu olduğunu söylemek yanlış olmaz. Türkiye, G20 ajanda maddelerine uyum için çok çalıştı ve Ocak 2014'teki Basel III geçişi ile birlikte, Avrupa Birliği ile paralel duruma gelerek tam uyum sağlamış olacak.

Boğucu yasal düzenlemeler arasında, Türkiye yönetilebilir ve daha basit düzenlemelerle Avrupa Birliği ülkeleri arasında öne çıkıyor. Avrupa Birliği ülkeleri, az sermaye ve fazla sayıda bankayla uğraşmak zorundayken, Türkiye bir G20 ülkesi olarak, güçlü yerel bankacılığı ve güçlendirilmiş sigorta mevzuatı nedeniyle çok daha kolay sermaye bularak rakipleri arasında bir fark yaratmayı planlıyor. Avrupa bankacılığının geçmişte başaradığını, önümüzdeki dönemde Türkiye başarabilir.

Diğer taraftan, coğrafi konumu Türkiye'yi zaten bir bölgesel merkez konumuna taşıyor. Doğu Avrupa, Asya ve Ortadoğu'da toplam 64 ülke ile sadece dört saatlik yolculuklar ve minimum saat farklarıyla iletişim halinde olabilmek, Türkiye için çok büyük bir fırsat. Eski İpek Yolu üzerinde olduğumuzu ve aslında para akışı üzerinde konumlandığımızı hatırlamamız gerekli.

DUBAİ ÖRNEĞİNE DİKKAT!

Oturumda Dubai Uluslararası Finans Merkezi'nin eski CEO'su Nasser Alshaali'nin paylaştığı deneyimler oldukça ilginç mesajlar içerdi. Bu mesajlar Türkiye'nin atması gereken adımları için de yol gösterici... Alshaali'nin Dubai'nin yolculuğuyla ilgili verdiği detaylar ise kısaca şöyle: "Dubai ulaşım sorununu hem hava yolu hem de deniz yolu ile mükemmel bir şekilde çözdü. Bunun yanında

proje finansmanını hızlı ve kolay temin ettik. Dubai, ailelerin yaşayabileceği bir merkez inşa etti. Okullar, hastaneler, sigortalar hepsi tüm aile bireylerinin ulaşabileceği kolaylıkta ve yakınlıktaydı. Etkatif bir eko sistem de inşa edildi. Politik anlamda tek ses ve tek vizyon ilkesi ile hareket edildi. Etkatif bir liderlik sergilendi. Düşük vergi önemliydi. Sıfır vergi de bir alternatif olabileceği gibi, düşük vergi sıfır vergiden çok daha iyi çözüm olacaktır. Güçlü bir yönetici takımı da önemli bir konu. Özel sektörün teşvik edilmesi, IMF gibi uluslararası platformlarda güçlü tanıtımlar, uluslararası sermayeyi Dubai'ye getirmek için doğru noktalarda doğru tanıtımlar da fayda sağladı. Yerel bankaların yatırım bankacılığı ağırları geliştirildi. Çin bankaları için özel çözümler üretildi. Merkez Bankası'nın kontrolü kaybetme endişesi nedeniyle kullanmaya devam edilen yerel para birimi, Dubai'nin daha da büyümesini engelleyen bir faktör oldu. Özel amaçlı mahkemeler kuruldu, hızlı ve etkin yasal düzenlemeler yapıldı." ●

TÜRKİYE'NİN GÜÇLÜ YANLARI

- Uluslararası bir merkez olmasak bile, konum itibarıyla bölgesel bir merkez olabiliriz.
- Gerçek iş için gerçek bankacılık ilkesi ile yapılan düzenlemeler bizi öne geçirecektir.
- İstanbul'un yaşam kalitesi ve yaşam stili
- Dinamik ve genç nüfus
- Yatırımcıyı tüketiciye koruma düzenlemeleri

ZORLUKLAR

- Politik belirsizlikler her zaman önümüze bir engel olarak çıkacak.
- Sermaye yaratmak için ekonomiyi büyütme ve daha fazla iş imkânı yaratmalıyız.
- Ulaşım sorunu
- Yavaş ve yetersiz hukuk sistemi
- Katılım bankacılığı düzenlemelerinin eksikliği

“TÜRKİYE İYİ İŞ ÇIKARIYOR”

Küresel kriz, tüm dünyada taşların yerinden oynamasına neden oldu. En fazla da finansal hizmetler sektörü bu krizden etkilendi. Hatta sistemin dinamiklerinde büyük değişimler yaşandı. KPMG EMA Bölgesi Finansal Hizmetler Bölüm Başkanı Bill Michael da bu görüşte. Ona göre yaşanan bu kriz, coğrafi bir fırtına yarattı. En önemlisi bu krizden etkilenmeyen ülke kalmadı. Yine de Türkiye'nin iyi iş çıkardığını düşünen Michael, Türkiye bankacılık sisteminin güçlü konumuna vurgu yapıyor ve “Türkiye’de sürdürülebilir ve güçlü bir liderlik olması da avantaj” diye konuşuyor.

BILL MICHAEL, KPMG'nin EMA bölgesi finansal hizmetler bölüm başkanı... Onu, mevcut yaşanan küresel krizle ilgili farklı düşünceleriyle tanıyoruz. Michael'a göre yaşadığımız kriz bir coğrafi fırtına yaratmış durumda. Bu fırtınadan etkilenmeyen az sayıda ülke var. Bu nedenle yeni dönemde ülkelerin çıkarlarının ön plana çıkacağına altını çizen Michael, bunun finansal piyasalara etkisini ise şöyle yorumluyor: “Ülkeler kendi çıkarlarını düşünmeye başlayacakları için lokalleşme trendi ortaya çıkacak. Bunun finansal piyasalar için anlamı ise bazı ürünlerden, ülkelere ve işlerden çıkmak olacak.”

Michael, 2008 yılında başlayan krizi “Neredeyse ölüyorduk. Ancak şu anda bankalar daha iyi durumda” sözleriyle değerlendiriyor. Bu dönemde Türkiye'nin iyi bir iş çıkardığına değiniyor ve ekliyor: “Önümüzdeki dönemde coğrafi merkezlerin paranın dağılımında önemli rolü olacağını düşünüyorum. Bu nedenle Türkiye, çok önemli bir pozisyona sahip. Eğer politik istek ve hırs varsa Türkiye'nin önemli bir finansal merkez olma potansiyeli var. Bir kere coğrafi olarak önemli bir avantajınız var. 4 saatlik uçuşla dünyanın önemli yerlerine ulaşabiliyor.”

Bill Michael'la küresel krizi, bu krizin neleri değiştirdiğini ve Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelere etkisini konuştuk:

Küresel kriz pek çok regülasyonu da beraberinde getirdi. Sizce regülasyonlar anlamında sisteme bir aşırı yüklenme söz konusu mu?

Buna basit bir cevap vermek gerekirse, evet. Çok fazla

regülasyon ortaya çıktı. Bazıları tamamlandı, bazıları halen devam ediyor, bazıları ise planlama aşamasında. Ancak başka çare olmadığını da belirtmekte fayda var. 5 yıl önce sistemin çöküşüne hep birlikte şahit olduk. Günümüzde özellikle finans sektörü oyuncularını bu regülasyonlardan şikayetçi. Bu, aslında anlaşılabilir bir durum. Ancak şu da bir gerçek ki 5 yıllık krizin ardından regülatörler tüm dünyada tek iyi gözükken kesim oldu. Çünkü bankalar, özellikle krizden sonraki 2-3 yıl boyunca kibirli tavırlarından vazgeçemedi. Yapılan her regülasyonu eleştirdiler. Üstelik başka alternatif de sunmadılar. Günün sonunda pek çok skandal ortaya çıktı. İşte o zaman bankaların gidecek daha fazla yerinin kalmadığı anlaşıldı. Sonuçta bankaların süregelen kültürleri ve kendileri dışında herkesi suçlama içgüdüleri sorun yarattı. Pek çok büyük bankada yaşanan skandalların ardından artık bankalar masadaki pazarlık güçlerini de kaybetti.

Siz bu yaşanan krize coğrafi fırtına diyorsunuz. Neden böyle bir benzetme yaptınız?

Aslında coğrafi fırtına demin bahsettiğim skandalların ardından ortaya çıktı. Bu dalga, Türkiye, Avrupa, Afrika dahil istisnasız dünyadaki her ülkeyi etkiledi sonuçta. Regülatörler de haklı olarak yeter dedi. Hatta, “Sizi artık regüle etmek yeterli değil, haklarınızı da kaybedeceksiniz” dediler. Bu noktadan sonra pek çok bankanın kendi kaderini tayin etme hakkı elinden alındı.

Küresel piyasalar bu 5 yıl içinde krizden neler öğrendi size göre?

Sadece bankalar değil, şirketler, bireyler herkes bir şeyler öğrendi. Ancak benim için birkaç nokta var ki onlar çok önemli. Bir şey gerçek olamayacak kadar iyiyse o zaman ona şüpheyle yaklaşmak gerekir. Bunu hep birlikte anladık. Bankalar yüzde 20-30 büyüdüğünde, çok fazla ürün satarken işler yolunda gözüküyordu. Gerçek şu ki bankalar müşterilerinin ne istediğini yanlış anladı. Eski iş modeli çok fazla riski içinde barındırıyordu. Bir de, “Batmak için →

“Bankalar daha iyi durumda. Ancak bankalar ekosistemin sadece bir parçası.

Güvenilir olmayan küresel ekonomik çevre sorunu devam ediyor.”

“TÜRKİYE’NİN KRİZ DENEYİMİ ÖNEMLİ”

MURAT ALSAN / KPMG Türkiye Denetim Bölüm Başkanı, Finansal Hizmetler Sektör Başkanı

REGÜLASYONLAR OTURDU Türkiye açısından bana göre deneyim çok önemli bir güç. 2001 krizinden dolayı herkes artık çok temkinli, regülasyonlar oturmuş durumda. Buna bir örnek vermek gerekirse müşterilerimizden birinin güvenlik kontrollerinde bir değişiklik yaptık. 1-2 saat içinde regülatörler bizi aradı ve değişikliği sordular. Yani bankacılık sistemi bu kadar yakından takip ediliyor. Bu da bizim güçlü yanlarımızdan biri.

YENİ GİRİŞLER OLACAK Nüfus ise bir başka güçlü yanımız. Pek çok küresel bankanın Türkiye’de faaliyeti gösteriyor olması da önemli. Yeni oyuncuların her biri Türk bankacılık

sistemine yeni alanlar ve kategoriler ekliyor. Önümüzdeki dönem için de Türkiye’ye diğer finans sektörü alanlarında yeni oyuncu girişleri bekliyoruz. Emeklilik, portföy yönetimi şirketlerinin geleceğini düşünüyoruz.

AVRUPA’DAN İYİ DURUMDAYIZ Türkiye şu anda Avrupa’dan çok daha iyi bir bankacılık sistemine sahip. Ürün anlamında da özellikle perakende bankacılıkta Türkiye inanılmaz bir güce sahip. İnovasyon ve teknolojiyi kullanmada da çok öndeyiz. Sadece büyüklük olarak bölgesel finansal güç olmak için yeterli ölçüğe sahip değiliz.

çok büyük” problemi vardı. Ancak bu da çöktü. Sonuçta çalışanların iyi gidişattan faydalandığı, kötü gidişattan ise sadece vergi ödeyenlerin sorumlu olduğu bir iş modeli olamaz. Yine de sistem bu konuyu hala çözebilmiş değil. Her ülke bir şey yapmak istiyor, küresel bir koordinasyon da var. Ancak bana göre bu soruna tek bir küresel çözüm bulmak pek mümkün değil. Çünkü her ülkenin kendine has kanunları ve işleyişi var.

Ülke çıkarları ön plana çıkıyor diyorsunuz yani...

Evet, ülkeler önce geliyor. Bu da yeni öğrendiğimiz bir şey. Eğer ülke kendi finansal sektörünün kontrolünü kaybederse ki ABD’de böyle oldu, o zaman kendi insanı büyük sorunlarla karşılaşabilir. ABD neredeyse batıyordu. AIG batıyordu, pek çok insan Goldman’ın da gideceğini düşünüyordu. Bunun da bir domino etkisi yaratacağına inanılıyordu.

Şu anda bence ulusal savunmayı da iyi anlamak gerekiyor. Her ülkenin bir bayrağı var ve her ülke kendi insanını düşünmek zorunda. Ülkeler için kendi çıkarları önde geliyor. Bu doğru bir şey değil ancak mantıklı olduğu kesin. Bu nedenle tabii ki küresel ekonomiler listenin sonunda geliyor.

Türkiye de benzer bir krizden geçti. Sizce biz dersimizi almış olarak mı yakalandık bu yeni krize?

Evet, Türkiye yıllar önce önemli bir krizden geçmişti. Bazı bankaların kamulaştırılması söz konusu oldu. İsviçre de aynı şeyi yaptı. Yani ekonomisi daha önceden fazla ısınan ülkelerin çoğu, önemli dersler çıkarmıştı zaten. Şu anda bunun daha büyük ölçeklisini yaşıyoruz. Sonuçta krizde olan ülkeler çok büyük. Türk şirketleri battığında başka ülkeler de batmadı. Dinamikler bugün çok farklı. İşte sırf bu yüzden “batmak için çok büyük” ve “ülkeler önce gelir” kavramları söz konusu. Herkes ben kendi ekonomik çıkarımı ve ulusal çıkarımı korumak için ne yapabilirim diye bakıyor.

Finansal sistem 2008’e göre şu anda biraz daha güvenli mi?

Evet, bence öyle. 2007 yılında neredeyse ölüyorduk. Şu anda bankalar çok daha iyi kapitalize ediliyor. Borcun özsermayeye oranı düşmüş durumda. Kısacası daha iyi durumdayız. Ancak bankalar ekosistemin sadece bir parçası. Güvenilir olmayan küresel ekonomik çevre sorunu devam ediyor. Bir sonraki krizde bankalar sorun olmayacak, ege-men borç sorun olacak... Bazıları da borç sorun değil, büyüme sorun diye düşünüyor. Sonuçta borçtan kurtulmanın en iyi yolu büyümek. Bu nedenle her ülkenin gündeminde büyüme var. Asıl soru ise şu: Yeterince hızlı, zamanında büyüyecek miyiz? Bu tür bir büyüme enflasyon ya da hükümetlerin gerekli adımları atmak konusunda tedirgin kalmaları gibi durumlara neden olabilir mi? Kısacası hala çok kırılgan bir dönemden geçiyoruz. Ancak dünya, gelişmekte olan ülkeler olduğu için şanslı. Türkiye, Çin, Brezilya, Endonezya gibi ülkeler son 5 yılda, ortaya çıkabilecek büyük bir felaketi engelledi.

Yine de Çin’de şu anda büyüme oranı düşüyor. Bu, dünya finansal sistemi için ne anlama geliyor?

Dürüst olmak gerekirse bu sorunun yanıtını kimse net olarak bilmiyor. Hepimiz bu konuda spekülasyon yapıyoruz. Ancak Çin yüzde 7 civarında büyüyor ki bu hala iyi bir

rakam. Çinli otoriteler büyüme konusunda çok agresif. Bu nedenle ben Çin'in büyüme ivmesinde çok büyük bir düşüş beklemiyorum. Ancak diyelim ki böyle bir çöküş oldu. O zaman da bu durum geçici olur diye düşünüyorum. Tüm gelişmekte olan ülkelerde iyiye gidiş var. Bu nedenle uzun dönemli büyüme kesin olarak gelişmekte olan ülkelere gelecek.

Ülkelerin kendi çıkarlarını düşünmeye başlaması lokalleşmeyi tetikleyecek mi peki?

Yeni jenerasyon bir öncekinden daha farklı. Küreselleşmeden yine söz edeceğiz, ancak sistem kısa vadede lokalleşecektir. Bankalar lokalleşecek, ülkeler kendi çıkarlarını düşünmeye başlayacak. Bunun emarelerini şu anda görüyoruz zaten.

Geldiğimiz noktada ölçeği daraltmak o kadar kolay bir iş değil. Sonuçta lokalleşmek tam olarak ne anlama gelecek?

Bu konuda çok haklısınız. Büyük ölçekli pek çok banka, küreselleşme sayesinde çok hızlı büyüdü. Bu, onların oksijeni diyebiliriz. Yine de bankalar bazı coğrafyalardan, ürünlerden ve işlerden çıkacak. Bunu da yapmak zorunda kalacaklar, çünkü şu anki iş modelleri sürdürülebilir değil. Ancak sektörün farklı taraflarında büyümeler göreceğiz. Yeni girişler, yeni ortaklar, risk sermayesi şirketleri daha fazla ortaya çıkacak. Bugün şirketler trilyonlarca doların üzerinde oturuyor. Bu nedenle varlık yöneticilerinin önemi artacak. Bunun yanında Türkiye gibi ülkelerde önemli bir altyapı ihtiyacı var. Bu, diğer ülkelerde de böyle. Bu da büyümenin motoru olacak konulardan biri. Bu nedenle para alıp verme dışında alternatif araçlar ortaya çıkacak. Ödeme yapmak için artık banka olmanıza gerek yok. Teknoloji pek çok şeyi değiştirmiş durumda. Google, Facebook gibi şirketler çok fazla paranın üzerinde oturuyor. Bu nedenle pek çok bankanın radarında Silikon Vadisi var.

Ekonomik hareketin yavaş yavaş batıdan doğuya kayacağı düşünülüyor. Sizin bu konuda yorumunuz nedir?

Goldman Sachs ekonomistlerinden Jim O'Neill, BRICS terimini icat eden isimdir. Çok iyi bir düşünce adamıdır ve gelişmekte olan ülkeler konusunda da uzmandır. Söylediği

bir şey var ki bence bu çok önemli. Şu anda dünyanın yapılanmasına baktığımızda, G20 gibi mevcut oluşumların artık doğru gelmediğini söylüyor.

Batı ülkelerinin çoğu, kibirli ve kendini beğenmiş. Büyüme, servet ve fikirler artık gelişmekte olan ülkelere gelecek. 20 yıl gibi bir zaman dilimi içinde çocuklarımız çok farklı bir dünyada yaşıyor olacak. Bu nedenle ekonomik hareketliliğin batıdan doğuya kayması yaşayacağımız bir gerçek olacak. Buna da hazırlıklı olmak gerekiyor. Şu anda dünyada olan pek çok oluşum, 10-15 yıl içinde daha farklı bir hal alacak. Avrupa'nın ve mevcut ekonomik gücün kombinasyonu farklı olacak. Herkesin farklı düşünmesi gerekecek. ●

"TÜRKİYE'NİN POTANSİYELİ YÜKSEK"

ÖNEMLİ POZİSYON Önümüzdeki dönemde coğrafi merkezlerin paranın dağılımında önemli rolü olacağını düşünüyorum. Bu nedenle Türkiye, çok önemli bir pozisyona sahip. Eğer politik istek ve hırs varsa Türkiye'nin önemli bir finansal merkez olma potansiyeli var. Bir kere coğrafi olarak önemli bir avantajımız söz konusu. 4 saatlik uçuşla dünyanın önemli yerlerine ulaşabiliyor. Yeni altyapı çalışmaları var.

BÖLGE BÜYÜYOR Sadece bankacılık değil, endüstrinin tetikleyeceği bir büyümeyle sahip olabilirsiniz. Bölgede de çok önemli büyümelere imza atılıyor. Yine de her şey Türkiye'nin ayağına gelmeyecektir. Bu tür şeyleri inşa etmek gerekir. Dünyada başka finansal merkezler de ortaya çıkacak. Bunların çoğu da gelişmekte olan ülkelere gelecek. **GİDECEK YOL VAR** Türkiye'nin büyüklük ve ölçek açısından gidecek daha yolu var.

Ancak doğrudan yatırım için önemli bir rüzgar da mevcut. Pek çok küresel oyuncu ülkenizde. Bu, yerel bankalar için de önemli bir güç. **POLİTİK İSTEK ÖNEMLİ** Bir de baktığımızda Türkiye bankacılık sistemi oldukça iyi iş çıkarıyor. Sürdürülebilir ve güçlü bir liderlik var. Kendi içinizde dünyanın da gördüğü bazı problemler de yaşıyorsunuz. Ancak politik istek çok önemli... Bence bazı şeyler zamanla

BİLGİ SİTEMLERİNDE YENİ DÖNEM

Son dönemde SPK tarafından bilgi sistemlerinin yönetimiyle ilgili çıkarılan iki yeni taslak denetçilerin gündeminde. Bu taslakların bilgi sistemlerinin yönetimi ve kontrollerine ilişkin esasları belirlemesi dikkat çekici. Tebliğin kapsamına giren tüm kurum ve kuruluşlar ise sahip oldukları riskler dikkate alınarak yükümlülüklerde farklılaşıyor.

Sinem Cantürk

Bilgi Sistemleri Risk Yönetimi
Bölüm Başkanı, Finansal
Hizmetler Sektör Lideri,
Şirket Ortağı

E: scanturk@kpmg.com
T: +90 216 681 90 37
M: +90 533 294 36 08

Son günlerde bilgi sistemleri denetçilerinin gündeminde iki önemli konu var. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından yayınlanan iki önemli tebliğ taslağı: "Bilgi Sistemleri Yönetim İlkeleri Hakkında Tebliğ Taslağı" ve "Bilgi Sistemleri Denetim İlkeleri Hakkında Tebliğ Taslağı."

SPK tarafından yapılan açıklamalarda, Bilgi Sistemleri Yönetim İlkeleri Hakkında Tebliğ Taslağı ile bilgi sistemlerinin yönetimi ve bilgi sistemleri kontrollerine ilişkin esasların belirlendiği ve tebliğin kapsamına giren tüm kurum, kuruluş ve ortaklıkların sahip olduğu risklerin dikkate alınarak yükümlülüklerde farklılaştırmaya gidileceği belirtiliyor.

BENZER BİR UYGULAMA

SPK'nın yayınladığı taslak tebliğleri değerlendirirken, BDDK tarafından 2007 yılında yayınlanan "Bankalarda Bilgi Sistemleri Yönetiminde Esas Alınacak İlkelerle İlişkin Tebliğ" in gelişimini değerlendirmekte fayda var.

14 Eylül 2007 tarihinde yayınlanmış olan tebliğ, 1 Ocak 2010 tarihi itibarıyla yürürlüğe girdi. Yine aynı yıl, "Bağımsız Denetim Kuruluşlarınca Gerçekleştirilecek Banka Bilgi Sistemleri ve Bankacılık Süreçlerinin Denetimi Hakkında Yönetmelik" ile denetime ilişkin usul ve esaslar düzenlendi.

Bankacılık sektöründe çalışanların yakından bildiği gibi, ilkeler tebliğine uyum sağlamak için bankalarda çeşitli projeler geliştirildi. Bu projeler ise hayata geçirilmeye devam ediyor. 2011 yılından itibaren BDDK, bankalarda ilkeler tebliğ ile uyumsuzluktan kaynaklanan bulgulara, bulgu denetim döneminde düzeltilmiş dahi olsa, uyumsuz olunan madde bazında cezai yaptırım uyguladığı için uyum çalışmaları hala devam ediyor diyebiliriz. Özet olarak; bankaları adresleyen ilkeler tebliği, sektör üzerinde büyük bir etki yarattı. Bilgi sistemleri ortamlarının gelişmesine büyük katkı sağladı ve mevcut işleyişi değiştirdi.

SPK'nın yayınladığı Bilgi Sistemleri Yönetim İlkeleri, BDDK tarafından yayınlanan ilkeler tebliği ile bazı farklılıklar

KAPSAMDA HANGİ KURULUŞLAR VAR?

- Borsa İstanbul A.Ş.
- Borsalar ve Piyasa İşleticileri ile Teşkilatlanmış Diğer Pazar Yerleri
- Emeklilik Yatırım Fonları
- İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.
- Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.
- Portföy Saklama Kuruluşları
- Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş.
- Sermaye Piyasası Kurumları
- Halka Açık Şirketler
- Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği
- Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği

içerse de büyük oranda benzerlik gösteriyor. Söz konusu SPK'nın yayınladığı taslak tebliğ olduğunda, tebliğin kapsamındaki kuruluş sayısını da düşünecek olursak önümüzdeki yıllarda, etkinin daha da büyük olacağını söyleyebiliriz. Bu gelişme sektör adına sevindirici. Zira bu düzenlemeler ile birlikte sermaye piyasalarının güvenilirliği, şeffaflığı ve uluslararası piyasadaki rekabet gücü artacak.

DENETİMİN KAPSAMI

Kapsamla ilgili olarak dikkatimizi çeken ilk husus, kapsamdaki kuruluşlarla ilgili tanım, usul ve esaslar belirlenmiş olmasına rağmen her bir kuruluş türü için yetkili kuruluş listelerinin yayınlanmamış olması. Örneğin, Temmuz 2013 itibarıyla "Borsalar ve Piyasa İşleticilerinin Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelik" yürürlüğe girdi. Ancak halihazırda faaliyet izni alan ve SPK tarafından yayınlanan piyasa işleticisi kuruluşlar bulunmuyor.

Öte yandan, Bilgi Sistemleri Denetim İlkeleri Hakkında Tebliğine uymakla yükümlü kılınan ancak bilgi sistemleri denetim zorunluluğu bulunmayan ya da denetim ilkeleri kendi özel mevzuatlarına tabi olan kuruluşlar da bulunuyor. Halka açık şirketler, kolektif yatırım kuruluşları, emeklilik yatırım fonları, konut finansmanı fonları ve varlık finansmanı fonlarının bilgi sistemleri, sermaye piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ kapsamında değerlendiriliyor. Bilgi sistemleri denetimi kendi özel mevzuatına bırakılmış kuruluşlar ise banka ve sigorta şirketleri ile finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri. Bu durumda bazı şirketlerde uyumun nasıl değerlendirileceği henüz netlik kazanmamış durumda. Örneğin finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri mevzuatı uyarınca bilgi sistemleri denetimi henüz bir zorunluluk değil ve usul ve esaslarıyla ilgili bir düzenleme bulunmuyor. ●

KURULUŞ

DENETİM SIKLIĞI

Borsa İstanbul A.Ş.	Yıllık
Borsalar ve Piyasa İşleticileri,	Yıllık
Teşkilatlanmış Diğer Pazar Yerleri	Yıllık
Veri Depolama Kuruluşları	Yıllık
Kısmî ve Geniş Yetkili Aracı Kurumlar	2 yılda bir
İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.	2 yılda bir
Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.	2 yılda bir
Merkezi Takas Kuruluşları	2 yılda bir
Merkezi Saklama Kuruluşları	2 yılda bir
Portföy Saklama Kuruluşları	2 yılda bir
Diğer Sermaye Piyasası Kurumları	2 yılda bir
Dar Yetkili Aracı Kurumlar	3 yılda bir
Portföy Yönetim Şirketleri	3 yılda bir
Varlık Kiralama Şirketleri	3 yılda bir
İpotek Finansmanı Kuruluşları	3 yılda bir
Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş.	3 yılda bir

YENİ DÜZENLEMELER NE GETİRECEK?

Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri

Kanunu, 2012 tarihinde yasaladı. Yeni kanunla birlikte sadece finansal kiralama şirketlerine değil, aynı yönetmeliğe tabi olan faktoring ve finansman şirketlerine de yeni düzenlemeler getirildi. Kanunda göze çarpan en önemli yenilik ise söz konusu şirketlerin mali sistemdeki rolünün vurgulanarak "finansal kuruluş" olarak tanımlanması ve faaliyetlerine ilişkin yasal bir altyapı oluşturulması amacıyla etkin gözetim ve denetim sistemleri getirilmiş olması.

Ceren Ateşok

Denetim, Kıdemli Müdür

E: catesok@kpmg.com

T: +90 216 681 90 00 – 9160

M: +90 533 583 92 01

Duygu Avcı

Denetim, Müdür

E: davci@kpmg.com

T: +90 216 681 90 00 – 9597

M: +90 533 290 57 67

Eski 3226 Sayılı Finansal Kiralama Kanunu'nun revize edilmesi sonucunda oluşturulan yeni 6321 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu, 21 Kasım 2012 tarihinde TBMM Genel Kurulu tarafından kabul edilerek yasaladı.

Yeni kanun ile birlikte sadece finansal kiralama şirketlerine değil, aynı yönetmeliğe tabi olan faktoring ve finansman şirketlerine de yeni düzenlemeler getiriliyor. Kabul edilen kanun, mevcut 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu kapsamında yapılamayan bazı işlemleri yapılabilir hale getiriyor.

Bu kanunun amacı, finansal kuruluş olarak faaliyet gösteren finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin kuruluş ve çalışma esaslarıyla finansal kiralama, faktoring ve finansman sözleşmelerine ilişkin usul ve esasları düzenlemek. Kanunun yasalmasıyla birlikte, finansal kiralama sektörü tarafından sunulan ürün çeşidinin artması sonucu, işlem hacminde önemli ölçüde artış bekleniyor. Kanunda göze çarpan en önemli yenilik ise söz konusu şirketlerin mali sistemdeki rolünün vurgulanarak "finansal kuruluş" olarak tanımlanması ve faaliyetlerine ilişkin yasal bir altyapı

oluşturulması amacıyla etkin gözetim ve denetim sistemleri getirilmiş olması...

YÖNETMELİĞİN İÇERİĞİ

Söz konusu kanunun yasalasmasından ardından 24 Nisan 2013 tarihinde bu kanuna dayanarak Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelik yayımlandı. Bu yönetmelikle birlikte izne tabi işlemlerle ilgili esaslar düzenlendi.

Güncellenen yönetmeliğin kurumsal yönetim bölümünde, yönetim kurulu üyeleri, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının ilişkin bildirimler yer aldı. Aynı zamanda sermaye benzeri borçlar, standart oran, iç kontrol sistemi, iş akım şemalarının oluşturulması, bilgi sistemlerin tesisi, bilgilerin güvenli bir şekilde saklanması, risk yönetimi, bağımsız denetimle ilgili esaslar da belirlendi.

ZORUNLULUKLAR NELER?

Yeni yönetmelik, bilgi sistemleri, iç sistemler ve bağımsız denetimle ilgili yeni gereksinimleri hayatımıza sokuyor. Örneğin, şirket nezdinde, şirketle ilgili tüm bilgilerin elektronik ortamda güvenli bir şekilde saklanmasına ve kullanılmasına imkan verecek yapıda bilgi sistemleri yapılandırılması zorunlu kılındı. Bu gelişmeyle birlikte operasyonel süreçlerini manuel olarak yürüten şirketlerin de bilgi sistemleri mekanizması tesis etmesi gerekiyor.

Diğer bir yenilik ise BDDK'nın İç Sistemler Yönetmeliği ile bankalara zorunlu kıldığı iş akım şemalarının bu şirketlerde

de hazırlanması gerekliliği. İş akım şemalarında, şirketin tüm iş süreçleri üzerinde tanımlı kontrollerinin ve iş adımlarının gösterilmesi gerekiyor. Bu zorunluluk, şirketlerdeki süreçlerin dokümanite ve takip edilebilir olmasına ek olarak, kontrol sahiplerinin belirlenmesini sağlıyor. Ayrıca şirketlerde etkin bir denetim ve gözetim mekanizması kurulmasını da kolaylaştırıyor.

Yeni yönetmelik iç kontrol sistemi ve risk yönetimiyle ilgili de zorunluluklar da getiriyor. Örneğin, iç kontrol personeli tarafından gerçekleştirilen iç kontrol faaliyetlerine ilişkin olarak haziran ve aralık sonu itibarıyla yılda iki kez yönetim kuruluna veya yönetim kurulunun belirleyeceği genel müdür dışındaki bir yönetim kurulu üyesine raporlama yapılması gerekiyor.

UYUM SÜRESİ

Şirketlerin mevcut durumlarını yönetmelikle getirilen yeni yükümlülüklerle 31 Aralık 2013 tarihine kadar uygun hale getirmesi gerekiyordu. Banka iştiraki olan şirketlerde yönetmeliğe uyumun daha hızlı sağlanacağı öngörüldükçe, daha küçük ölçekli finansal kuruluşlarda uyum sürecinde daha fazla emek harcanmasını bekliyoruz.

Son olarak, SPK tarafından yayınlanan taslak tebliğlerle bilgi sistemleri yönetim ve denetim ilkeleri belirlendi. Finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri Bilgi Sistemleri Yönetim İlkeleri Hakkında Tebliğ'e uymakla yükümlü kılınmakla birlikte, bu şirketlerin denetimleri kendi özel mevzuatlarına tabi bırakıldı.

Hali hazırda bu şirketlerde bilgi sistemlerinin denetimi kendi özel mevzuatında zorunlu kılınmıyor ancak bu gelişmeler ışığında benzer denetim esaslarının bu şirketler için de yayınlanması şaşırtıcı olmayacaktır. ●

7 BAŞLIKTA YAPILAN DÜZENLEMELER

1 2 3 4 5 6 7

Yeni kurulacak finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri ödenmiş sermayesini en az 20 milyon TL olarak belirlemek durumunda. Daha önce kurulmuş olan şirketler sermayelerini 3 yıl içinde bu tutara yükseltmek zorunda.

Finansal kiralama şirketleri, maruz kaldıkları risklerin izlenmesi, kontrolünün sağlanması, faaliyetlerinin yapısı ve kapsamıyla uyumlu ve değişen koşullara uygun bir şekilde yeterli ve etkin bir sistem kurmak ve işletmekle yükümlüdür.

Şirketler ana sözleşmelerini güncel olarak şirket internet sayfasında yayınlamakla yükümlüdür.

Eski kanunda, sözleşmelerin en az dört yıl boyunca feshedilemeyeceği, ancak bu sürenin bazı kiralama hallerinde BDDK tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle kısaltılabileceği belirtilmekteydi. Bu kanuna sonradan eklenen maddeyle "Yolcu ve yük taşıma faaliyetinde bulunan hava yolu şirketlerine hava taşıma araçlarının, motorlarının ve bunların aksam ve parçalarının" yurtdışından kiralanması halinde bu asgari süre iki yıla indirilmiştir. Yeni kanun böyle bir düzenlemeye yer vermedi, sözleşmenin geçerlilik şartı olarak asgari bir sürenin varlığı zorunluluğunu ortadan kaldırdı.

Yeni kanun ile getirilen bir diğer yenilik ise kiralama bedellerinin, sözleşme konusu mal henüz imal olmamış ya da kiracıya teslim edilmemiş olsa dahi, sözleşme tarihinden itibaren tahsil edilebileceğidir. Kiracının korunması amacıyla, sözleşme konusu malın teslim süresi, sözleşme tarihinden itibaren iki yıl ile sınırlandırılmıştır.

"Sat ve geri kirala" ve "operasyonel leasing" ürünlerinin getirilmesi sektöre büyük bir yenilik getirdi. Dünyada "sat, geri kirala" için kullanılan en yaygın ürün ise gayrimenkuldür. Yeni yasayla beraber yazılım ürünleri de finansal kiralama sektörü kapsamına girdi.

Leasing şirketleri bugüne kadar finansal kiralama dışında bir işlem yapamıyordu. Yeni yasa ile birlikte operasyonel kiralama hakkı tanındı. Kiralama sonucu bu mal, vade sonunda kiracının olmayacaktır. Türkiye'de bu işi sadece filo ve otomobil kiralama şirketleri gerçekleştirmekteydi.

BASEL III BAŞLIYOR

Bankacılık sektörü Basel III'e geçiyor. Basel Komitesi, Basel II'nin yetersiz yanlarını gidermek, yeni yaklaşımlar, tedbirler ortaya koymak ve yaşanabilecek yeni krizleri engellemek amacıyla Basel III uzlaşısını hazırladı. Bankacılık sistemi sermaye yeterliliği hesaplamasına yeni ölçüm ve değerlendirme esasları getiren yeni düzenleme, 1 Ocak 2014'ten itibaren hayata geçiyor.

Cihan Doğrayan

Denetim, Kıdemli Müdür

E: cdograyan@kpmg.com

T: +90 216 681 90 67

M: +90 533 599 31 24

Bankacılık sektörü ve finansal piyasaların dünü ve bugünü incelendiğinde, risk ve risk yönetiminin önemi, yaşanan krizlerle ve kötü tecrübelerle daha belirgin bir şekilde ortaya çıktı. İşte bu nedenle kurulan "Basel Komitesi", Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS-The Bank for International Settlements) tarafından oluşturuldu. Bu komitenin amacı, finansal piyasalarda ve bankacılık sisteminde ortaya çıkan bu sorunlara çözüm bulmak, krizleri önlemek ya da etkilerini azaltmak, ulusal ve uluslararası bankacılık sistemlerine istikrar kazandırmak. Yaşanan her ekonomik krizin ardından da bir daha yaşanmaması adına yeni arayışlar içine giriliyor ve daha öncekiler gözden geçirilerek eksikler tamamlanmaya çalışılıyor.

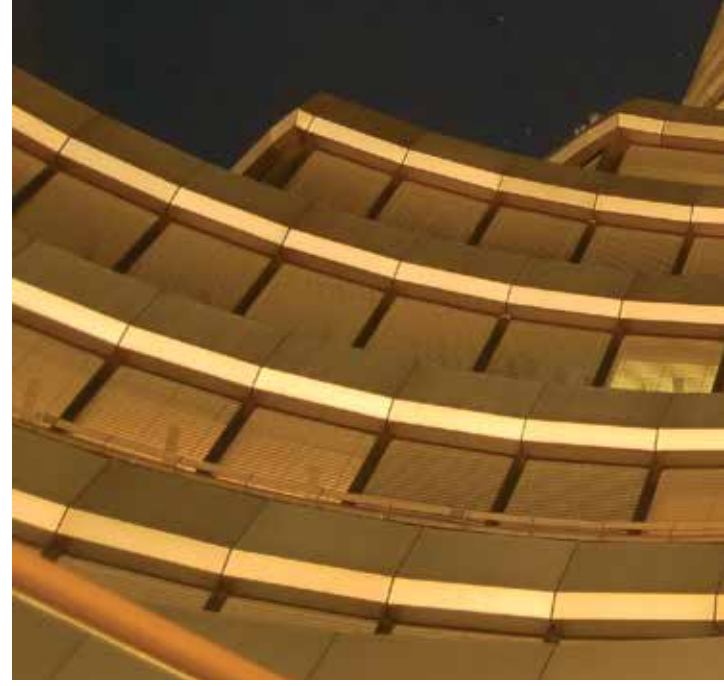
Son yaşanan global krizin ardından da Basel Komitesi, daha önce geliştirilmiş ve uygulanmış Basel II uzlaşısının yetersiz yanlarını gidermek, yeni yaklaşımlar ve tedbirler ortaya atmak, böylece yaşanabilecek krizleri engellemeye çalışmak ya da zararı en aza indirmek amacıyla Basel III uzlaşısını hazırladı. Bu açıdan bakıldığında Basel II'nin eksiklerini, Basel III uzlaşısını ortaya çıkaran nedenler olarak nitelendirebiliriz.

Bankacılık sistemi sermaye yeterliliği hesaplamasına yeni ölçüm ve değerlendirme esasları getiren Basel III uzlaşısı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (BDDK) yayımladığı yönetmelik ve tebliğlerle birlikte 1 Ocak 2014 tarihinden itibaren tüm unsurlarıyla hayata geçiyor.

NE AMAÇLANIYOR?

1 Daha nitelikli sermaye: Basel III'ün bankaların sermaye kalitesini de artırması bekleniyor. Düzenlemeyle ana sermaye ya da "common equity" olarak adlandırılan çekirdek sermaye ile en kaliteli sermaye kalemlerinin yer alması sağlanıyor. Ayrıca bazı sermaye kalemleri ise Tier 1 "ana sermaye" hesaplamasında indirim kalemi şeklinde alınıyor.

Türk bankacılık sektörünün, Basel III ile getirilen düzenlemelere uyum düzeyi oldukça yüksek.

2 Niceliği artırılmış sermaye: Asgari çekirdek sermaye gereksinimi (common equity requirement) yüzde 2'den yüzde 4,5'e yükseltiliyor. Buna ilave olarak bankaların gelecekte ortaya çıkabilecek riskli ekonomik durumlara karşı yüzde 2,5'lük bir sermaye tamponu da bulundurulması gerekecek. Dolayısıyla toplam çekirdek sermaye gereksinimi yüzde 7'ye ulaşmış olacak.

3 Sermaye tamponu oluşturulması: BIS, sistematik risklerin etkin bir şekilde sınırlanması için iki temel görevin takip edilmesi gerektiğini vurguluyor. Bu görevlerden ilki, reel ekonominin iniş ve çıkışlarını dengelemek için finansal sistemlerin ekonomik gelişme dönemlerinde artış ve büyümedeki, ekonomik daralma dönemlerinde düşüş ve azalıştaki aşırı dalgalanmaları düzenlemek. İkincisi ise özellikle önemli sayılan sistematik riskler için finansal kuruluşlar arasında birbirine bağlı ve ortak olan riskleri göz önünde bulundurmak.

Basel III'ün getirdiği yeniliklerden biri, yüzde 0-2,5 aralığında ölçülmüş konjonktür karşıtı sermaye tamponudur. Bu tamponun amacı, finansal döngüdeki iniş ve çıkışların etkisini azaltmak. Anılan tampon, çekirdek sermayeden ya da zararı tam karşılama kapasitesi olan diğer sermaye bileşenlerinden ayrılacak.

Türk bankalarının Basel düzenlemelerini kullanması durumunda önemli bir sermaye ihtiyacıyla karşılaşmayacağı görülüyor.

BASEL III'E NEDEN GEREK DUYULDU?

- 1** Olumsuz piyasa koşullarında ani kayba maruz kalabilen sermaye tamponlarının güçlendirilmesi
- 2** Banka sermayelerinin kalitesinin artırılması
- 3** Basel II'ye destek olmak üzere bir kaldıraç oranı uygulamasının getirilmesi
- 4** Asgari sermaye gereksinimindeki döngüselligi azaltma ve karşılık ayrılması
- 5** Bankacılık sektörünün kuvvetlendirilmesi amacıyla sermaye ve likidite düzenleme önerileri sunması
- 6** Risk yönetiminin geliştirilmesine ek olarak bankaların stres ortamlarına karşı dayanıklılığının artırılması.

4 Risk bazlı olmayan kaldıraç oranı: Sermaye oranlarını destekleyici nitelikte olan şeffaf, basit, anlaşılır ve risk bazlı olmayan kaldıraç oranı getiriliyor. Söz konusu oran, birinci kuşak sermayenin (ana sermaye) belirli dönüşüm oranlarıyla dikkate alınmış bilanço dışı kalemler ve aktifler toplamına bölünmesi suretiyle bulunacak olup 2017'nin ilk yarısına kadar sürecek olan paralel uygulama döneminde yüzde 3 oranı test edilecek.

5 Likidite düzenlemeleri: Basel III, likiditeye ilişkin olarak likidite karşılama oranı (Liquidity Coverage Ratio) ve net istikrarlı fonlama oranı (Net Stable Funding Ratio) isimli iki oran ortaya koyuyor. Likidite karşılama oranı, bir bankanın likit varlıklarının 30 gün içerisinde gerçekleşecek net nakit çıkışlarına bölünmesi suretiyle hesaplanacak. Bu oranın 1'den küçük olması, bankanın likit varlıkları ile net nakit çıkışlarını karşılamada güçlük yaşayabileceğini gösterdiğinden 1'den küçük olması gerekiyor. Oranda geçen net nakit çıkışı, bir bankanın 30 gün içerisinde gerçekleştireceği nakit çıkışları ile 30 gün içerisindeki nakit girişleri arasındaki fark olarak tanımlanıyor.

Net istikrarlı fonlama oranına göre, bir bankanın mevcut istikrarlı fonlama tutarının ihtiyaç duyulan istikrarlı fonlama tutarına oranı yüzde 100'den büyük olmalı. Söz konusu oranlara ilişkin uygulama takvimi belirlenmiş olup

her iki oran için 1 Ocak 2012'den itibaren bilgi amaçlı raporlamaların başlamasına, oranlara uyumun bir zorunluluk olarak LCR için 1 Ocak 2015 ve NSFR için 1 Ocak 2018 itibarıyla gerçekleştirilmesine karar verildi.

TÜRK BANKALARI HAZIR

Geçmiş yıllarda yapılmış ve yeni hazırlanan çalışmalar dikkate alındığında, Türk bankalarının Basel düzenlemelerini kullanması durumunda önemli bir sermaye ihtiyacıyla karşılaşmayacağı görülüyor. Türk bankacılık sisteminin sermaye yapısı değerlendirildiğinde, özkaynaklar içerisinde sermaye benzeri kredilerin oranının düşük olduğu, buna mukabil ödenmiş sermaye, kâr yedekleri ve dağıtılmamış kârlar gibi çekirdek sermaye kalemlerinin daha yüksek olduğu görülüyor. Sektörün, Basel III ile getirilen düzenlemelere uyum düzeyinin oldukça yüksek olmasının temel kaynağı, 2001'de yaşanan ve sektörü yeniden organize eden bankacılık krizidir. Ayrıca Türkiye'nin yüzde 8 olarak kabul edilen sermaye yeterlilik oranına ilave olarak 2006'da asgari yüzde 12'lik hedef oran belirlenmesi, kriz sürecinde Türk bankalarının sermaye sıkıntısı çekmemesinde en etkili proaktif önlemlerden biridir. Bunun bir sonucu olarak küresel krizde Türkiye, OECD ülkeleri arasında da bankacılık sektöründe kamunun sermaye desteğine ihtiyaç duymayan tek ülke oldu. ●

KAYNAK

¹ Sorularla Basel III, BDDK

² Basel III: Uluslararası Bankacılık ve Finans Sisteminin Yeni Mimarisi ve Türk Bankalarına Etkileri Konferansı

³ Demirkol, Ö. "Basel II Sermaye Yeterliliği Ulaştırması Süreci İçinde Gelen Ek Düzenlemeler Seti: Basel III Kriterleri"

⁴ Aksoy, M. "Basel III'ün etrafından dolanmak", Para Dergisi, Sayı: 355

⁵ İnternet kaynakları:
<http://www.bddk.org.tr>,
<http://www.tbb.org.tr>,
<http://www.bis.org/bcbs/basel3.htm>

BÜYÜK VERİNİN ZOR ANALİZİ

2020'de ulaşılabilecek veri miktarı, 2009'un yaklaşık 40 katı

olacak. Bugünden itibaren 2020'ye kadar verinin küresel hacmi, her 2 yılda bir, yaklaşık 2 katına çıkacak. Bu nedenle büyük veri (big data) kavramı çok konuşuluyor. İşte bu noktada ise veri analitiği kavramı öne çıkıyor. Çünkü veri analitiği, verilerin belirli bir metodolojiye göre elde edilmesini, işlenmesini, analiz edilmesini ve sonuçların raporlanmasını sağlıyor. Bu da kurumlara ve paydaşlarına, incelenen veriler çerçevesinde şeffaflık ve netlik sağlıyor.

Servet Gözel

Bilgi Sistemleri Risk
Yönetimi, Kıdemli Müdür

E: servetgozel@kpmg.com

T: +90 216 681 91 76

M: +90 530 940 50 95

Ehtiram Ismayilov

Bilgi Sistemleri Risk
Yönetimi, Kıdemli Müdür

E: eismayilov@kpmg.com

T: +90 216 681 91 61

M: +90 533 294 61 13

epimizin bildiği gibi bilgi, güçtür. Doğru zamanda, doğru ve gereken bilgiye ulaşmak ve sahip olduğumuz bilgilerin arasından ihtiyacımız olan bilgiyi tam olarak ayıklayabilmek çok büyük bir anlam ve değer taşıyor. International Data Corporation'ın (IDC) verilerine göre, 2005'ten 2020 yılına kadar verinin küresel hacmi 130 exabyte'tan 40 bin exabyte'a veya diğer bir deyişle 40 trilyon gigabyte'a çıkacak. Şu andan itibaren 2020 yılına kadar verinin küresel hacmi, her 2 yılda bir, yaklaşık 2 katına çıkacak. Şüphesiz ki geleceğin başarılı organizasyonları, oluşan büyük veri'yi (big data) en iyi şekilde analiz edecek olanlar ve stratejilerini bu doğrultuda şekillendirenler olacak.

Aynı şekilde teknoloji araştırma kuruluşları tarafından gelişmekte olan teknolojilerdeki en çok kullanılan terimlerin yaşam döngüsü, her yıl yayınlanıyor. 2013'te yapılan bir araştırmaya göre, yılın en çok konuşulan ve kuruluşların fayda beklentisinin en yüksek olduğu kavram, "big data" kavramıdır.

Peki, nedir bu büyük veri? Büyük veri kavramı, zamanla toplanan büyük miktarda verilerin, ekonomik ve ölçeklenebilir bir biçimde ve ilişkisel veritabanı tekniklerinin yetmediği noktalarda kullanılabilir ve anlamlandırılabilir kılınması kavramıdır.

Büyük veri kavramının net olarak akıllarda oturabilmesi için ilişkisel ortamdaki bir süreliğine ayrılıp büyük verinin bileşenlerinden ve ilişkisel olmayan ortam ile bildiğimiz ve kullanımına alıştığımız ilişkisel ortamın (Relational DBMS) etkileşimine bakmamız gerekir.

PLATFORMUN BİLEŞENLERİ

Büyük veri platformunun oluşumundaki bileşenleri, çeşitlilik (variety), hız (velocity), veri büyüklüğü (volume), doğrulama (verification) ve değer (value) olarak sıralayabiliriz.

Çeşitlilik: Üretilen verinin yüzde 80'i, yapısal değil ve her yeni üretilen teknoloji, farklı formatlarda veri üretebiliyor. Telefonlardan, tabletlerden, bütünleşik devrelerden gelen türlü çeşitlilikte veri tipi veya türüyle uğraşılması gerekiyor.

Hız: Büyük verinin üretilme hızı, çok yüksek ve gittikçe artıyor. Daha hızlı üretilen veri, o veriye muhtaç olan işlem sayısının ve çeşitliliğinin de aynı hızda artması sonucunu doğuruyor.

Veri büyüklüğü: IDC istatistiklerine göre 2020'de ulaşılabilecek veri miktarı, 2009'un yaklaşık 40 katı olacak. Şu anda kullanılan, "büyük" diye adlandırdığımız kapasiteleri ve "büyük sistemleri" düşünüp bunların yaklaşık 40 kat büyüklükte verilerle nasıl başa çıkacağını hayal etmek gerekiyor!

Doğrulama: Bu bilgi yoğunluğu içinde, verinin akışı sırasında "güvenli" olması da bir diğer bileşen. Akış sırasında, doğru katmandan, olması gerektiği güvenlik seviyesinde izlenmesi, doğru kişiler tarafından görünebilir veya gizli kalması gerekiyor.

Değer: En önemli bileşen ise değerdir. Bütün yukarıdaki bileşenlerle tariflenen büyük verinin veri üretim ve işleme katmanlarından sonra kurum için bir artı değer yaratıyor olması gerekiyor. Karar veriş süreçlerinize anlamlı olarak etki etmesi, doğru kararı vermenizde hemen elinizin altında olması gerekiyor.

TEMEL TETİKLEYİCİLER

Veri analitiği kavramı olarak, verilerin belirli bir metodolojiye göre ve çeşitli araçlarla elde edilmesini, işlenmesini, analiz edilmesini ve analiz sonuçlarının raporlanmasını kapsıyor. Veri analitiği, kurumlara ve paydaşlarına, incelenen veriler çerçevesinde şeffaflık ve netlik sağlanmasını hedefliyor. Bu çalışmaların yapılmasının arkasında yatan temel tetikleyici unsurlar ise aşağıdaki gibi sıralanabilir:

HANGİ SORUYU SORMALIYIZ?

Veri analitiği yöntemlerinden yola çıkarak finansal kuruluşlarda incelenebilecek örnek uygulamalara değinilmesi gerekirse aşağıdaki sorular sıralanabilir. Ancak bu örnekler ve sorular elbette artırılabilir.

1. Yürütülen süreçlerde iç veya dış suistimal riski doğurabilecek durumlar var mı? (Kara para aklama, uluslararası yasaklı işlemler, zimmet vakaları, yetkisiz işlemler gibi)
2. İşletilen süreçlere ait muhasebe kayıtları doğru oluyor mu? Finansal raporlama süreci ne derece etkin? Sistemlerde yer alan fiş girişleri tam ve doğru mu? Sistemlerde yer alan muhasebe sistemi mevzuata uygun mu?
3. Kredi, mevduat, kredi kartları ve hazine ürünlerinde; faiz, kambiyo, komisyon, reeskont ve ödeme gibi hesaplamalar doğru ve tam olarak gerçekleştiriliyor mu?
4. Hazine ve ödeme sistemleri gibi süreçlerde sistemsiz ara yüzler etkin olarak işletiliyor mu? Veri aktarımı sonucu herhangi bir veri kaybı yaşanabilir mi?
5. İnternet ve diğer alternatif dağıtım kanalları üzerinde yapılan işlemlerde herhangi bir usulsüzlük riski bulunuyor mu?
6. Sigortacılık ve emeklilik uygulamalarında, prim, tahsilat, hasar ve tazminat gibi hesaplamalar doğru olarak gerçekleştiriliyor mu?
7. Finansal kiralama kuruluşlarında taraflara ait kredi, teminat ve kiralama işlemleri muhasebeye doğru olarak yansıyor mu?
8. İnsan kaynakları süreçlerini ilgilendiren kritik ve gizli bilgileri görüntülemeye veya değiştirmeye kimlerin yetkisi var?
9. Satın alma ve sabit kıymet süreçlerinde yer alan riskler neler? Faturalandırma, ödeme ve envanter süreçleri kontrollü bir biçimde yürütülüyor mu?

Daha büyük veri hacimleri: Finansal kuruluşlar, doğaları itibarıyla büyük hacimlerde verilerle çalışıyor. Bu veriler, etkili ve verimli olarak kontrol altında tutulabilmeli.

Kontrol hataları, usulsüzlük ve suistimal durumları: Finansal kuruluşlar, para akışının ve finansal riskin en yoğun yaşandığı kuruluşlardandır. Bu kuruluşlarda, yazılı kurallar ve manuel yöntemlerin ötesinde, istenmeyen vakalar erken tespit edilerek engellenebiliyor.

Sağlam bir süreç ve kontrol yapısı: Finansal kuruluşlarda için doğası gereği karmaşık süreç yapıları, örneklem yoluyla çalışmayı güvence sağlamak adına yetersiz kılabilir. Veri analitik yöntemleriyle sahip olunan verinin tamamının incelenmesi hedefleniyor.

Dağınık sistem ve rapor yapıları: Finansal kuruluşlardaki karmaşık sistem yapıları nedeniyle veriler, farklı sistemler ve raporlarda dağınık bir biçimde yer alıyor. Bu verilerin bir araya getirilerek yorumlanması, veri analitiğiyle mümkün oluyor.

VERİ ANALİTİĞİ YÖNTEMLERİ

Bu noktadan yola çıkarak denilebilir ki finansal kuruluşlarda yer alan verinin etkin olarak elde edilmesi, yorumlanması ve değer katacak bir biçimde sunulması, denetim metodolojilerinin önemli bir parçasını oluşturuyor. Veri analitiği yöntemleri kullanılarak tarihsel veriler ışığında, kural bazlı incelemeler (rule based analytics), geleceğe dönük tahminleme çalışmaları (predictive modelling) ve gerçek zamanlı (real-time) gözlem ve analiz çalışmaları (continuous analytics) yapılabilir. Verinin büyüklüğü arttıkça soruların da büyüklüğü artıyor. Ancak kuruluşları gelecekte beklemekte olan bu büyük veri okyanusuna, doğru soruları sormak gerekiyor. Önümüzdeki dönemde, finansal kuruluşlarda büyük veriye olan ilgi ve uygulamalar arttıkça veri analitiği alanında yapılan yatırımların, bu yönde kuruluşlar ve denetçilerinin çalışmalarının da aynı doğrultuda artacağını ve zenginleşeceğini öngörmek çok da zor olmasa gerek. ●

BÜYÜK POTANSİYEL

Dünya genelinde İslami bankacılık, büyüme trendinde. 30 yıl içinde büyük ivme kazanan sektör, Türkiye’de de hızla büyüyor. 2012 sonu itibarıyla 36 milyar dolarlık aktifleriyle katılım bankaları, Türkiye’deki bankacılık sektörünün yüzde 5’ine ulaştı. Yaklaşık 10 yıl önce bu oran sadece yüzde 1’di. Uzmanlar, bu ivmeyle katılım bankalarının 2017’de 80-120 milyar dolara ulaşabileceğini ve paylarının ise en az yüzde 9 olacağını tahmin ediyor.

Sinem Cantürk

Bilgi Sistemleri Risk Yönetimi
Bölüm Başkanı, Finansal
Hizmetler Sektör Lideri,
Şirket Ortağı

E: scanturk@kpmg.com
T: +90 216 681 90 37
M: +90 533 294 36 08

İslami bankacılık, bankacılık aktivitelerinin İslami hukuk ve yasalara (şeriat) uygun olarak belirlendiği ve tasarruf sahiplerinden toplanan fonların, faizsiz (riba) finansman prensipleri dahilinde ticaret ve sanayide değerlendirilerek oluşan kâr ya da zararın paylaşıldığı bankacılık türüdür. Türkiye’de İslami bankacılığın temeli, 1983 yılında yayınlanan kararnameyle atıldı. 1984 yılında Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ve TCMB’nin yayınladığı tebliğlerle sistemin ayrıntıları düzenlendi. Pratikte ise Albaraka Türk Özel Finans Kurumu faaliyete ilk geçen kurumdur. Albaraka Türk’ü, diğer İslami bankalar Kuveyt Türk, Türkiye Finans ve Bank Asya takip etti (Bu bankalardan ilk üçü yabancı sermaye ağırlıklıdır). Ayrıca Türkiye’de banka dışında faaliyet gösteren diğer finansal kurumlar da oldukça fazla.

Son yıllarda küresel olarak İslami bankacılık trendinin giderek yükseldiğini gözlemliyoruz. 2000’li yılların başlarından günümüze İslami bankacılık, dünya genelinde yüzde 15-20 oranında bir büyüme gösterdi. İslami finansal varlıklar, 1980’li yıllarda 5 milyar dolarken 2010 yılında 1 trilyon dolara ulaşarak son 30 yıl içerisinde büyük bir ivmeyle arttı.

HIZLI BÜYÜME

Türkiye’de ise geçen yıl sonu itibarıyla 36 milyar dolarlık aktifleriyle İslami bankalar, Türkiye’deki bankacılık sektörünün yüzde 5’ine ulaştı. Yaklaşık 10 yıl önce bu oran, yüzde 1 iken geline noktaı İslami bankacılık için büyük bir başarı olarak yorumlayabiliriz. Bu ivmeyle 2017 yılında İslami bankacılık aktiflerinin 80-120 milyar dolar olabileceği öngörülürken pazar payının ise en az yüzde 9 olması bekleniyor. Yakın zamanda farklı platformlarda yapılan açıklamaları değerlendirdiğimizde, hükümetin bu payın 2023’te yüzde 15’e kadar ulaşmasını hedeflediğini görüyoruz. Dünya Bankası Küresel İslami Finans Geliştirme Merkezi’nin Borsa İstanbul bünyesindeki açılışında konuşan Başbakan Yardımcısı Ali Babacan’ın, kamu bankalarının da bu alana girerek bu payın artmasını beklediklerini vurgulaması bu anlamda dikkat çekici.

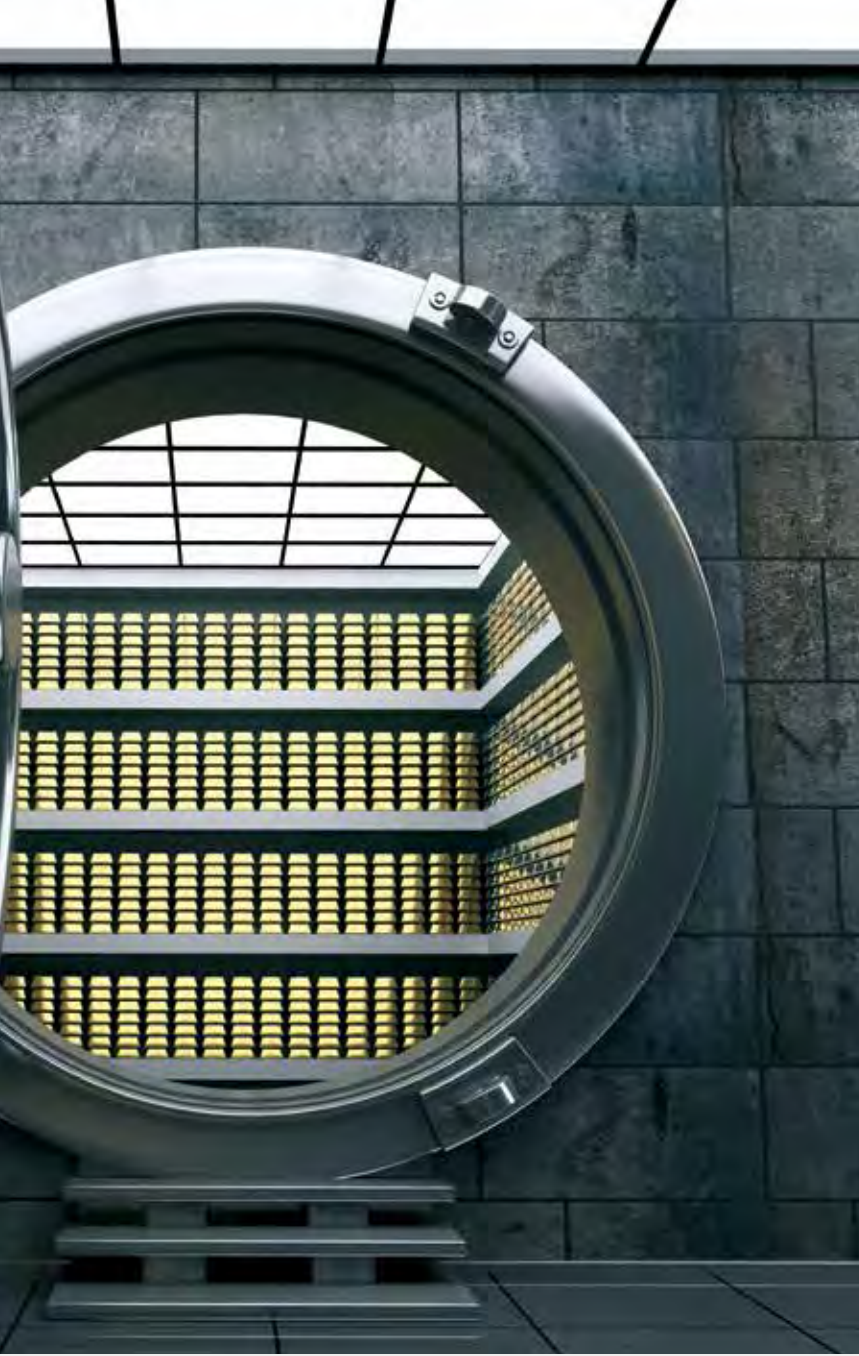
TÜRKİYE’DEKİ ZORLUKLAR

İslami bankacılığın dünyadaki gelişimini değerlendirdiğimizde, Türkiye’de yaşanan zorlukların başında, İslami bankacılığa duyulan güvensizlik ve önyargı geliyor. Bu sebepten ötürü Türkiye’de “İslami bankacılık”

termininin kullanılmadığını gözlemliyoruz. Türkiye’de sosyal ya da dini sebeplerden ötürü bankacılık terminolojisinde İslam kelimesinin kullanılmasından rahatsızlık duyulabileceği düşünülerek katılım bankacılığı (participatory banking) terimi tercih ediliyor. Fas örneğinde olduğu gibi bazı Kuzey Afrika ülkelerinde de İslami bankacılık yerine katılım bankacılığı terimi kullanılıyor.

Diğer yandan Türkiye’deki mevzuat, Avrupa ülkelerinden farklı olarak bankaların aynı anda hem ticari bankacılık hem İslami bankacılık yapmasını engelliyor. Ortadoğu pazarında İslami bankacılıkta en büyük paya sahip olan HSBC gibi global bankalar, mevcut mevzuat sebebiyle İslami bankacılık ürünlerini Türkiye pazarına sunamıyor. Bu konuyla ilgili olarak Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, yakın zamanda yaptığı bir konuşmada, özel bankaların yeni katılım bankası kurarak İslami bankacılık

İslami bankacılıkta dünyanın en büyük grupları, yatırım için Türkiye'yi planları arasına aldı.

BANKACILIKTA PAYI ARTACAK

TÜRKİYE ÖNEMLİ BİR AKTÖR

Tüm bu sıralanan engellere karşın Türkiye'nin önümüzdeki yıllarda İslami finans pazarında hızla büyümesi öngörülmüyor. Türkiye'de gerek katılım bankacılığına girecek kamu bankaları gerekse Türkiye pazarıyla ilgilenen yabancı sermayedarlarla İslami bankacılığın mevcut bankacılık pazarındaki payını artıracığı bir gerçek. Bu alanda dünyanın en büyük grupları, yatırım için Türkiye'yi planları arasına aldı. Bilindiği üzere Türkiye'nin 2023 hedefleri arasında İstanbul'un bölgesel bir finans merkezi olması da var. Bu hedefle Türkiye, 1,7 trilyon doları aşan İslami finans pazarında da önemli bir aktör olacak.

SINIR ÖTESİ GENİŞLEME

İMKANI Türk bankacılığı, yakın bir gelecekte İslami bankacılıktaki atılımını ülke sınırları dışına da taşıyacak. Çevre ülkelerde ve Müslüman göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı Avrupa ülkelerinde yapılacak yatırımlarla yakın bir gelecekte sektörün genişlemesi şaşırtıcı olmaz. İslami finans sektörünün gelişebilmesi için yapılabilecek olan genel öneriler ise yabancı yatırımcıların güvenli bir şekilde gelebilmesi için İslami bankacılığa özel yasal mevzuatın geliştirilmesi, katılım bankalarının sayısının artırılması ve bu alanda yetişmiş uzman kişilerin katkısı olarak sıralanabilir.

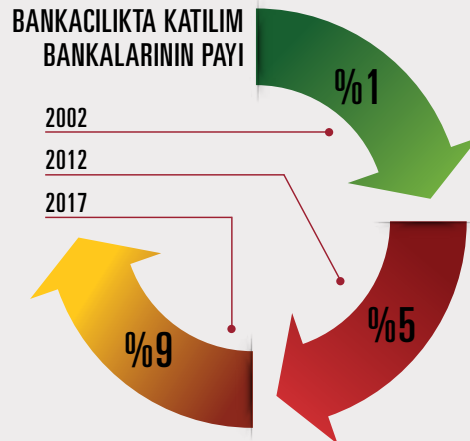
yapabileceklerini, ancak özel bankaların mevcut bankada bir pencere açarak katılım bankacılığı yapmasına izin verilmeyeceğini açıkladı.

ÜRÜN GELİŞTİRME SIKINTILI

İslami bankaların, ticari bankalarla rekabetini zorlaştıran hususlar arasında yeni ürün geliştirme sıkıntısı da öne çıkıyor. Halihazırda İslami bankalarda sunulan ürün yelpazesi, ticari bankalar kadar çeşitlilik göstermediğinden farklı ihtiyaç gruplarındaki farklı müşteri segmentlerine hitap edilemiyor. İslami banka yöneticileri, bu konuyu iyi boyutuyla değerlendiriyor: İslami bankacılık sektöründe teknoloji kullanımı ve ürün geliştirme konusunda tavsiye verecek nitelikte danışman bulunmaması.

Diğer ülkelerden farklı olarak Türkiye'de, bu konularla ilgili fetva verebilecek merkezi bir şeriat komitesi bulunmadığından, ban-

Türkiye, 1,7 trilyon doları aşan İslami finans pazarında önemli bir aktör olacak.

kalar farklı İslam hukuku ve ticareti profesörleriyle çalışıyor. Bu kapsamda, BDDK bu konuyla ilgili bir çalışma grubu kurarak sektörün gelişimi için faydalı bir adım atılmasını sağladı. Kısa zaman içinde de merkezi bir danışma komitesi kurulmasını bekliyoruz.

İslami bankaların genel olarak yaşadığı bir diğer sorunsal mevduat toplamada ticari bankaların gerisinde kalmaları olarak özetlenebilir. Ortalama faiz getirisi ticari bankalarda yüzde 9 civarındayken katılım bankalarında dağıtılan kâr payı yüzde 6'larda kalıyor. Üstelik işlevi gereği (mudarabah), bu getiri kâra bağlı olduğu için müşterilere kesin bir oran verilemediğinden, sadece en sadık müşteriler mevduatlarını katılım bankalarına yatırıyor. Ek olarak pratikte Türkiye'de hiç yaşanmamış olmasına rağmen, teoride zarar durumunda müşterinin zarara ortak olması gerekliliği, katılım bankalarının mevduat toplamasında bir diğer engeli teşkil ediyor. ●

SWAP İŞLEMLERİNE İLGİ ARTIYOR YATIRIMCININ YENİ GÖZDESİ

Hakan Güzeloğlu

Vergi, Direktör

E: hguzeloglu@kpmg.com

T: +90 216 681 91 69

M: +90 530 387 61 53

Gelir Vergisi Kanunu ilgili tebliğlerinde swap işlemi, iki tarafın belirli bir zaman dilimi içinde, farklı faiz ödemelerini veya farklı para birimlerini karşılıklı olarak değiştirdikleri bir takas sözleşmesi olarak tanımlanıyor. Uygulamada en çok görülen başlıca swap şekilleri, para swap işlemi ile faiz swap işlemidir. Çapraz döviz swapları ve benzeri yapılarıdaki başka swap işlemleri de mevcut. Hatta Türkiye’de bazı bankaların gerçekleştirmekte olduğu swap-DTH (döviz tevdiat hesabı) ve forward işlemleri üçgeninde birleştirilerek sunulan farklı ürünler de bulunuyor.

En basit para swap işleminde, taraflar önceden anlaştıkları oran ve koşullarda belirli miktardaki para birimlerini değiştiriyor. Farklı para birimlerinin karşılıklı olarak değiştirilmesi sonucunda ortaya çıkan gelir ise swap geliri oluyor.

Diğer bir swap çeşidi olan faiz swap işleminde ise gösterge bir anapara tutarı üzerinden farklı faiz oranı esaslarına göre hesaplanacak faizlerin, iki taraf arasında anlaşılan vadelerde değişimini öngören bir sözleşme çeşidi. Bu swap türünde, aynı para biriminden olan borçların sadece faiz ödemelerinin yapısı değişiyor, anapara değişimi ise gerçekleşmiyor.

Son dönemde bankalar aracılığıyla yapılan swap işlemleri, özellikle gerçek kişi yüksek varlıklı yatırımcılar tarafından

düşük faiz ortamında alternatif yatırım aracı olarak tercih ediliyor. Bu yazımızda, gerçek kişilerce tercih edilen bu işlemleri, menkul kıymetlerin vergilendirilmesini düzenleyen Gelir Vergisi Kanunu geçici 67. maddesi kapsamında değerlendireceğiz.

KANUNLAR NE DİYOR?

Öncelikle swap işlemlerinden elde edilen gelirlerin vergilendirilmesine dayanak teşkil eden kanun maddelerine bakalım.

Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin diğer sermaye piyasası aracı addolunmak suretiyle Gelir Vergisi Kanunu’nun geçici 67. maddesi kapsamında tevkif yoluyla vergilendirilmesi, aynı kanun maddesinin 13 numaralı fıkrasıyla vadeli işlem ve opsiyon borsalarında yapılan işlemlerle tam ve dar mükellef kurumların aralarında yaptıkları sözleşmelere ilişkin düzenlemelerin yer aldığı 14 numaralı fıkrasında yapılmıştır.

13 no’lu fıkrada, bankaların ve aracı kurumların taraf olduğu veya bunlar aracılığıyla yapılan, belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte, ekonomik veya finansal göstergeye dayalı olarak düzenlenenler de

Gelişmiş ekonomilerde sık kullanılan türev ürünlerinden biri de swap işlemleridir. Türkiye’de ise bu enstrüman henüz yeterince kullanılmıyor. Ancak son dönemde, bankalar aracılığıyla yapılan swap işlemleri, özellikle yüksek varlıklı yatırımcılar tarafından düşük faiz ortamında alternatif yatırım aracı olarak tercih edilmeye başlandı.

dahil olmak üzere para veya sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni ve döviz alma, satma, değiştirme hak veya yükümlülüğünü veren vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri diğer sermaye piyasası aracı sayılacağı hüküm altına alınıyor.

Öte yandan 14. fıkrafta ise tam mükellef kurumlar, Türkiye’de daimi temsilcisi ve işyeri vasıtasıyla faaliyette bulunan dar mükellef kurumların, banka ve benzeri finans kurumlarının aralarında yaptıkları vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden doğan kazançları bakımından maddenin 1. bendinin uygulanmayacağı hükmü yer alıyor.

Dolayısıyla tam ve dar mükellef gerçek kişilerin yapmış olduğu vadeli işlemlerden Ocak 2009 tarihinden itibaren hisse senetlerine veya hisse senedi endekslerine dayalı olarak yapılan işlemlerden sağlanan kazançlarda yüzde 0, elde ettikleri kazançlarda uygulanacak stopaj oranı ise yüzde 10’dur.

VERGİLENDİRME NASIL OLACAK?

Mevcut düzenlemeler çerçevesinde stopaj uygulamasını, geliri elde eden kişiler açısından şöyle özetleyebiliriz:

%0 Dar mükellef kurumların (Banka ve benzeri finans kurumları hariç) yapmış oldukları swap işlemlerinden elde ettikleri kazançlarda uygulanacak stopaj oranı.

%10 Dar mükellef gerçek kişilerin yapmış oldukları swap işlemlerinden elde ettikleri kazançlarda uygulanacak stopaj oranı.

%0 Tam mükellef kurumların yapmış oldukları swap işlemlerinden elde ettikleri kazançlar, stopaja tabi değil.

%0 Türkiye’de daimi temsilcisi ve işyeri vasıtasıyla faaliyette bulunan dar mükellef kurumların swap işlemlerinden elde ettikleri kazançlar da stopaja tabi değil.

%0 Banka ve benzeri finans kurumu olan dar mükellef kurumların yapmış oldukları swap işlemlerinden elde ettikleri kazançlar da stopaja tabi değil. Ancak söz konusu kazançların, ticari kazanç mı yoksa diğer kazanç ve irat olarak mı kabul edileceği konusu tartışmaya açık.

%10 Son olarak da tam mükellef gerçek kişi yatırımcıların swap işlemlerinden Ocak 2009 tarihinden itibaren hisse senetlerine veya hisse senedi endekslerine dayalı olarak yapılan işlemlerden sağlanan kazançlar yüzde 0, elde ettikleri kazançlar ise yüzde 10 oranında stopaja tabi.

BEYANNAMEYE DAHİL EDİLECEK Mİ?

Yazımızın başında belirtmiş olduğumuz üzere swap işlemlerinden elde edilen gelirler, geçici 67. madde uygulamasında diğer sermaye piyasası araçlarından elde edilen gelirler olarak sayılıyor.

Tam ve dar mükellef gerçek kişilerce, Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsasında (VOB) veya VOB dışında, banka ve aracı kurum aracılığıyla satın alınan kontratlardan sağlanan kazançların, repo veya vadeli mevduat gelirleri gibi Gelir Vergisi Kanunu’nun geçici 67. maddesi kapsamında stopaja tabi tutulması nedeniyle (yüzde 10 stopaj nihai vergileme sayılacağından) ayrıca bu kazançlar için yıllık beyanname verilmesine gerek bulunmuyor ●

SWAPTA BASİT BİR ÖRNEK

282 numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliği’nde yukarıda yer verilen kanun maddelerine istinaden türev ürünlerin vergilendirilmesine ilişkin örnekler verilerek açıklamalar yapılıyor.

Para swap işleminde yüzde 10 stopaja tabi tevkifat matrahı, ilk değişim tarihindeki kura göre hesaplanan değerle sözleşmede vadedeki değişim için belirlenen kura göre oluşan değer arasındaki farka eşit olmalı.

Örneğin tam mükellef gerçek kişi yatırımcı (X) Türkiye’de bir banka ile 10.000.000 dolar karşılığı

yapmış olduğu dolar/TL para swapı sözleşmesinde aşağıdaki şartlarla anlaşmıştır.

İşlem Tarihi: 30/11/2013
Vade Tarihi: 30/12/2013
İşlem Tarihindeki Kur: 2,01
Sözleşme Kuru: 2,05

Yatırımcı gerçek kişi (X) sözleşme tarihinde 10.000.000 USD karşılığı olarak 20.100.000 TL vermiş, vadede ise 10.000.000 dolar verip 20.500.000 TL almıştır. Gerçek kişi yatırımcının (X’in) bu işlemi, (20.500.000-20.100.000) 400.000 TL kârla sonuçlanmış olup bu kâr üzerinden yüzde 10 oranında tevkifat yapılması gerekecek.

finansal hizmetler yayınlarımız

1

2

3

4

5

1. 2013 Bankacılık Sektörüne Bakış Anketi

KPMG US uzmanlarının bu yıl düzenlediği Bankacılık Sektörüne Bakış Anketi, sektörün karşı karşıya kaldığı birçok zorluğun devam ettiğini, ancak bununla birlikte yeni fırsat sinyallerinin de dikkat çektiğini gösteriyor. Bankalar, teknoloji yatırımlarını sürdürürken, bu yatırımlarla ürün merkezli stratejik planlamadan, müşteri merkezli bir odaklanmaya geçiş sağlamayı hedefliyor. Diğer yandan, ellerindeki verinin büyüklüğünü ve değerini daha iyi anlayarak, veri analizi ile risk yönetimi ve uyum alanlarında derinleşiyor, müşterilere odaklanıyor, operasyonel etkinliğin artırılmasına önem veriyor ve ürünlerini iyileştiriyorlar. 2013'te bankacılık sektöründe yaşanan gelişmeleri detaylandıran global anketimiz yayında.

2. Sigortacılık Sektörünün Yeni Dünyası

Sigortacılık sektörü araştırmaları da doğrulanan bir çok zorlukla karşı karşıya gelmektedir. Dünyanın bir çok bölgesinde faaliyet gösteren sigorta şirketleriyle gerçekleştirilen anketimizle, gelecekte gerçekleşmesi beklenen muhasebe uygulamaları değişikliklerinin

(Faz II olarak da anılan, IASB ve FASB'in hazırladığı taslak kapsamlı sigorta sözleşmeleri standardı) bu global sigorta şirketleri için ne ölçüde öncelik arz ettiğini araştırdık. Yayınımız ilginizi çekecek sonuçların bir özetini içermektedir.

3. Ufuktaki Yenilik: Sigorta Sözleşmeleri - Sigortacılığın Yeni Dünyası

IASB ve FASB sigorta sözleşmelerine ilişkin, dünyada yeknesak bir sigorta raporlama çerçevesi hazırlamak adına, taslaklarını haziran ayında yayınladılar. "New on the Horizon" yayınımız bu taslak önerilerini dikkate almakta ve KPMG bakış açısını içermektedir. Yeni taslak halihazırdaki gerçeğe uygun değer ölçüm modeline ve sunum yaklaşımlarına yenilikler getirmektedir.

4. Öne Çıkan Sigorta Şirketi Olabilmek: Sürdürülebilir Büyümenin Önderleri

"The Valued Insurer: Leading the pursuit of sustainable growth" yayınımızı hazırlamak üzere KPMG uzmanları, FT 500 listesinde 12 yıldır yer alan sigorta

şirketlerini ve rakiplerini geride bırakmış 12 hayat ve 14 elementer sigorta şirketini incelemiştir. Yayınımız bu şirketlerin tutarlılık gösteren 4 özelliğini öne çıkarmaktadır. Bu özellikler müşterilerin gereksinimlerine odaklanma, verimlilik, değişikliklere hızlı uyum sağlayabilme ve müşteri güvenini kazanmaktır.

5. Yönetişim Hizmetleri: Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile Uyumlu musunuz?

Son yıllarda yaşanan ve küresel bir etki yaratan suistimal ve yolsuzluklar, sağlıklı bir iç kontrol ortamının önemini ön plana çıkarmıştır. Yasal düzenleyiciler bu sebeple, iç kontrol mekanizmasını kurumsal ve etkin bir düzeye çıkarmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, sağlıklı bir iç kontrol mekanizması ve güvenli bilgi sistemleri, şirketinizi piyasadaki rakipler ile rekabet açısından öne çıkarabilir. İlgili yönetmeliği ve esaslarını incelediğimiz dokümanımız yayımlandı.

Vergi gündemi

VERGİ AJANDASI

Vergide önümüzdeki 3 ayda hangi konular öne çıkacak?

VERGİDE YENİ NORMAL VE VERGİ ETİĞİ

Vergi etiğinde son yıllarda yaşanan tartışmalar ve gelişmeler...

HEPİNİZ BİR MELEK OLABİLİRSİNİZ

Girişim sermayesi yatırımcıları hangi vergi avantajlarından yararlanabilir?

E-DEFTER HAKKINDA NE BİLİYORSUNUZ?

E-deftere geçiş sürecinin bütün detayları...

2014'ÜN GÜMRÜK GÜNDEMİ

Gümrük ve dış ticarete yeni yılda yürürlüğe girecek yenilikler...

20 14

MRC

M-

M+

VERGİ AJANDASI

Önümüzdeki dönemin vergi gündeminde, dönem sonu işlemleri öne çıkıyor. E-fatura başvuruları bitti. Ancak uygulamaya geçişler henüz tamamlanmadı. 2014'te e-defter uygulamaları da başlayacak. Bu işlemler, şirketlerin gündeminde önemli bir yer tutuyor. Ayrıca şirketlerin yakından izlediği, yeni Gelir Vergisi ile ilgili çalışmalar da sürüyor.

Timur Çakmak

Vergi, Şirket Ortağı

E: tcakmak@kpmg.com

T: +90 216 681 90 00

M: +90 530 954 64 09

2 013 yıl sonunun gelmesiyle birlikte gelecek 3 ayın vergi gündeminde dönem sonu işlemleri önemli bir yer tutuyor. Yaklaşık 10 bin mükellefi doğrudan etkileyen ve kapsama alan e-fatura başvuruları tamamlandı. Ancak uygulamaya geçişler için 2013 sonuna kadar süre tanındı. Büyük bir tereddütle başlayan ve halen kapsamda olmasına rağmen birçok kurumun uygulamaya henüz geçmediği e-fatura uygulamasının yanı sıra 2014 itibarıyla e-defter uygulamalarına geçilecek. Bu durum, işletmelerin gündemlerinde önemli yer tutuyor. Ayrıca Maliye Bakanlığı'nın gelir ve kurumlar vergisi kanunlarını birleştirmek suretiyle yeni bir yasa tasarısı hazırlama girişimi, bir gelişme kaydedilmemesine rağmen gündemdeki yerini koruyor

E-FATURA İLE E-DEFTER UYGULAMALARI

1 Mevcut düzenlemeye göre, 421 seri numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca e-fatura düzenleme zorunluluğu kapsamına giren mükelleflerin uygulamaya geçme başvuruları 2 Eylül 2013 tarihinde sona ermişti. Bu tarihten sonra özellikle Gelir İdaresi Başkanlığı portalı üzerinden e-fatura düzenleme işlemleri başladı. Ancak özel entegratör aracılığıyla e-fatura uygulamasından yararlanmak isteyen mükelleflerle bilgi işlem sistemlerinin entegrasyon yöntemi ile entegre edilmesi suretiyle e-fatura uygulamasından yararlanmak isteyen mükelleflerin yıl sonuna kadar bu işlemlerini tamamlayarak e-fatura sisteminde tanımlanmış olmaları gerekiyor. Bu tarihe kadar entegrasyonunu tamamlayamayan mükellefler, e-faturalarını GİB portalı üzerinden düzenlemek zorunda. Bilindiği üzere e-defter uygulaması zorunluluğu henüz başlamamış olsa da bazı şirketler bu uygulamaya

geçti. Bununla birlikte e-fatura düzenleme zorunluluğu kapsamına girenler, aynı zamanda e-defter de düzenlemek zorunda. Ayrıca Maliye Bakanlığınca hazırlanan tebliğ ile e-fatura uygulaması kapsamında olup teknik zorunlulukları tamamlamayan mükelleflere ise 1 Nisan 2014 tarihine kadar süre verilmiştir.

2 YÜRÜRLÜĞE GİRECEK UYGULAMALAR

2 1 Temmuz 2012'de yürürlüğe giren yeni TTK ile ticari hayata ilişkin olarak yeni düzenlemelerden biri de 39. maddeye göre tacirlerin ticari işlemlerine konu belgelerin usul ve esaslarına ilişkin. Buna göre 1 Ocak 2014'ten itibaren gerçek ve tüzel kişi bütün tacirler, ticari işletmesine ilişkin işlemleri tescil edilen ticaret unvanıyla yapmak, işletmesiyle ilgili senetlerle diğer belgeleri bu unvan altında imzalamak ve ticari işletmenin görülebilecek bir yerine okunaklı bir şekilde yazmak zorunda. Tacirin işletmesiyle ilgili olarak düzenlediği ticari mektuplarda ve ticari defterlere yapılan kayıtların dayandığı fatura gibi belgelerde ticaret sicil numarası, ticaret unvanı ve işletmenin merkezi bilgilerinin bulunması gerekiyor. Yine TTK'ya göre bağımsız denetime tabi olan sermaye şirketlerinden internet sitesi açma yükümlülüğü bulunanların, tescil edilen internet sitelerinin adresini de eklemeleri ve tüm bu bilgilerin internet sitesinde de yayımlanması gerekiyor. İnternet sitesinde ayrıca anonim şirketlerde yönetim kurulu başkan ve üyelerinin, adları, soyadları ile taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarı; limited şirketlerde müdürlerin adları ve soyadları ile taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarı; sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde yöneticilerin adları ve soyadları ile taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarı yer almak zorunda.

Bu yükümlülüklerini yerine getirmeyenler için cezai müeyyide uygulandığı unutulmamalı.

3 YENİ GELİR VERGİSİ KANUNU

Daha önceki gündem konularında da belirtildiği üzere Başbakanlık tarafından TBMM Başkanlığı'na sunulan yeni Gelir Vergisi tasarısıyla mevcut Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu yürürlükten kaldırılıyor. Tasarı, gerçek kişi ve kurumlara ilişkin gelir ve kazanç vergilendirilmesine ilişkin kanunu tek bir çatı altında topluyor. Yeni kanun tasarısı vergi sisteminde çok büyük bir değişikliğe neden olmamakla birlikte özellikle değer artış kazançlarıyla hisse senedi teslimlerindeki istisnaları daraltıyor. Ayrıca özel inşaat işleri için yeni hükümler getiriyor. Bununla birlikte son geçici vergi döneminin kaldırılması planlanıyor. TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'na aktarılan tasarı, bu komisyon tarafından da görüşülmek üzere ihtisas komisyonlarına aktarıldı. Ancak tasarı, bugüne kadar henüz gündeme gelmedi. Önümüzdeki yıl yerel seçimlerin yapılacak olması da göz

önünde bulundurulduğunda söz konusu tasarının en erken yerel seçimler sonrası veya 2014'ün ikinci 6 aylık döneminde görüşülebileceği düşünülüyor.

4 FİNANSMAN GİDER KISITLAMASI

Daha önceki bültenlerimizde de belirttiğimiz üzere 6322 sayılı kanunun 37'nci maddesiyle Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen ve 01.01.2013 tarihinden itibaren uygulamaya giren bent uyarınca işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz komisyon gibi gider ve maliyet unsurları toplamının yüzde 10'unu aşmamak üzere BKK tarafından kararlaştırılacak kısmı kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılamayacak. Paralel düzenleme Gelir Vergisi Kanunu'nda da yapıldı.

Ancak söz konusu Bakanlar Kurulu kararı henüz ihdas edilmediğinden bu kısıtlama uygulanmıyor. Dolayısıyla söz konusu BKK'nın önümüzdeki dönemde çıkarılması halinde finansman gider kısıtlamasının uygulanacağını unutmamak gerekir. ●

DÖNEM SONUNDA BU HUSUSLARA DİKKAT!

DEĞERLEME İŞLEMLERİ Dönem sonunun yaklaşması nedeniyle şirketlerin aktif ve pasiflerini VUK hükümleri uyarınca değerlemeleri ticari kazancın tespiti açısından önem taşıyor. Bu nedenle kasa, banka, alacak ve borçlar, menkul kıymetler gibi aktif kalemlerle pasifte yer alan kalemlerin değerlendirilmesi önem arz ediyor

ÖRTÜLÜ SERMAYE Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12'nci maddesinde açıklanan örtülü sermaye müessesesi uyarınca, kurumların ilişkili olduğu kişilerden almış oldukları borçlarının özsermaye tutarlarının 3 katını aşması durumunda söz konusu borçlar üzerinden ödenen veya hesaplanan faizlerin indirimine izin verilmiyor. Bu amaçla dönem sonları ve hatta her geçici vergi dönemleri itibarıyla kurumların bu konuyu test etmeleri ve örtülü sermaye üzerinden faiz ödeme durumuna düşmemeleri önemli.

TRANSFER FİYATLANDIRMASI VE PEŞİN FİYATLANDIRMA ANLAŞMALARI

Yine dönem sonları yaklaşırken ilişkili kişilerle yapılan işlemlerin emsaline göre yüksek veya düşük olması nedeniyle örtülü kazanç dağıtımına neden olmaması gerekir. Bu bağlamda transfer fiyatlandırma raporlamaları için gerekli çalışmaların da dönem kapandığında yapılması gerekli. Bununla birlikte mükelleflerin Kurumlar Vergisi Kanunu'nda belirtilen peşin fiyatlandırma imkanlarından yararlanarak vergi inceleme riskini ortadan kaldırılabileceği hususuna da dikkat etmelerini öneriyoruz.

KONTROL EDİLEN YABANCI KURUM UYGULAMASI Özellikle yurtdışındaki şirketlere iştirakleri olan gerçek ve tüzel kişilerin, 2006 yılında uygulamaya giren, kontrol edilen yabancı kurum uygulamalarına dikkat etmesi ve beyanı gereken bir kazanç olması durumunda da bu yükümlülüklerini yerine getirmesi gerekiyor

2014 YILI VERGİ VE CEZA TUTARLARI Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 430 Seri no'lu VUK Tebliği uyarınca 2013 yılı yeniden değerlendirme oranı yüzde 3,93 olarak açıklanmıştır. Buna göre yeni yılda vergi, harç ve bazı ceza tutarlarında yüzde 3,93 oranında artış olacaktır.

**Abdulkadir Kahraman,
YMM**

Vergi Bölüm Başkanı,
Şirket Ortağı

E: akahraman@kpmg.com

T: +90 216 681 90 04

M: +90 533 294 97 24

VERGİDE YENİ NORMAL VE VERGİ ETİĞİ

Son yıllarda vergide etik, ahlak, şeffaflık kavramları çok sık tartışılmaya başladı. Bunda yaşanan krizler, ekonomik sıkıntılar kadar medyanın bu konuya artan ilgisi, internetin gelişmesiyle sosyal medyanın yayılması da etkili oluyor. İlgi büyük olunca da bu konudaki girişimler de artıyor. Özellikle OECD'nin Şubat 2013'te yayımladığı "Vergi Tabanı Aşındırması ve Kazanç Aktarımı" konulu raporu ile 19 Temmuz tarihli OECD Eylem Planı önemli bir yol haritası çiziyor.

Son zamanlarda "ahlak," "etik" gibi kelimeler, vergi alanında oldukça yoğun bir şekilde kullanılmaya başlandı. Bunun nedeni, bilgiye erişimin çok hızlı ve kolay olması ile sosyal sorumluluk konusuna bakıştır. Küresel düzeyde de "vergi etiği" ve "vergi şeffaflığı" kavramları üzerinden oldukça renkli ve kapsamlı bir tartışma devam ediyor. Bu tartışmaların bir kısmında, "etik" ve "şeffaflık" kavramlarının bir arada kullanılmasının çok anlamlı olmadığını, çünkü vergi vermenin kişilerin davranışlarına bırakılmayıp kamu gücü kullanılarak, kişilerden alındığını ifade edenler bulunuyor. Durum böyle olmakla birlikte vergi ödemeyenlerin kanuna uymadıkları durumda, olayın "etik olmayan" bir davranış olmadığı ileri sürülüyor.

Vergi konusunda "etik" olup olmama konusu, Türkiye'de de taraftar bulan bir husus. Her yıl haberler, "vergi vermeyen veya vergi kaçırın kişi ve kurumları" etik olmama durumunu izah için kullanılan "vergi yüzüstüleri" ve "tüysüz yetim hakkı yiyenler" gibi manşetlerle değişik medya kanallarında yer alıyor. Dolayısıyla vergi konusunda, sadece vergi vermenin bir vatandaşlık borcu olarak kabul edilip kanuna uyma veya uymama sorunu olarak bakmanın, toplumsal bir kabul görmediği kanaatindeyim.

Sonuç olarak tartışmanın eksenini, toplumda faaliyet gösteren kişi ve kurumların "içinde buldukları topluma adil bir vergi ödeyip ödemedikleri" ve "mevcut vergileme kurallarının etkinliği" ile "şeffaflık" ve "gizlilik" arasında gidip geliyor. →

TÜRKİYE'NİN GERÇEKLERİ

VERGİ AFFI OLUMSUZ ETKİLİYOR

Türkiye'de global sisteme entegre olmuş bir ülke olduğundan bu konulara olan ilgi her geçen gün artıyor. 5 yılda bir vergi affarı ve yeniden yapılandırılmalarla ilgili vergi kanunları, "vergi ödeme konusundaki içsel motivasyonu" olumsuz etkiliyor. 2001 yılında Türkiye'de yaşanan ekonomik krizin kaynağı olan batık bankaların devletleştirilmesi ve akabinde TMSF'nin bu bankaların ortakları kişi ve kurumlardan, kamunun uğradığı zararı karşılamak üzere gerçekleştirdikleri, halkın gözünde kamunun ve TMSF'nin konumunu güçlendirdi. Ancak bu süreç kolay olmadı. Yerel ve uluslararası mahkemelerde süren dava ve uyuşmazlıklarla karşı karşıya kalındı ve önemli

davalar devlet lehine sonuçlandı.

TAHSİLAT YETERLİ Mİ? 2001 yılında yaşanan ekonomik krizin maliyeti konusunda farklı tutarlar telaffuz edilmesine rağmen son araştırmaya göre, krizin maliyetinin bugünkü değerinin 100 milyar dolar civarında olduğu belirtiliyor. Bu hesaplama, Hazine'nin 2001 krizi nedeniyle ihraç ettiği senetlerin toplamını bugüne enflasyonla getirilmiş değerinin¹ 251 milyar 563 milyon lira olduğunu gösteriyor. TMSF'nin yıllık faaliyet raporlarına bakıldığında, 2012 itibarıyla yapılan tahsilat toplamının 119 milyar 781 milyon dolara ulaştığı belirtiliyor. Hazine'nin katlandığı maliyetin yaklaşık² yüzde 10 oranında tahsil edilebildiği anlaşılıyor.

Küresel düzeyde vergi etiği ve vergi şeffaflığı kavramları üzerinden oldukça renkli ve kapsamlı bir tartışma devam ediyor.

TARTIŞMA NEDEN BÜYÜYOR?

Bu sorunun cevabı ve konunun popüler hale gelmesinin belirli sebepleri var. Bunlardan ilki, global finans krizi sonrası hükümetlerin gelirlerinin giderleri karşılamamasıdır. 2009 krizi ile birlikte her ülke hükümeti, yavaşlayan ve büyümenin olmadığı bir ekonomik fotoğrafla karşı karşıya kaldı. Kamu hizmetlerinin finansmanının sürdürülebilir olması için bütçe açıklarıyla mücadele ettiler. Hükümetler ve kamu görevlileri, söz konusu mücadelenin en sağlıklı yolunun, yüksek gelire sahip kişiler ve kurumlardan vergi almak olduğunu düşündü. Ancak uygulama, gelir yerine harcamalar üzerinden alınan "dolaylı vergilere" yüklenmek oldu.

İkinci neden, kurumsal sosyal sorumluluk faaliyet ve anlayışındaki gelişmelerdir. 2000 yılından itibaren kurumsal sosyal sorumluluk anlayışında, ciddi bir artış ve bu anlayışa destek görülüyor. Böylece en önde gelen konular çevre, ekonomik sürdürülebilirlik olurken yolsuzlukla mücadele ve vergilendirme, güncel takip konuları olarak karşımıza çıkıyor.

Bir başka neden ise medyanın konuya artan ilgisidir. Dijital çağda, kitlesel medyanın yanında, sosyal medyanın ulaştığı seviye ve alternatif medya alanları yaratmada teknolojik kolaylıklar, medyanın bu konuya ilgisinin artmasına neden oldu.

Uluslararası ticaretin ve dijital ekonominin ulaştığı seviye ile internet kullanımındaki hız ve sunduğu olanaklar da konunun daha fazla tartışılmasının nedenleri arasında yer alıyor.

ŞEFFAFLIK GİRİŞİMLERİ

"Şeffaflık" ve "vergi şeffaflığı" konusu, son yıllarda artan bir şekilde dile getiriliyor ve bu konuda önemli girişimler yapılıyor. Söz konusu girişimlerin bir kısmı bireysel, bir kısmı ise ortak girişim niteliğinde. Ancak ülkeler, ortak girişimlere tam güvenemediği için kendi çözümlerini geliştiriyor. ABD'nin tek taraflı yürürlüğe koymaya çalıştığı FATCA, bu çabalara en iyi örnek.

Bu konudaki ortak girişimlere örnek ise OECD ve Avrupa Konseyi'nin "Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi"dir. Söz konusu sözleşme, 3 Kasım 2011'de Fransa'nın Cannes kentinde imzalandı.

Global düzeyde şeffaflığı artırmak üzere çok taraflı bir anlaşma olan "Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi"; 3 Kasım 2011 tarihinde düzenlenen "G-20 ülkeleri Liderler Zirvesi"nde imzaya açıldı. İmzalanan anlaşmayla mükellef haklarını da gözeterek taraf ülkeler arasında, vergi kayıp ve kaçığı ile mücadele amacıyla kapsam-

OECD EYLEM PLANINA GÖRE BUNLARA DİKKAT

- 1 Varlıklı kişi ve aileler, "aile ofisi yapıları" oluşturun veya mevcut ofis yapılarını gözden geçirin.
- 2 Uluslararası yapılarınızın dinamik olup olmadığını değerlendirin.
- 3 Transfer fiyatlandırması politikalarınızı elden geçirin.
- 4 Yerel ve uluslararası finansman yapılarınızı gözden geçirin.
- 5 Yerel ve küresel gelişmeleri takip edin, ticari faaliyetinizin rekabet gücünü olumsuz etkileyecek gelişmeleri sistemli şekilde yasama organına aktarın, seyirci kalmayın.
- 6 Proaktif olun, sonuçları etkilemek üzere mümkün olduğu ölçüde katkı sağlayın.
- 7 Yeni normal veya yeni ortam olarak gelişen "vergi şeffaflığı" olgusuna hazırlıklı olun.
- 8 Şirketinizin ve şahsınız hakkında "kamuoyunda olası tartışmalara" karşı strateji geliştirin.
- 9 Yetkili makam "Gelir İdareleri" ile görüş alışverişine hazırlıklı olun.

lı bir işbirliği hedefleniyor. Bilgi değişimi, eşzamanlı vergi incelemeleri, yurtdışı vergi incelemeleri, tahsilatta yardımlaşma ve tebligat, sözleşmede öngörülen idari yardımlaşma yöntemlerini oluşturuyor. Ayrıca yardımlaşmanın kapsamı, taraf ülkelerin mukim ve vatandaşları ile sınırlı tutulmayarak üçüncü ülke mukimleri ve vatandaşları da kapsama alındı.

“Otomatik Bilgi Değişimi Konularında Karşılıklı Platform” anlaşmasıyla ise “otomatik bilgi değişimi” ve “yetkili makamlar arasında işbirliği” usulleri konusunda bir platform oluşturuldu. Çalışmanın amacı, mali bilgilerin değişiminde “ortak raporlama standardı” belirlemek ve uygulamak. Böylece finansal kuruluşlar ve gelir idaresi otoriteleri aynı bazda bilgi değişimi gerçekleştirecek. ●

VERGİ ETİĞİNDE 5 ÖNEMLİ GELİŞME

1 YUNANİSTAN KRİZİ AB üyesi olmasına rağmen Yunanistan’ın kamu borç krizi, “vergi etiği” ve “şeffaflığa” olan ilgiyi artırdı. Chicago Üniversitesi tarafından hazırlanan bir rapora göre, Yunanistan’da sadece “serbest meslek kazancı” elde edenlerin bir yılda ödemedikleri vergilerin toplamı, bütçe açığının yüzde 31’ini oluşturuyor³.

2 UK UNCUT EYLEM GRUBU AB ülkelerinde, özellikle İngiltere’de konu farklı bir noktaya gitti. Ekim 2010’da bir grup İngiliz eylemci, hükümetin kemer sıkma politikalarına karşı “eylem grubu” olarak “UK Uncut” adında bir örgüt kurdu. Bu örgüt, başlangıçta büyük şirketlere ve zincir mağazalara sahip bir şirketler grubuna karşı protestolar organize etti. Çünkü iddialarına göre, söz konusu şirketler, neredeyse hiç vergi ödemiyordu. Uncut Aralık 2012’de yüksek ciroalara rağmen İngiltere’de çok düşük tutarlarda vergi ödemediği gerekçesiyle büyük bir perakende kahve zincirine karşı kampanya başlattı. Söz konusu şirket, kârından bağımsız 2013-2014’te yaklaşık 10 milyon sterlin daha fazla vergi ödeyeceğini açıkladı.

3 DAVOS OCAK 2013 İngiltere Başbakanı David Cameron, Davos’taki Dünya Ekonomi Forumu’nda yaptığı sunumda, G8 gündeminde verginin yer alacağını açıkladı. Hatta yaptığı konuşmada, “kazançlarından adil bir vergi ödemekten kaçınan veya İngiltere’ye gelir elde edip vergi yüklerini azaltmak için yurtdışında karmaşık vergi düzenlemeleri oluşturarak faaliyetlerine devam edebileceklerini düşünen işletmelerin, titreyip kendilerine gelmelerinin iyi olacağını, çünkü bu şirketlerden alışveriş yapan halkın artık sabrının taşıdığını” açıkladı.

4 COLLIN&COLIN RAPORU Ocak 2013’te Fransız hükümeti, dijital ortamda uluslararası vergileme konusunda Pierre Collin ve Nicholas Colin tarafından hazırlanan bir rapor yayımladı. Bu raporda, aslında ekonomik anlamda gerçek değer yaratanların, internet kullanıcıları olduğunu ve bu nedenle uluslararası vergi anlaşmalarındaki “iş yeri” kavramının değişmesi gerektiği görüşü açıklandı. Ancak rapordaki görüş, tartışmaya açık olup bu yaklaşımın dijital çağda “nihai kullanıcıların ülkeleri” ile “esas değer kaynağı” olarak görülen kaynak ülke arasında potansiyel bir gerilim yaratabileceği değerlendirildi. Bunun sonucunda rapor hükümetlere; OECD, G8 ve G20 forumlarında “uzlaşma” çağrısı yaptı.

5 OECD’NİN KRİTİK RAPORU Şubat 2013’te OECD, “Vergi Tabanı Aşındırması ve Kazanç Aktarımı” konulu 90 sayfalık bir rapor yayımladı. Raporla İngiltere, Fransa, Almanya ve Avustralya vergi tabanı aşındırmasını önlemek için vergilendirme konularında global önlem çağrısı, G20 ekonomi bakanları toplantısı öncesinde açıklandı. Akabinde OECD Eylem Planını Temmuz 2013’te yayımladı. Temmuz 2013’te Moskova’da gerçekleşen G-20 ekonomi bakanları toplantısında ise 19 Temmuz tarihli OECD Eylem Planı onaylandı.

KAYNAK

¹ 2001 krizinin Türkiye’ye faturası 251 milyar lira, http://www.sabah.com.tr/Ekonomi/2011/02/22/2001_krizinin_turkiyeye_faturasi_251_milyar_lira.

² TMSF 2012 faaliyet raporu, <http://www.tmsf.org.tr/Aspx/kk/ashx/file.ashx?type=1&uploadid=326>.

³ Artavanis, Morse, Tsoutsoura, Sektörler Bazında Vergi Kaçırma: Yunanistan’dan zayıf kredi kanıtı, 2012.

HEPİNİZ BİR MELEK OLABİLİRSİNİZ!

2013 biterken yatırımcıların ve müşavirlerin önemli gündem maddelerinden biri, yine vergi sonuçları oldu. Ancak bu yıl, önceki yıllara kıyasla önemli bir farklılık var. 2013'te yürürlüğe giren yeni bir uygulamayla girişim sermayesine yönlendirmek için ayırdığınız fonlar, belirli ölçülerde vergi avantajı sağlıyor. İsterseniz bilançonuza bu gözle bir daha bakın. Siz de yüksek kazanç potansiyeli sağlayabilecek bir girişim sermayesi yatırımcısı olabilir, aynı zamanda da vergi avantajlarından yararlanabilirsiniz.

Ayhan Üstün

Vergi, Şirket Ortağı

E: ayhanustun@kpmg.com

T: +90 216 681 90 20

M: +90 533 312 29 92

Girişim sermayesi, ekonomide var olan birikim ve fonların, yatırıma yönlendirilmesinin araçlarından biridir. Doğal olarak belirli bir ekonomik olgunluğa ulaşmış, varlıkları ve üretimi olan bir şirket, mali piyasalardan kredi, tahvil gibi farklı alternatiflerle kaynak bulabilir. Ancak henüz başlangıç aşamasında olan, çoğu zaman daha önce denenmemiş veya yeni gelişen bir sektörde iş kurmaya çalışan bir şirketin, bu şekilde mali kaynak bulması imkansız değilse bile çok zor. Bu gibi gelişme potansiyeli taşıyan ve kaynak ihtiyacı olan şirketlere "girişim şirketleri" denir.

Girişim sermayesi ise görece yüksek risk içeren ama karşılığında yüksek kazanç potansiyeli sunan girişim şirketlerine yatırım yapmayı amaçlayan ve bu yatırımlardan belli bir süre sonra elde ettiği getiriye ortaklarına veya finansörlerine dağıtan bir yatırım aracıdır.

Bu gibi girişim şirketlerine sermaye yatırımı yapmayı teşvik eden düzenlemeler özellikle 2013 yılından başlayarak mevzuatımıza girmiştir.

BİREYSEL KATILIM YATIRIMCISI (BKY)

Bireysel katılım yatırımları, 29.06.2012 tarihinde yayımlanan 6327 sayılı kanunla mevzuatımıza giren yeni bir kavram. Hazine Müsteşarlığı tarafından yayımlanan 15.02.2013 tarihli yönetmelikle uygulama detayları belirlendi. Dolayısıyla 2013, uygulamanın başladığı ilk yıl olarak önem arz ediyor.

BKY, sadece Hazine Müsteşarlığı'ndan "bireysel katılım yatırımcısı lisansı" almış gerçek kişiler olabilir. Yönetmeliğe

göre yüksek gelir ve servete sahip yatırımcılarla tecrübeli yatırımcılar BKY lisansı alabiliyor. Bu kişiler, "girişim şirketlerinin" hisselerini iktisap etmek yoluyla yaptıkları yatırımları için vergi avantajlarından yararlanabiliyor.

VERGİ AVANTAJLARI Söz konusu vergi avantajı, 31.12.2017'ye kadar gerçekleştirilen yatırımların yüzde 75'ini (özel durumlarda yüzde 100'ünü) yıllık beyannameye konu kazanç ve iratlarından indirilmesi suretiyle gerçekleştiriyor. Ancak yıllık indirim tutarı 1 milyon TL'yi geçmiyor. Gelir vergisi oranlarının yüzde 15-35 aralığında olduğu dikkate alındığında, BKY'nin 1 yılda yararlanabileceği vergi avantajının 262,5 bin TL (özel hallerde 350 bin TL) ile sınırlı olduğu görülüyor.

ÖZEL KOŞULLAR BKY mevzuatı kapsamında yapılan yatırımlarda vergi avantajlarından yararlanmak için bazı koşullar olduğu unutulmamalı. Örneğin BKY karşılığı elde edilen hisselerin en az 2 yıl elde tutulması zorunluluğu bulunuyor. Diğer koşullar, ilgili kanun ve yönetmelikte açıklanmış durumda.

GİRİŞİM SERMAYESİ FONU YATIRIMCILARI

15.06.2012 tarihinde yayımlanan 6322 sayılı kanunla girişim sermayesi fonu (GSF), mevzuatımızda tanımlanmış durumda. GSF, SPK'ya uygun olarak kurulmuş GSYO'ya (Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı) sermaye konulması ve GSYF (Girişim Sermayesi Yatırım Fonu) paylarının satın alınması için

GİRİŞİM ŞİRKETLERİ DE TEŞVİK EDİLMELİ

İSTİSNA YOK Yazımızda özetlediğimiz rejim çerçevesinde sağlanan teşvik ve avantajların öncelikle girişim şirketlerine yatırım yapan yatırımcılara yönelik tasarlandığını göreceksiniz. Ancak girişim şirketinin kendi faaliyetleri dolayısıyla bu gibi genel bir istisna veya teşvik olmadığını söyleyebiliriz. Teknoloji geliştirme bölgeleri (Teknopark) veya TÜBİTAK destekleri gibi kısmi ve uygulama alanı sınırlı bazı teşvikleri saymazsak girişim şirketlerinin kendi faaliyetleri dolayısıyla özel bir teşvik rejimine tabi olmadığını söyleyebiliriz.

DESTEK ŞART Yaratıcı bir fikri olan ve bunu hayata geçirmek için şirket kuran girişimcilerin önünü açmak ve bu gibi faaliyetlerini kayıt altında kurumsal bir bünyede hayata geçirmelerini sağlamak amacıyla girişim şirketlerine özel bazı vergi teşvik ve avantajların da sunulması tavsiye edilebilir. Örneğin bu gibi şirketlerin çalışanlarına yönelik Gelir Vergisi ve SSK istisnası, belirli bir süre basitleştirilmiş muhasebe ve beyanname yükümlülükleri tanınması, girişim şirketlerinin kâr dağıtımına yönelik stopaj istisnası getirilmesi gibi yöntemler değerlendirilebilir.

ayrılan fon anlamına geliyor. Yani yatırımcı olmak isteyen kişi ve kurumların, girişim şirketlerine doğrudan değil bir GSYO veya GSYF üzerinden dolaylı iştirak etmesini düzenliyor ve teşvik ediyor. Söz konusu yatırımlar, ayrıca SPK mevzuatı ve denetimine tabi olacağı için diğer yatırım alternatiflerine göre özellikle küçük yatırımcılara ilave bir güvence sağlıyor.

VERGİ AVANTAJLARI GSF olarak ayrılan ve kanundaki diğer koşulları sağlayan tutarların Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi'ne tabi matrahtan indirilmesi mümkün. Örneğin Kurumlar Vergisi oranının yüzde 20 olduğu dikkate alındığında, bir kurumlar vergisi mükellefi tarafından GSF olarak ayrılan tutarın yüzde 20'si kadar bir vergi tasarrufu sağlayacağını söyleyebiliriz.

ALTERNATİF YATIRIM YÖNTEMLERİ

ÖRNEKLER Tabii ki bir yatırımcının BKY uygulamasına başvurmadan veya GSYO veya GSYF üzerinden yatırım yapmadan da girişim şirketlerine yatırım yapması mümkün. Bunlara örnek olarak; doğrudan şirketlere iştirak eden bireysel yatırımcılar, Türkiye'de bir holding şirketi aracılığıyla yatırım yapanlar veya yurtdışı veya yurtdışında özel amaçlı şirketler (SPV) aracılığıyla yatırım yapanlar verilebilir.

İSTİSNALAR Bu gibi durumların da kendine özgü yararlanabileceği bazı vergi istisna ve avantajları olabileceği unutulmamalı. Örneğin, holdinglerin iştirak satış kazancı istisnası veya şahıslara yönelik gelir vergisi istisnası veya yabancı yatırımcıların yararlanabileceği Çifte Vergilendirmeyi Önleme (ÇVÖ) anlaşmaları hükümlerini bu kapsamda sayabiliriz.

YAKLAŞIM Dolayısıyla BKY veya GSF yatırımlarının vergi avantajlarından bahsederken esasında her bir durum için yatırımcının durumuna göre diğer yatırım alternatifleriyle karşılaştırılarak hem vergilendirmede gerçek farkın hesaplanması hem de SPK mevzuatı ve diğer açılardan tabi olunacak rejimin dikkate alınması daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

Ancak bu şekilde ayrılacak GSF tutarı, beyan vergiye tabi kârların yüzde 10'u ve fon ayıran mükellefin özsermayesinin yüzde 20'si ile sınırlı. Bunun dışında, ayrılacak GSF tutarına ilişkin başka bir sınırlama bulunmuyor. Dolayısıyla kâr eden ve özsermayesi güçlü şirketler bu oranlar dahilinde istedikleri tutarı GSF'ye aktararak vergi avantajından yararlanabilir.

Yukarıdaki açıklamalara ilave olarak, Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yapılan diğer bir paralel düzenlemeyle GSYO veya GSYF paylarından elde edilecek kâr paylarının, elde eden kurum nezdinde iştirak kazancı istisnasından yararlanacağı da hükme bağlanmış durumda.

GSYO veya GSYF kazançlarının da kurumlar vergisi istisnası kapsamında olduğu dikkate alındığında, GSF olarak yatırıma yönlendirilen tutar, GSF ayıran kurum bünyesinde bir vergi avantajı yaratırken bu yatırımın getirisinin GSYO veya GSYF aracılığıyla geri alınması süreci de tamamen vergiden arındırılmış oluyor.

ÖZEL KOŞULLAR GSF'nin, kurumlar vergisi mükellefi veya gerçek kişi yatırımcılar tarafından ayrılması mümkün. Ancak ayrılan GSF'nin bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında tutulması koşulu dikkate alındığında, sadece bilanço esasında defter tutan Gelir Vergisi mükellefi kişilerin yararlanabileceği anlaşılıyor.

GSYO'ya ilişkin uygulama tebliği SPK tarafından çıkartılarak uygulamaya konuldu. GSYF'ye ilişkin SPK tebliği ise (bu yazı tarihi itibarıyla) henüz tamamlanmadı..

MELEK YATIRIMCI OLMA FIRSATI

2013, özellikle girişim sermayesi yatırımcılarının vergilendirmesi açısından bir milat. Çünkü 2013, BKY ve GSF uygulamalarının başladığı ve bu konuların iş dünyasında daha fazla ön plana çıktığı bir yıl oldu. Yatırımların ve bunların ileride geri dönüşünün vergisel planlaması ve bu planlamada BKY ve GSF alternatiflerinin değerlendirilmesi önemli.

BKY uygulaması belirli nitelikli yatırımcılarla sınırlı olmakla birlikte GSF uygulaması, her kurum veya gerçek usulde defter tutan gelir vergisi mükellefine vergi avantajlarından yararlanarak bir "melek yatırımcı" olma imkanı sunuyor. Özellikle özsermayesi güçlü ve kâr beyan eden kuruluşların, bu gibi yatırımlara aktaracakları GSF tutarları üzerinden hem ciddi vergi avantajları elde etmesi hem nakit fazlalarını yüksek kazanç potansiyeli olan bir alana yönlendirmesi bakımından cazip bir alternatif olarak değerlendirilebilir. Bilançonuza bir daha bu gözle bakın, siz de bir melek olabilirsiniz! ●

E-DEFTER HAKKINDA NE BİLİYORSUNUZ?

Gelir İdaresi Başkanlığı, yayımladığı 67 Seri Numaralı Vergi Usul Kanunu Sirküleri ve 2 sıra numaralı Elektronik Defter Genel Tebliği ile e-defter konusunda önemli açıklamalar yaptı. Böylece e-deftere geçiş sürecine ilişkin bazı müphem noktalar da aydınlatıldı. İşte yapılan yeni açıklamalar çerçevesinde e-defterle ilgili gerçekler...

Emrah Akın, YMM

Vergi, Direktör

E: eakin@kpmg.com

T: +90 216 681 90 00

M: +90 530 173 08 47

**Mehmet Raşit
Yorulmaz**

Vergi, Müdür

E: ryorulmaz@kpmg.com

T: +90 216 681 92 63

M: +90 533 296 44 74

E-DEFTER NEDİR?

1 sıra numaralı Elektronik Defter Genel Tebliği'nde e-defter "şekil hükümlerinden bağımsız olarak Vergi Usul Kanunu'na ve Türk Ticaret Kanunu'na göre tutulması zorunlu olan defterlerde yer alması gereken bilgileri kapsayan elektronik kayıtlar bütünü" olarak tanımlanıyor. E-defter uygulaması, şimdilik yalnızca yevmiye ve büyük defterleri içeriyor.

Vergi İdaresi e-fatura kullanma zorunluluğu getirilmiş olanların, e-deftere geçmelerini de zorunlu tutmuş durumda. Yani 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu kapsamında "madeni yağ lisansına" sahip olanlarla bunlardan 2011'de mal alanlardan 31/12/2011 tarihi itibarıyla asgari 25 milyon TL brüt ciroya sahip olanların e-defter tutması gerekiyor. Ayrıca 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na ekli (III) sayılı listedeki mallar olan "kolalı gazoz, tütün ürünleri ve alkollü içecekleri" imal, inşa veya ithal edenlerle bunlardan 2011'de mal alanlardan 31/12/2011 tarihi itibarıyla asgari 10 milyon TL brüt ciroya sahip olanların da e-defter uygulamasına geçmesi isteniyor.

HANGİ ŞARTLAR GEREKİYOR?

Yeni düzenleme kapsamında yevmiye defteriyle büyük defterlerini elektronik defter biçiminde oluşturmak,

kaydetmek, muhafaza ve ibraz etmek isteyenlerin belirli şartları taşımaları isteniyor. Gerçek kişi mükelleflerin 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu hükümleri çerçevesinde üretilen nitelikli elektronik sertifika veya 397 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği çerçevesinde mali mühür temin etmiş olmaları gerekiyor. Tüzel kişi mükelleflerin 397 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği çerçevesinde mali mühür temin etmeleri isteniyor. Ayrıca elektronik defter tutulması, kaydedilmesi, onaylanması, saklanması ve ibrazında mükellefler tarafından kullanılacak yazılımın uyumluluk onayı almış bir yazılım olması bekleniyor.

NE ZAMAN GEÇİLİYOR?

67 seri numaralı Vergi Usul Kanunu Sirküleri ile 2 sıra numaralı Elektronik Defter Tebliği yayımlanmadan önce e-defter uygulamasına geçiş süreci ile ilgili ciddi endişeler bulunuyordu. Zira eski durumda mükellefler, 2014 içinde herhangi bir dönemde e-defter uygulamasına geçmeleri halinde, geçiş döneminden önceki aylara ait kağıt defterde tuttukları kayıtları için kapanış tasdiki yapacak ve buna ilaveten kağıt defterde bulunan söz konusu dönem kayıtlarını uygulamaya geçtikleri dönemin elektronik defterine aktaracaklardı. Bu süreç, mükellefler

lefler için hem çok zahmetli hem de maliyetli bir geçiş döneminin yaşanacağı anlamına geliyordu. Ancak ilgili sirküler ve tebliğ, bu konudaki soru işaretlerini gidermiş durumda. Sirkülere göre elektronik defter tutma zorunluluğu bulunan mükelleflerden,

*Elektronik defter uygulamasına Aralık 2014 içinde başvuranların 01/01/2015 tarihinden itibaren,

*Elektronik defter uygulamasına Aralık 2014'ten önce başvuranların en geç Aralık 2014'ten başlamak üzere,

*Özel hesap dönemine tabi olanların ise 01/12/2014 tarihinden önce elektronik defter uygulamasına başvuru yapmaları ve en geç Aralık 2014 içinde e-defter tutmaya başlamaları gerekiyor.

KAĞIT DEFTERLER AKTARILACAK MI?

Defterlerini e-defter biçiminde tutmaya başlayanların, artık kâğıt ortamda defter tutmaları mümkün bulunmuyor.

1 seri numaralı Elektronik Defter Tebliği'nde değişiklik yapan 2 seri numaralı Genel Tebliğ ile de mükelleflerin e-defter uygulamasına geçiş yaptıkları dönemden önceki döneme ilişkin kayıtlarını, e-deftere aktarmalarını zorunlu kılan ifade kaldırılarak tebliğden çıkarıldı. Özetle mükellefler, 2014 yılı içinde herhangi bir dönemde e-defter uygulamasına geçebilecek ve geçtikleri dönem itibarıyla önceki döneme ait olan kâğıt defterlerine kapanış tasdiki yaptırılmaları yeterli olacak. Buna ilaveten Aralık 2014'te başvuru yapan mükellefler için uygulamaya 2015'te başlama imkanı da tanınıyor.

Diğer taraftan, www.e-defter.gov.tr adresinde listelenen uyumlu yazılımları kullanmayı elektronik defter yazılımlarını kendi geliştirmek isteyen mükelleflerin 01/09/2014 tarihi itibarıyla elektronik defter test süreçlerini başarıyla tamamlamış olmaları da gerekiyor. Buna göre, söz konusu mükelleflerin başvurularını Eylül 2014 öncesinde yapmaları gerektiği düşünülebilir. Ancak yazılımın onaylanması amacıyla test sürecinin başlatılması için yapılacak başvurunun, e-defter başvurusundan bağımsız olarak yapıp yapılamayacağı konusunda da

E-DEFTER NASIL OLUŞTURULUR?

7 KRİTİK ADIM Kapsamdaki mükellefler tebliğle kılavuzlarda belirtilen format ve standartlara uygun olarak aylık dönemler itibarıyla e-defterlerini oluşturup saklamak zorunda. Elektronik defterlerin oluşturulup onaylanması süreci özetle aşağıdaki adımlardan oluşuyor:

- 01** Defterlerin aylık olarak hazırlanması,
- 02** Hazırlanan defterlerin gerçek kişiler tarafından elektronik sertifika veya mali mühür ile tüzel kişiler tarafından ise mali mühürle imzalanması,
- 03** İmzalanan defterin imza/mühür değerinin alınması,
- 04** İmza/mühür değerini içeren e-defter beratının elektronik ortamda hazırlanması ve imzalanması veya mühürlenmesi,
- 05** E-defter sistemine girilerek beratın sisteme yüklenmesi,
- 06** Yüklenen beratın GİB'in kendi mührü ile onaylanması,
- 07** Onaylanan beratın indirilmesi ve defter ile birlikte muhafazası. Elektronik defter tutma sürecinde hesap döneminin ilk ayının beratının alınması açılış onayı, son ayının beratının alınması ise kapanış onayı yerine geçecek.

SÜRE UZATILDI 2 Seri Numaralı Tebliğ ile getirilen önemli değişikliklerden biri de aylık defterlerin oluşturulması için öngörülen sürenin uzatılmış olmasıdır. Buna göre 1 seri numaralı tebliğin önceki halinde defterlerin ilgili oldukları dönemi takip eden ayın son gününe kadar oluşturulması gerekiyorken bu süre defterin oluşturulduğu dönemi takip eden üçüncü ayın sonuna kadar uzatıldı. Özetle mükelleflerin elektronik defterlerini, ilgili olduğu ayı takip eden üçüncü ayın son gününe kadar hesap döneminin son ayına ait defterlerini ise kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği ayın son gününe kadar kendilerine ait mali mühür ile onaylaması gerekiyor.

tereddütler bulunuyor. Zira test başvurusunun e-defter başvurusu olarak kabul edilmesi halinde mükellefler belirttiğimiz üzere 2014 yılı içinde uygulamaya geçmek durumunda kalacak. Bu konudaki tereddütlerin giderilmesi için tebliğin ilgili maddesinde veya kılavuzlarda konuyla ilgili açıklama yapılması yerinde olacak.

NASIL BİR FAYDASI OLACAK?

E-defter de e-fatura gibi Türkiye için oldukça önemli bir adım. Bu adımların özellikle kayıt dışı ekonomi bağlamında önemli etkileri olacağını öngörmek mümkün. E-defter ve e-fatura sayesinde öncelikle arşivleme maliyetleri büyük oranda düşecek. Dijital arşiv tutma sayesinde tüm kayıt ve faturalar sürekli el altında olacak ve aranan belgeler kısa sürede bulunabilecek.

Muhasebe işlemleri basitleşecek, olası hatalar azalacak. Mükellefler arasında bir veri standardizasyonu olacak ve raporlama kolaylaşacak. Uluslararası yatırımcıların vergi uyumu kolaylaşacak. Bu listeyi uzatmak mümkün. Ancak özetlersek, kayıt dışı ekonominin azaltılması, kayıt ve arşivleme işlemlerinde standardizasyon ve özellikle de uluslararası ekonomik entegrasyon bakımından e-defter ve e-faturanın büyük etkileri olacağını şimdiden öngörebiliriz. ●

2014'ÜN GÜMRÜK GÜNDEMİ

Yeni yılda gümrük ve dış ticarete yürürlüğe girmesi beklenen yenilikler var. Bunların bir bölümü, ithalat ve ihracat yapan şirketlere yeni fırsatlar sunacak. Ancak bazı düzenlemeler ise ek vergi yükü yaratacak. Yeni düzenlemeler, 3 temel uygulamada ağırlık kazanacak. İşte yeniliklerle 2014'ün gümrük ve dış ticaret gündemi...

1 GENELLEŞTİRİLMİŞ TERCİHLER SİSTEMİ

2014'te gümrük ve dış ticaret alanında yürürlüğe girecek uygulamalar, dış ticaretle uğraşanları yakından ilgilendiriyor. Yeni düzenlemelerin bir kısmı, ithalat ve ihracat yapan firmalar için yeni fırsatlar yaratırken bir kısmının ise bazı firmalara da ek vergi yükü getirmesi bekleniyor.

Yeni yıla girerken gümrük ve dış ticaretin gündeminde ise 3 temel uygulama var.

Bunlardan ilkinin, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi oluşturuyor. Avrupa Birliği tarafından 2014'te uygulanacak yeni sistem, ülkemizin dış ticareti üzerinde vergisel etkiler yaratacak. Bu da hem ihracatçıları hem de ithalatçıları yakından ilgilendiriyor.

Peki Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi ne demek? Türkiye, Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Gümrük Örgütü ve Gümrük Birliği'ne üye olması nedeniyle belirli ülkelere tek taraflı olarak daha düşük gümrük vergisi uyguluyor. Bu sisteme "genelleştirilmiş tercihler sistemi" (GTS) deniyor. Bu kapsamda, göreceli olarak az gelişmiş veya gelişme yolundaki ülkelere daha düşük gümrük vergisi uygulanıyor.

GTS uygulamasından yararlanan firmalar ithalat maliyetlerini azaltıyor. Örneğin, Suudi Arabistan menşeli jet yakıtının ithalinde gümrük vergisi tahsil edilmezken, ABD menşeli aynı eşyanın ithalinde yüzde 4,7 oranında gümrük vergisi tahsil ediliyor. Örnekten de görüleceği gibi aynı ürünü GTS sisteminde yer alan ülkelere ithal eden firmalar, vergisel bir avantaj sağlayabiliyor ve ithalat maliyetlerini düşürülebiliyor.

2 YETKİLENDİRİLMİŞ YÜKÜMLÜ UYGULAMASI

2013 içerisinde yürürlüğe giren yetkilendirilmiş yükümlü uygulamasıyla özellikle ihracatçı firmalara önemli kolaylıklar sağlandı. Bu statüye sahip firmalar, yerinde gümrükleme ve izinli gönderici uygulamalarından istifade ederek işlemlerini hızlandırma ve maliyetlerini azaltma fırsatı buldu. Bu

uygulamanın ithalat boyutu eksik kalmıştı. Özellikle imalat için gerekli olan bazı eşyaların yurtdışından tedarikinde benzer avantajlar mevcut değildi. İşte bu noktada 2014'te yetkilendirilmiş yükümlü uygulamasında değişiklik yapılması bekleniyor. Uygulamanın kapsamının genişlemesi ve ithalatı da içermesiyle imalatçı ihracatçı firmalara yeni birtakım ayrıcalıklar getiriyor. İhracatta yerinde gümrükleme uygulamasının devamı niteliğinde olan "ithalatta yerinde gümrükleme uygulaması" imalatçı konumundaki ithalatçılara yönelik yeni fırsatlar sağlayacak.

2014'te bu uygulamada yapılacak diğer bir düzenleme de "izinli alıcı" olarak karşımıza çıkıyor. Halen uygulanan izinli gönderici uygulamasının, ithalat boyutu hayata geçiriliyor. İzinli alıcı uygulamasıyla bu statüye sahip olan lojistik firmalarının avantaj sağlaması bekleniyor. İzinli alıcı yetkisine haiz yetkilendirilmiş yükümlü sertifikası sahibi taşıyıcılar, bu kapsamda yapacakları taşımalarda, eşyaları varış gümrük müdürlüğüne sunmaksızın doğrudan kendi tesislerine taşıyabilecek ve gümrük işlemleri taşıyıcı firmanın tesislerinde tamamlanabilecek. Bu uygulamalardan istifade edebilmek için firmaların bazı şartları haiz olması bekleniyor.

3 KKDF ve TAKAS UYGULAMALARI

Takas işlemlerine ilişkin uygulamalar, mevzuat altyapısı eksikliği nedeniyle sorunlar içeriyor. İhracat bedellerine mahsuben yapılacak ithalatlarda, Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) ödemesiyle karşılaşma riski bulunuyor.

Murat Palaoglu

Gümrük ve Dış Ticaret,
Direktör

E: mpalaoglu@kpmg.com

T: +90 216 681 91 62

M: +90 533 280 50 84

FIRSAT İÇİN ARANAN ŞARTLAR

Yetkilendirilmiş yükümlü uygulamasına ilişkin değişikliklerin yaratacağı fırsattan yararlanacak firmaların bazı şartları sağlaması isteniyor. Bu şartlar ise şöyle:

1

Grup ithalatçıları, grup ihracatçıları, dış ticaret sermaye şirketleri, AR-GE merkezi belgesine sahip kişiler ile bakım onarım faaliyeti yürüten ticari hava taşımacılığı şirketleri hariç imalatçı olmak

2

Başvuru yılından bir önceki takvim yılı veya başvurunun kayda alındığı ayın ilk gününden geriye dönük bir yıl içerisinde, asgari 20 milyon dolar tutarında toplam ihracat ve ithalat yapmış olmak veya başvuru yılından bir önceki takvim yılı veya başvurunun kayda alındığı ayın ilk gününden geriye dönük bir yıl içerisinde asgari 5 milyon dolar tutarında ihracat yapmış olmak

3

Sahip olunan yetkilendirilmiş yükümlü sertifikası kapsamında götürü teminat yetkisinden faydalanan olmak veya yetkilendirilmiş yükümlü sertifikası başvurusu sırasında ithalatta yerinde gümrükleme ve götürü teminat yetkisi için aynı anda başvuruda bulunmuş ve gerekli miktarda teminat süresi içerisinde gümrük idaresine ibraz etmiş olmak.

Takas işlemleri kapsamında, ihracat bedellerine karşılık yapılacak ithalatlarda KKDF tahsilatı yapılıyor ve bu durum ithalatçı firmalar üzerinde ek maliyetler yaratıyor. İthalatta mal mukabili, kabul kredili ve vadeli akreditif ödeme şekillerinde KKDF tahsil ediliyor. KKDF ödenecek yapılan ithalatlara, peşin ödeme şekline göre yapılan ithalatlara göre yüzde 6 ek maliyet oluşturuyor.

Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu hakkında düzenlenen 6 seri numaralı tebliğ kapsamında, bağlı muamele ve takas işlemleri KKDF ödemesinden muaf tutuluyor. Ancak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan 2013/21 sayılı genelgeyle sadece bankacılık sisteminin çalışmadığı ülkelerden yapılacak ithalatlara, bu kapsamda değerlendiriliyor. Örneğin İran'dan yapılan ithalatlarda "takas", ödeme şekli olarak kabul ediliyor. Ancak bankacılık sisteminin çalıştığı diğer ülkelerden yapılacak ithalatlarda takas, ödeme şekli olarak kabul görmüyor. İhracat bedellerinin yurda getirilip tekrar yurtdışına transfer edilmesi durumunda bile ihracatçıları ekstra bankacılık prosedürleri ve transfer masraflarıyla karşılaşıyor. KKDF ödemekten kaçınan firmalar, vadeli ödeme hakkı olsa dahi yurtdışına ödemelerini vadesinden önce yapmak durumunda kalıyor.

Bu değerlendirmeler doğrultusunda, bankacılık sisteminin çalıştığı ülkelerde de takas işleminin hayata geçirilmesinin ve KKDF kapsamının daraltılmasının firmalara ve ekonomiye ciddi avantajlar sağlayacağı düşünüyor. ●

KÖKLÜ DEĞİŞİM

1 OCAK'TA YÜRÜRLÜKTE Yeni Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi, 31 Ekim 2012'de Avrupa Birliği resmi gazetesinde yayımlanan yönetmelikle AB tarafından uygulanan dış ticaret politikalarında 01.01.2014 tarihinden itibaren değişikliğe gidiliyor. Bu değişiklikte vergi indirimi sağlanan ülke sayısı 176'dan 89'a düşürülecek. Yeni uygulamayla Suudi Arabistan, Rusya ve İran gibi ülkeler GTS kapsamı dışında tutuluyor. AB'nin GTS uygulamasında yaptığı değişikliğin Türkiye'de de uygulanması bekleniyor. Bu kapsamdaki değişiklikler ithalatçı ve ihracatları yakından ilgilendiriyor. Ülkemizde de GTS uygulamasında yılbaşına kadar paralel bir düzenleme yapılması bekleniyor. Bu düzenlemeyle dış ticaret üzerindeki vergilendirmede köklü değişikliğe gidilmesi bekleniyor.

İTHALATÇILAR NASIL ETKİLENECEK?

AB tarafından yapılan değişikliğin ülkemiz mevzuatında da uyumlaştırmaya gidilmesi durumunda ithalatçı firmalar

üzerinde birtakım etkilere neden olacak. Bu etkiler şu şekilde özetlenebilir: Gümrük muafiyeti sağlanan ülkelerin sayıca azalması, ithalatta gümrük vergisinin artması, ithalat yapmak zorunda olan ihracatçıların maliyetlerinin yükselmesi ve dolayısıyla ihracat maliyetlerinin artması.

İHRACATÇILARA YANSIMALARI

İhracatçı firmalar üzerinde de birtakım yansımalar olacak. Dahilde işleme rejimini kapsamında verilen teminat tutarlarının artması, üçüncü ülkelerden girdileri temin edip AB'ye ihracat yapan firmaların ihracatta Telafi Edici Vergi (TEV) yüküyle karşılaşması bu etkilerden birkaçı. Ayrıca TEV nedeniyle ihracatçıların rekabet dezavantajıyla karşılaşması, ithalat yapan imalatçı firmaların üretim maliyetlerinin yükselmesi, maliyetlerinin artması nedeniyle pazar kaybı ve TEV ödemelerinin ihmal edilmesi durumunda vergi ve ceza riskinin oluşması da bu etkiler arasında yer alıyor.

güncel yayınlarımız

1

2

3

4

5

6

7

8

1. Investment in Turkey 2013

KPMG Türkiye vergi profesyonelleri tarafından İngilizce olarak her yıl hazırlanan ve Türkiye’de iş yapan ya da yatırım yapmayı düşünen yabancı yatırımcılar için Türkiye’deki vergi sistemine ışık tutan genel bir el kitabı niteliği taşıyan Türkiye’de Yatırım (Investment in Turkey) yayımlanmıştır. **Dili:** İngilizce

2. Yeni Gelir Vergisi Kanunu Tasarısı Değişiklik ve Değerlendirmeler

KPMG Türkiye Vergi Bölümü uzmanları tarafından hazırlanan çalışmada, Yeni Gelir Vergisi Kanunu Tasarısı ile ilgili değişiklikler ve bu değişikliklere ilişkin değerlendirmeler yer almaktadır. **Dili:** Türkçe

3. Otomotiv Sektörü Yeni Teşvik Sistemi

En son 15/02/2013 tarih ve 28560 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2013/4288 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar” ile otomotiv sektörü ana ve yan sanayi yatırımlarına yeni ve önemli destekler öngörülmüştür. aralık Barış Kanunu ikinci kez gündeme getirilmiş ve TBMM’de kabul edildikten sonra 9 Mayıs 2013 tarih ve 28661 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bilgilendirme dokümanımız bu sektördeki yeni teşviklerin neler olduğunu özetlemektedir. **Dili:** Türkçe/İngilizce

4. Yeni Teşvik Sistemi Kapsamında Madencilik ve Enerji Sektörleri

2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı’nın eki

“Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” ile yürürlüğe konulan yeni yatırım teşvik sistemi yatırımcılar için birçok yeniliği ve fırsatı beraberinde getirmiştir. En son 15/02/2013 tarihinde 2013/4288 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yatırım teşvik sisteminde özellikle “Elektrik Üretimi” yatırımları bakımından önemli değişiklikler yapılmıştır. Bilgilendirme dokümanımız burada dikkat edilmesi gereken noktaları özetlemektedir. **Dili:** Türkçe/İngilizce

5. “Eğitim Sektörü” Döviz Kazandırcı Hizmet Ticaretine Devlet Teşvikleri

25/06/2012 tarih ve 28334 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2012/4 sayılı Döviz Kazandırcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ ile Türkiye’nin döviz kazandırcı hizmet gelirlerinin artırılması ve hizmet sektörlerinin uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesini amaçlamakta; bunun için Türkiye’de yatırımcıların gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin giderlerin belirli bir kısmının Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu’ndan (DFIF) karşılanması öngörülmektedir. Bilgilendirme dokümanımız burada dikkat edilmesi gereken noktaları özetlemektedir. **Dili:** Türkçe/İngilizce

6. E-fatura ve E-defter Uygulamalarına İlişkin Zorunluluklar

2012/99 421 Seri No.lu “Vergi Usul Kanunu Tebliği” uyarınca madeni yağ lisansı sahipleri ile kolalı gazoz, alkollü içecek ve tütün ürünlerini imal, inşa ve ithal eden mükellef gruplarına ve bunlardan mal alan bazı mükelleflere E-Fatura ve E-Defter

uygulanmasına geçme zorunluluğu getirmiştir. Bilgilendirme dokümanımız burada dikkat edilmesi gereken noktaları özetlemektedir. **Dili:** Türkçe/İngilizce

7. Company Establishment in Turkey

Yeni Türk Ticaret Kanunu Temmuz 2012’de yürürlüğe girmiş ve bağlı şirketler açısından birtakım değişiklikler getirmiştir. Yeni kanuna göre, bağlı bir şirket, her ikisi de sermaye firması olduğu için anonim şirket ya da limited şirket olabilmektedir. Bilgilendirme dokümanımız Türkiye’de yeni TTK’ya göre şirket kuruluşu konusunda dikkat edilmesi gereken noktaları özetlemektedir. **Dili:** İngilizce

8. KPMG Türkiye 2013 Otomotiv Yöneticileri Araştırması: Türkiye Otomotiv Sektörünün Geleceğe Yolculuğu

KPMG’nin küresel olarak 14 yıldır, dünyanın en önemli otomotiv firmalarının yöneticilerinin katılımıyla hazırladığı Küresel Otomotiv Yöneticileri araştırması, sektör genelinde ciddi bir algı oluşturmuş durumda ve güçlü bir etki alanına sahip. Buradan hareketle, KPMG Türkiye olarak otomotiv sektörü yöneticilerinden son yıllarda aldığımız, Türkiye’nin özel durumunu da görmek istedikleri yönündeki geribildirimlerin de etkisiyle, küresel araştırmanın bir uzantısı olarak KPMG Türkiye 2013 Otomotiv Yöneticileri Araştırması hazırlanmıştır. **Dili:** Türkçe / İngilizce

KURUMSALLAŞMA İÇİN ETKİLİ YÖNTEMLER

Türkiye’de halka açık şirketlerin yüzde 75’i aile şirketi...

Bu nedenle aile şirketlerinin sürekliliği, Türkiye ekonomisinin gelişimi açısından büyük önem taşıyor. Bu sürekliliği sağlamanın yolu ise kurumsallaşmadan geçiyor. Peki kurumsallaşma için olmazsa olmazlar neler? Aile anayasası, kişiye bağlı yapıdan uzaklaşma ve etkin işleyen bir yönetim kurulu bunların başında geliyor.

Naciye Kurtuluş

Danışmanlık, Direktör

E: nkurtulus@kpmg.com

T: +90 216 681 90 69

M: +90 533 296 20 43

Aile şirketleri, dünyanın hemen hemen her ülkesinde, ekonomilerin lokomotifini rolünü üstlenir. Ülkemizde de durum farklı değil. Hatta aile şirketleri, ülke ekonomimizin belkemiğini oluşturuyor desek yanlış olmaz.

Aile şirketlerini küçük ölçekli şirketler olarak algılamak pek doğru bir yaklaşım değil. Sonuçta Türkiye’de halka açık şirketlerin yüzde 75’i aile şirketlerinden oluşuyor. Bu nedenle aile şirketlerinin sürekliliği, ülke ekonomisinin gelişimi açısından büyük önem arz ediyor.

Hiç kuşkusuz aile şirketlerinin farklı dinamikleri mevcut. Buna bağlı olarak da aile şirketlerinin kurumsallaşma yolunda kendilerine has zorlukları bulunuyor. Aile şirketlerinde tek başına şirketin kurumsallaşması yeterli olmuyor, aynı zamanda ailenin de kurumsallaşması gerekiyor.

Ailenin kurumsallaşmasından söz edebil-

mek için aile üyelerinin işin içindeki rollerinin netleştirilmesi, ortaklar arası görev dağılımının belirlenmesi, kâr dağıtım politikasının belirlenmesi ve aile anayasasının oluşturulması son derece önemli.

Aile anayasası, kâr dağılımını, şirket kasasından yapılabilecek harcama kalemlerini, aile bireylerinin hangi şartlarda şirkette çalışabileceklerini, terfi şartlarını, gelecek nesle devir planını, gelinlerin-damatların şirkette çalışıp çalışmayacağını ve benzeri konuları içeren çok önemli bir düzenleyici.

YASAL YAPTIRIMI YOK

Aile anayasası, yasal bir doküman değil. Ailenin niyetini ortaya koyuyor ve aile ilişkilerinin kurallarını belirliyor. Anayasanın başarısı için oluşum aşamasında ailenin zaman ayırması ve mutabakata varması son derece önemli... Sonuçta gelecek dönemlerde oluşabilecek sorunlar bu anayasa sayesinde çözüme ulaştırılabilir.

Aile şirketinin kurumsallaşmasında ise kişiye bağımlı yapıdan uzaklaşıp “sistem” haline gelmek gerekiyor. Yazılı iş tanımlarının, iş akışlarının, politika ve süreçlerin, etik kuralların ve insan kaynakları politikasının bulunması ve sorumluluklarla yetkiler arasında dengenin kurulması gerekiyor.

Etkin işleyen bir yönetim kurulu da kurumsallaşmanın vazgeçilmez unsurlarından biri. Kurumsal yönetim ilkeleri doğrultusunda komiteler oluşturulmasıyla bu etkinliğin artırılması mümkün. Zaten halka açık şirketlerde komite yapılanması bir zorunluluk ve yeni Türk Ticaret Kanunu da komite yapılanmasını destekliyor.

Kurumsallaşmada önemli bir başka adım

ise şirketteki iç kontrol süreçlerinin güçlendirilmesi ve risk yönetim mekanizmasının oluşturulması. Etkin bir iç kontrol sisteminin varlığı, işlerin şirket menfaatlerini gözeterek şekilde ve kurallar dahilinde işlenmesini sağlıyor. Risk yönetimi mekanizması ise hedeflerine ulaşma yolunda şirketi etkileyebilecek olayların belirlenmesini ve risk alma isteği çerçevesinde risklerin yönetilmesini mümkün kılıyor.

Aile şirketinin kurumsallaşmasında bir diğer önemli konu gelecek nesle devir planının yapılması. Bir sonraki lidere devir bir süreç ve bu sürecin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için öncelikli olarak yeni liderin seçimi için kriterlerin net bir şekilde belirlenmesi gerekir. Bu kriterlerin aile üyelerinin katılımı ile belirlenmesi ileride olabilecek çatışmaları azaltır.

Hem ailenin hem de aile şirketinin kurumsallaşması süreçlerini başarılı bir şekilde tamamlayan aile şirketleri gelecek nesillere devrolarak sürdürülebilirliği sağlayabiliyor.

KPMG Türkiye olarak gerek ailenizin gerekse aile şirketinizin kurumsallaşması yolunda ihtiyaç duyabileceğiniz; aile anayasasının yazılması, devir planlaması, yönetim kurulu yapılanması, iç kontrol sistemlerinin kurulması/iyileştirilmesi, iş akışlarının ve prosedürlerin oluşturulması, risk yönetimi sürecinin oluşturulması, iç denetim mekanizmasının kurulması gibi hizmetlerimiz ile sizlere bu süreçte destek olmaktan memnuniyet duyarız.

Etik Hat

ETİK HAT NEDİR?

Şirket çalışanlarının (ve istenirse satıcılar, bayiler gibi diğer üçüncü şahısların) şirket yöneticileriyle paylaşmadıkları ya da paylaşmak istemedikleri sorularını paylaşabilecekleri, anonim olarak bildirimde bulunabilecekleri bir raporlama aracıdır. İstenirse telefon hattı, istenirse e-mail adresi ya da ikisi birden bu amaçla kullanılabilir.

NEDEN HER ŞİRKETİN BİR ETİK HAT'I OLMALI?

- Etik dışı bir davranışı, suistimali, kural ihlalini önce iş arkadaşları fark eder.
- Suistimali erken ortaya çıkarmanın en ucuz yoludur. Yönetimin etik dışı davranışlar ve suistimal konusundaki "sıfır tolerans" yaklaşımını destekler.
- Başvuranlar, yöneticileriyle kimliklerini açıklayarak konuşmaktansa bu yolla daha güvende ve rahat hissederler. Böylece kariyerleriyle ya da arkadaş ilişkileriyle ilgili bir risk almamış olurlar.
- Tüm ihbarların değerlendirildiğinden emin olunur. İhbarların kaydının tutulması ve raporlanması daha profesyonelce yapılır.
- ACFE'nin ve KPMG dahil konunun uzmanı şirketlerin yaptığı tüm araştırmalar; bildirimlerin, suistimallerin yarısına yakınına ortaya çıkardığını göstermektedir.

ETKİN BİR ETİK HAT'IN ÖZELLİKLERİ

- Gizlilik
- Anonim bildirim fırsatı
- Tüm ilgililerce kolay ulaşılabilirlik
- Maksimum uygunluk
- Uygun veri yönetimi prosedürleri
- Doğru sınıflandırma
- Denetim komitesiyle doğru iletişim
- Etkin raporlama

Bir Etik Hat'ın etkin olarak kullanılmasını sağlamanın en kolay yolu, şirket üst yönetiminden seçilmiş bir yöneticinin, bu projeyi aktif olarak desteklemesidir.

CEVAPLANMASI GEREKEN SORULAR

- Bu hata hangi türde uygunsuzluklar için başvurulmasını istiyorsunuz? Hattı kim kullanabilmeli ve cevaplayan kişi kim olmalı?
- Hattın yönetimi şirket dahilinde mi olmalı, dışarıdan danışmanlık mı alınmalı?
- Hata cevap veren canlı kişiler olacak mı, yoksa mesaj ya da not bırakılabilen bir sistem mi olacak?
- Hangi dillerde cevap verilebiliyor olacak?
- Global ve 7/24 bir hat mı düşünülüyor, yoksa daha dar kapsamlı mı?
- Raporlama araçları nasıl olacak, nasıl kullanılacak?
- Takip mekanizması nasıl olacak? İsteyen kişi ihbarlarının sonuçlarını öğrenebilecek mi?
- Hat ücretsiz mi olacak, ücretli mi? Hangi yollarla duyurulacak?

TAKİP EDİLECEK AŞAMALAR

- Hattın formatının oluşturulması,
- Hata yanıt verecek kişilere eğitim verilmesi,
- Çalışanlara hat ile ilgili bilgi verilmesinin yöntemlerine karar verilmesi ve bu yöntemlerin uygulanması,
- Hatla ilgili yapılan raporların ve sonuçlarının izlenip değerlendirilmesi.

NEDEN KPMG?

- 30 yıldan uzun bir zamandır bu konuda uluslararası boyutta hizmet vermekteyiz.
- Ulusal ve uluslararası tecrübeyi ihtiyaçlarınıza göre bir arada kullanırız.
- Türkiye’de bu konuda çok güvenilir bir iş ortağıyla çalışmaktayız.
- Telefon ya da e-posta seçeneklerini kullanabilirsiniz.
- Hattı, haftanın 7 günü 10:00 –22:00 saatleri arasında konunun uzmanları cevaplar ve en geç 4 saat içinde bizlere raporlar. Saat 22:00’den sonra gelen e-mailler, ertesi gün tarafınıza şifreli olarak ulaştırılır. Bu raporlar size ulaştırılmadan önce proje direktörü tarafından kontrol edilir.
- Gelen aramalar kaydedilir ve isteğinize göre 1-3 ay arası bir süre boyunca saklanır.
- Başvuruları, Türkçe ve arzu ederseniz İngilizce cevaplama olanağı sunabiliriz.
- Başvurular suistimali önleme ve inceleme uzmanları tarafından yanıtlanacağı için doğru değerlendirileceğinden, mümkün olan maksimum bilginin görüşme sırasında alındığından ve raporlandığından emin olabilirsiniz.
- Ayrıca haftalık takip raporları ve aylık raporlama özetleri yine şifreli olarak tarafınıza iletilir.
- Gizlilikten, tarafsızlıktan ve güvenlikten emin olabilirsiniz.
- KPMG size şirket davranış kurallarının yazılmasından, eğitimlerin verilmesine ve ihbarların doğru şekilde incelenmesine uzanan geniş bir yelpazede hizmet sunabilir.

Fortune Global 200 listesindeki şirketlerin yüzde 86’sının kendi davranış kuralları bulunmaktadır. Şirketlerin yüzde 80’inden fazlası, davranış kurallarına uyumsuzluğun raporlanabilmesi için ihbar/danışma hattını kullanmaktadır.

DİPNOTLAR ŞEFFAFLAŞIYOR

Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Kurumu, finansal kuruluşlara rehberlik etmek üzere bir rapor yayınladı. Bu rapor, UFRS finansal tablo dipnotlarındaki açıklamaların kalitesini artırmayı hedefliyor. Rapor, finans sektörünün yatırımcılara finansal durumu ve riskleri hakkında net bir resim çizmesi anlamında önemli bulunuyor.

Şirin Soysal

Mesleki Uygulama Bölüm Başkanı, Şirket Ortağı

E: ssoysal@kpmg.com
T: +90 216 681 90 19
M: +90 533 581 54 81

Latif Oylan

Mesleki Uygulama Bölümü, Müdür

E: loylan@kpmg.com
T: +90 216 681 90 33
M: +90 533 296 56 50

Son yıllarda, özellikle de 2008 yılındaki finansal krize rağmen finans sektörü istikrarlı bir şekilde büyümeyi sürdürüyor. Büyüme devam ederken finansal raporların sektör hakkında net ve şeffaf bir mesaj vermesi, yatırımcılar ve regülatörler için önem kazanıyor. Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Kurumu (European Securities and Markets Authority-ESMA) bu süreçte Avrupa Birliği'nde finansal hizmetler sektöründe faaliyet gösteren şirketlere rehberlik edecek bir raporu 18 Kasım 2013'te yayınladı. Rapor, şirketlerin 2012 yıl sonuna ait UFRS finansal tablo dipnotlarında yer alan açıklamaların kalitesini ve karşılaştırılabilirliğini irdeliyor. Bu rapor, 2013 yıl sonu UFRS finansal raporlarının hazırlanmasında ve denetiminde de etkili olacak.

NELERİ KAPSIYOR?

Raporun ana amacı, finansal hizmetler sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin

kullandığı finansal araçlara dair açıklamaları değerlendirmek. Değerlendirme, 19 ülkeden seçilen 39 büyük ölçekli ve çoğu bankacılık sektöründe faaliyet gösteren Avrupalı şirketi kapsıyor. Seçilen şirketler arasında Türkiye bankacılık sektörünün temsilcileri de var. Bu çalışma, UFRS 7 Finansal Araçlar: Açıklamalar ve UMS 1 Finansal Tabloların Sunumu ışığında yapılıyor. Bu standartlar, ilke bazlı düzenlemeler içerdiğinden sektördeki uygulamaların bilançoda yer alan aktif ve pasif kalemlerinin yapısına, gerçekleşen türev işlemlerine göre farklılık göstermesi mümkün.

4 ALAN GELİŞMELİ

Türkiye bankacılık sektöründeki toplam aktiflerin büyümesi göz önüne alındığında ve kredilerin bilançolarda en önemli aktif kalemler olması, bu alanlarda verilen açıklamaların net ve kapsamlı olmasını gerektiriyor. Finans sektöründe yeni türev araçlarının da kullanılması, UFRS ko-

nusunda profesyonel destek alınmasını gerektirebilir.

Dipnot açıklamalarında geliştirilmesi gereken 4 alan var. Bunlar, likidite riski ve fon kaynakları, alım satım amaçlı kullanılan türevler, kredi riski ve değer düşüklüğüyle ilgili varsayımlar.

LİKİDİTE RİSKİ

UFRS 7 finansal araçların vade analizinin kapsamlı bir şekilde yapılmasını şart koşuyor. Bu açıklamalar, şirketin likidite riski ve fon kaynakları hakkında yeterli bilginin sağlanması için önemli. Sayısal verilerin anlaşılması için nicel açıklamalar da önem kazanıyor. Bankalar likidite riskini açıklarken içsel olarak riskin nasıl yönetildiğini de belirtmeli. Bunu yaparken içsel likidite limitleri, limit aşımaları için alınan tedbirler, riskin hangi aralıklarla ölçüldüğü bilgileri verilebilir. Aynı zamanda şirketler, fon kaynaklarının nasıl çeşitlendirildiği bilgisini de sunmalı. Bankalar yıl sonuna doğru değer-

RAPORDA ÖNE ÇIKAN ÖNEMLİ ÖNERİLER

DİPNOT AÇIKLAMALARI HANGİ ALANLARDA GELİŞTİRİLMELİ?

AÇIKLAMALAR NASIL OLMALI?

Likidite riski ve fon kaynakları

Likidite riski ve fon kaynakları üzerine net ve birbiriyle örtüşen açıklamalar yapılmalı.

Alım satım amaçlı kullanılan türevler

Türev araçlar hakkında detaylı açıklamalar verilmeli.

Kredi riski

Bilanço ile kredi duyarlılığı arasındaki ilişkiyi sağlayacak bilgiler verilmeli ve risklerin nasıl yönetildiği belirtilmeli.

Değer düşüklüğüyle ilgili varsayımlar

Kullanılan varsayımlar kapsamlı bir şekilde açıklanmalı.

ölçüm yöntemleri için yapılan açıklamaları gözden geçirmeleri gerekiyor.

KREDİ RİSKİ

Şirketlerin finansal varlıklarının sınıflarına göre açıklamalarının yapılması ve vadesi gelen ama değer düşüklüğüne uğramayan varlıklar için de yaşlandırma analizinin açıklanması gerekiyor. Yapılan açıklamaların yapılandırılmış ve net olmasının üzerinde duruluyor. Bunun nedeniyse dipnotlarda verilen açıklamalarla finansal tablolarda yer alan miktarların mutabakatının yaratıldığı zorluklar.

Bu zorlukları aşabilmek için bankaların risk gruplarını dipnotlarda detaylandırması önem kazanıyor. Örneğin belirli bir coğrafyayı etkileyen risklerin oluşması durumunda alınan tedbirlerin açıklanması gerekiyor. Yurtdışında iştirakleri bulunan bankalar, bu açıklama gerekliliklerine daha fazla dikkat etmeli. Bilanço içi ve dışı işlemlerle ilgili olarak risk limitleri ve dağılımlarıyla risk yoğunlaşmasının nasıl izlendiği de belirtilmeli. Buna ek olarak bankaların kullandığı müşteri risk derecelendirme sistemi hakkında bilgi vermesi bekleniyor.

VARSAYIMLAR ORTAYA KONULMALI

UFRS 7 uyarınca değer düşüklüğünü belirlemek için kullanılan varsayımlara ilişkin açıklamalar da yapılmalı. Bankaların her bilanço döneminde, bir finansal varlık veya finansal varlık grubunun değer düşüklüğüne uğrayıp uğramadığını belirlemek için kullandıkları yöntemleri açıklaması gerekiyor. ●

lenen yabancı paranın likidite riski üzerindeki etkisi ve riskin nasıl yönetildiğine dair açıklamaları da yapmalı.

TÜREVLER AÇIKLANMALI

UFRS 7 uyarınca kullanılan türev araçlarıyla ilgili açıklamaların yapılması gerekiyor. Gerçeğe uygun değerle ölçülen türevlerle ilgili yapılması gereken dipnot açıklamalarının beklentileri karşılamadığı raporda öne çıkan konulardan biri.

Şirketler, alım satım amaçlı türevler işlemlerine ilişkin dipnotlarını UFRS kapsamında sunulmasına özen göstermeli. Bankalar genelde yabancı para pozisyon riskini azaltmak amacıyla vadeli döviz alım satım, swap para alım satım ve para opsiyonu alım satım sözleşmeleri yapmakta, faiz riskini azaltmak amacıyla da faiz futures ve faiz swap sözleşmesi işlemlerine girmektedir. Bu çerçevede şirketlerin gerçekleştirdiği türev işlemlerin amacını, UFRS raporlarında net olarak ifade etmeleri ve

NET BİR RESİM ÇİZİLMELİ

NEDEN ÖNEMLİ?

Türkiye'den önemli bankaların da yer aldığı ESMA'nın raporundaki UFRS raporlarına dair yapılan çalışma, finansal tablolarda gelişmesi gereken alanları anlamak için önem arz ediyor.

BÜYÜME İÇİN ŞART

Sürdürülebilir büyümenin sağlanabilmesi için finans sektörünün, yatırımcılara finansal durumu, riskleri hakkında net bir resim çizmesi ve 2013 finansal raporlarında bu önemli noktaların değerlendirilmesi ayrıca önem taşıyor.

GELECEĞİN SEKTÖRÜ

KPMG, 2005'ten bu yana inşaat sektöründeki trendleri

ortaya koymak üzere inşaat araştırması yayımlandı. Türkiye'den de katılım sağlanan araştırmaya ek olarak bu yıl KPMG Türkiye İnşaat Araştırması da hazırlandı. Araştırma, sektöre yönelik çok önemli bulguları ortaya koyuyor. Buna göre, altyapı yatırımlarına olan talep, sektördeki büyümenin itici gücü olacak. Araştırmaya katılan şirketler, istikrarlı bir büyüme öngörürken geleceğe de umutla bakıyor.

İsmail Önder Ünal

KPMG Türkiye İnşaat
Sektör Lideri
Denetim, Şirket Ortağı

E: iunal@kpmg.com
T: +90 216 681 90 00 – 9523
+90 232 464 20 45
+90 312 491 72 31
M: +90 533 270 32 61

Dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 49'u şehirlerde yaşarken bu oranın 2050'de yüzde 67'ye çıkması bekleniyor. Türkiye'de ise 1980'de yüzde 43,9 olan şehirli nüfus oranı, bugün yüzde 77,3'e yükseldi. 2011'de 7,2 milyar olan dünya nüfusunun, 2050 yılında 9,6 milyara ulaşacağı öngörülürken Türkiye nüfusunun 94 milyon olacağı tahmin ediliyor. Bu değişim, tüm dünyada enerji, ulaşım, sağlık ve su başta olmak üzere altyapıya olan ihtiyacı artırıyor. Buna, ülkelerin küresel rekabette avantaj sağlamak için yatırımcılar açısından hayati öneme sahip olan altyapıyı iyileştirme ve yenileme zorunluluğu da ilave edildiğinde inşaat sektörünün önünde parlak bir gelecek olduğu görülüyor.

Türkiye inşaat sektörü, etkilediği 200'den fazla alt sektörle ekonomimizin dinamizmini destekleyen en önemli alanlardan biri. Uluslararası inşaat sektörü dergisi Engineering News Record (ENR), her yıl dünyanın önde gelen müteahhitlik firmalarını, uluslararası piyasalarda bir önceki yılda elde ettikleri gelire göre sıralıyor. Türk inşaat sektörü, yurtiçindeki önemli rolünü, ENR Top 250 Listesi'nde 2013 itibarıyla yer alan 38 şirket ve 16,8 milyar dolar ciroyla bir başarı hikayesine dönüştürdü.

İnşaat sektörünün rolünü ve artan öneminin farkında olan KPMG, 2005'ten bu yana küresel çapta bir inşaat araştırması gerçekleştiriyor. Türkiye'den de katılım sağlanan araştırmanın yanında bu yıl ayrıca Türkiye özelinde gerçekleştirdiğimiz KPMG Türkiye İnşaat Araştırması'nı da yayımlıyoruz.

ALTYAPI ÖNE ÇIKIYOR

Türkiye'de yakın zamanda ihale süreçleri tamamlanmış ya da başlamış olan, çoğu "mega proje" niteliğindeki önemli altyapı projeleri de sektördeki bu genel eğilimi doğrular nitelikte. Enerji, ulaşım ve sağlık başta olmak üzere devam eden önemli projelere, kentsel dönüşüm projelerinin de eklenmesi, sektörü yurtiçinde canlı tutmaya devam ediyor. Kentsel dönüşümün 20 yıllık bir süreçte ekonomiye farklı kaynaklara göre 300-400 milyar dolar arasında etkisinin olacağı tahmin ediliyor. Halihazırda ihale edilmiş ve önümüzdeki yılların gündeminde olan başta nükleer enerji ve ülkemizdeki kömür rezervlerinin kullanımıyla çalışacak termik santrallerle hidroelektrik, rüzgar, jeotermal ve güneş gibi yenilenebilir enerji yatırımlarının toplam tutarının, önümüzdeki 10 yıl içinde 120 milyar dolar olacağı tahmin ediliyor.

Ulaşım konusunda da üçüncü havalimanı, İstanbul-İzmir Otoyolu ve Körfez geçişi, 3. Köprü gibi mega projelerin ihaleleri tamamlandı. 2023 yılına kadar 200 milyar dolar

SONUÇLAR NE DİYOR?

Farklı ülkelerden 165 katılımıyla gerçekleştirilen 2013 yılı Küresel İnşaat Raporu: "Sıradaki Büyük Dalgaya Hazır mısınız?" araştırması, önceki yıllarda küresel çapta yaşanan durğunluğa sonra canlanmaya başlayan yatırımların yarattığı fırsatlara ve şirketlerin bu konudaki görüşlerine odaklanıyor. Araştırmada öne çıkan bulgular şöyle:

TALEP Sektördeki itici güç, altyapı yatırımlarına olan talep. Katılımcıların yüzde 66'sı, bunu teyit ediyor. Ekonomik gelişme, kentleşme ve nüfus artışı da bu görüşü etkileyen diğer faktörler.

GELECEK Sektörde istikrarlı bir büyüme görülürken araştırmaya katılan şirketler, geleceğe umutla bakıyor. Katılımcıların yüzde 54'ü, 2012-2013 döneminde yüzde 5'lik sipariş artışı yaşadığını belirtirken yüzde 80'i, önceki döneme göre sabit ya da daha yüksek marjlar beklediğini belirtiyor.

ENERJİ Yeni yatırımlara alt sektör bazında bakıldığında enerji açık ara önde görülüyor. Bunu su, demiryolu, madencilik ve diğer ulaşım projeleri takip ediyor.

SIKINTILAR Sektörün büyümesinin önündeki en önemli engel ise katılımcıların yüzde 72'sinin dile getirdiği bütçe açıkları ve kamu finansmanındaki sıkıntılar olarak görülüyor. Kamu özel işbirliğini itici güç olarak görenlerin oranı ise yüzde 28.

RISK YÖNETİMİ Risk yönetimi ise her zaman olduğu gibi şirketlerin yine gündeminde öne çıkıyor. Katılımcıların yüzde 77'si gecikme, hatalı tahmin ve risk yönetimindeki aksaklıklar nedeniyle düşük performans gösteren projelerle karşılaştıklarını belirtiyor

tutarında ulaştırma yatırımı hedefleniyor ve bunun içinde demiryolu yatırımları da önemli bir yer tutuyor.

ALT SEKTÖRLER DE BÜYÜYECEK

Dünyada 2030'a kadar toplam 57 trilyon dolar altyapı yatırımı öngörülürken Avrupa'nın 2020'ye kadar olan altyapı ihtiyacının 2 trilyon Euro olacağı tahmin ediliyor. Öngörülen bu yatırımlardan önemli bölümü, ulaşım ve enerjiye yönelecek.

Tüm bunlar, inşaat sektörünün etkilediği tüm alt sektörlerle büyümeye devam edeceğinin en önemli göstergesi. Hem yurtiçinde hem de yurtdışında inşaat sektörü için öngörülen bu önemli potansiyelin önündeki en ciddi risk, finansman konusu. Özellikle kamu borçları ve bunun yarattığı finansman sıkıntıları nedeniyle kamu-özel işbirlikleri tercih edilen bir yöntem olarak ortaya çıkıyor. Yine de sektörün gelişiminin, küresel piyasaların tahmini çok zor olan gelişmelerine bağlı olacağını söyleyebiliriz.

Sonuç olarak inşaat şirketlerimizin yukarıda özetlediğimiz fırsatı yakalayıp buradan önemli başarı hikayeleri çıkarmaları için önlerinde uygun bir oyun alanı olacak. Bunu yapabileceklerini sadece yurtdışında son 40 yılda 94 ülkede tamam-

ladıkları, 6 binin üzerindeki proje, toplam 220 milyar dolar ciro ve ENR listesinde uzun yıllardır şirket sayısı açısından ilk 3 içinde yer alarak kanıtlanmış bulunuyor. Sonraki hedef, ENR 250'de 2013 itibarıyla yüzde 3,3 olan ciro payını ve bu açıdan 9'uncu sırada olan yerini yükseltmek olmalı. Bu da bugüne kadar önemli işler başarmış olan şirketlerimizin tüm zorluklarına rağmen kurumsallaşmış büyümeleriyle mümkün olacak. ●

ENR 225 İÇİNDE TÜRK İNŞAAT ŞİRKETLERİ YÜKSELİYOR

Yıllar	225 şirketin toplam cirosu (milyar dolar)	Türk inşaat şirketlerinin cirosu (milyar dolar)
2005	189.4	3.7
2006	224.4	6.0
2007	309.8	8.5
2008	390.0	14.0
2009	383.7	14.1
2010	383.5	14.6
2011	452.8	15.9
2012	507.3	16.3
2012 (*)	510.8	16.8

(*) Bu yıl ENR listesindeki şirket sayısı 225'ten 250'ye yükseldiği için tablodaki 2012 rakamları karşılaştırma için 225 şirket üzerinden düzenlenirken ENR 250 listesindeki rakamlar bu satırda ayrıca bilgi amaçlı olarak paylaşılmıştır.
Kaynak: Engineering News Record Magazine (ENR)

TÜRK ŞİRKETLERİNİN PERFORMANSI ARTIYOR

PAY DÜŞÜK ENR 250'deki şirket sayısı açısından ilk 3'te sağlam bir yer edinmiş olan Türk inşaat şirketleri, listedeki şirketlerin 510,8 milyar dolar olan toplam ciroları içinden 16,8 milyar dolar pay alıyor. Türk inşaat şirketleri, ciro kriterine göre bakıldığında 9'uncu sırada yer alıyor. Ancak grafikte görüleceği gibi yıllar itibarıyla cirolarını da artırıyorlar.

HEDEF NET Fakat bu listede, sadece 4'er

şirketle yer alan Almanya'nın 43,5 milyar ve Fransa'nın 43,2 milyar dolarla çok daha yüksek ciro elde ettiği düşünülürse Türk inşaat şirketlerinin önündeki hedef daha net ortaya çıkar. 55 şirketle ilk sırada yer alan Çin'in ardından listede 38 şirketle yer alan Türkiye'yi, 33 şirketle ABD izliyor. Takip eden en yakın ülke ise 17 şirket ile İtalya. Bu sektörün girişimliliğini ve yurtdışındaki başarısını ortaya koyuyor.

SUİSTİMALİ YAPAN KİM?

Şirketlerin verimliliğini önemli oranda etkileyen suistimal, pek çok şirketin yaşadığı bir gerçek. Ancak suistimali yapan kişilerin profili hakkında detaylı bir bilgi yok. KPMG'nin yayımladığı "Bir Suistimalcinin Profili" raporu ise bu alanda önemli bir boşluğu dolduruyor. Rapora göre tipik bir suistimalci; erkek, 36-55 yaşları arasında, çoğunlukla yönetim, muhasebe, operasyon veya satış/pazarlama departmanlarında görev yapan kişilerden çıkıyor.

İdil Gürdil

KPMG Türkiye Risk Yönetimi Danışmanlığı Bölüm Başkanı, Şirket Ortağı

E: igurdil@kpmg.com
T: +90 216 681 90 14
M: +90 533 599 56 68

Suistimal pek çok şirketin yaşadığı bir gerçek... Peki suistimali gerçekleştiren kişilerin ortak özellikleri olduğunu biliyor muydunuz? KPMG tarafından hazırlanan "Bir Suistimalcinin Profili" raporu, işte bu özellikleri ortaya koyuyor.

Rapor, 78 ülkedeki KPMG üye firmalarının 2011-2013 yılları arasında soruşturmasını gerçekleştirdiği 596 suistimal vakasının analizini içeriyor. Ayrıca okuyucuya suistimalcilerin genel özellikleri ve motivasyon kaynaklarıyla, yetiştikleri çevre arasındaki ilişki konusunda çeşitli bilgiler sunmayı amaçlıyor. 2011 yılında yayınlanan raporda ağırlıklı olarak suistimal örnekleri ve suistimalcilerin çeşitli özellikleriyle bunların önümüzdeki 5 yıl içinde ne yönde gelişeceği yer alıyordu. 2013 araştırmasında yer verilen 596 suistimalcinin profili de 2011'de ortaya konan suistimalci profiliyle oldukça benzer özellikler taşıyor.

PROFİL

2013 yılında gerçekleştirilen çalışmada ortaya çıkan tipik suistimalcinin, erkek, 36-55 yaşları arasında, çalıştığı kuruluşun aleyhine hareket eden ve çoğunlukla yönetim, muhasebe, operasyon veya satış/pazarlama bölümlerinde görev yapan kişilerden oluştuğu görülüyor. Üst yönetimde görev alıyor, şirkette 6 yıldan uzun bir süredir çalışıyor ve suçu işlerken çoğunlukla başkalarıyla işbirliği yapıyor.

KPMG'nin tüm dünyadaki suistimal önleme ve inceleme uzmanlarının görüşlerini de dikkate alarak, hem suis-

timal türünün hem de suistimalci profilinin sürekli olarak değiştiği görülüyor. Ayrıca sadece ABD gibi teknolojik açıdan gelişmiş ülkelerde değil, tüm dünyada, suistimalcilerin gelişen teknolojiyi giderek daha fazla kullanmaya başladığı görülüyor.

TREND NE YÖNDE?

KPMG firmaları Suistimal Önleme ve İnceleme Bölümü liderlerinin öngördükleri trendler hakkındaki görüşlerinden elde edilen önemli noktaları vurgulayacak olursak:

1 Hem operasyonları kesintiye uğratma hem de maddi kazanç elde etme peşinde olan, üstün teknolojileri kullanabilen, çeşitli suç örgütleriyle işbirliği içerisinde hareket eden "bilişim korsanları" gibi tehditlere karşı zafiyetin artmakta olduğu görülüyor.

2 Şirket içi ve şirket dışı suç ortaklarının birbirleriyle veya kendi aralarında yaptıkları gizli ittifak ve işbirliklerinde sürekli artan bir trend görülmesi, şirketlerin suistimalcilere karşı olan savunma mekanizmalarını, iç denetim sistemlerinin ötesine taşımaları gerektiğini ortaya koyuyor.

3 Artık tek başına gerçekleştirilen vakalar olmaktan çıkıp diğer beyaz yaka suçlarında da yaygınlaşan rüşvet ve yolsuzluk, günümüz suistimalci profilinin sabit bir parçası haline gelmiş durumda ve suistimalcilerin

10 BAŞLIKTA SUİSTİMALCİNİN PROFİLİ

- 1 Suistimalcilerin **%70**'i 36 - 55 yaş aralığında.
- 2 Suistimalcilerin **%61**'i bizzat suistimali gerçekleştirdikleri mağdur şirket tarafından işe alınıyor.
- 3 **%41**'i söz konusu şirkette 6 yıldan uzun süredir çalışıyor.
- 4 Suistimal faaliyetlerinin **%70**'inde suistimalci başkalarıyla işbirliği yapıyor.
- 5 En sık görülen suistimal türü yüzde **%56** ile varlıkların kötüye kullanılması. Bunun **%40**'ünü zimmete para geçirme, **%27**'sini ise satın alma ve tedarik suistimalleri oluşturuyor.
- 6 En sık görülen ikinci suistimal türü ise **%24** ile hileli veya yasadışı faaliyetlerle kazanılan varlıklar veya gelirler.
- 7 Suistimallerin **%93**'ü birden fazla defa tekrarlanıyor. Bunların **%42**'sinde, her bir işlemin ortalama tutarı 1.000 dolar ile 50 bin dolar arasında değişiyor.
- 8 Tüm suistimal suçlarının **%72**'si 1 ile 5 yıllık bir dönem boyunca işleniyor (**%33**'ü 1-2 yıl, **%39**'u ise 3-5 yıl boyunca).
- 9 Araştırılan vakalardaki suistimalcilerin çoğunluğu, mağdur kurumda 6 yıldan uzun süredir çalışmakta olan kişiler.
- 10 Suistimallerin yaklaşık **¾**'ü 1 - 5 yıl arasında bir dönem içerisinde gerçekleştirilmiştir. Bu durum, suistimalcilerin bir şirkete işe başlarken suistimal gerçekleştirme maksadı taşımadıklarını ancak değişen kişisel koşullar veya agresif iş hedefleri yüzünden suistimale yöneldiklerini gösteriyor.

SUİSTİMALİN MALİYETİ

%69

Suistimalci suistimali tek başına gerçekleştirmişse yüzde 69 oranında yapılan işlem, 1 ile 5 yıl arasında sürüyor.

%21

Suistimal suçlarının yüzde 21'i mağdur şirkete toplam 50 bin dolar ile 200 bin dolar arasında bir tutarda zarar veriyor.

%16

Suistimal suçlarının yüzde 16'sı 200 bin dolar ile 500 bin dolar arasında zarar verirken, bu vakaların yüzde 32'sinde mağdur şirketin zararı 500 bin doları, yüzde 9'unda ise 5 milyon doları aşıyor.

kendi başlarına hareket etmelerine oranla, mağdur şirkete çok daha büyük maddi zarar veren danışıklı bir ilişki yaratma becerisini geliştirmekte.

4 Ekonomik istikrarsızlık, değişken sermaye piyasaları, yeni teknolojiler ve inovasyon, yeni muhasebe sistemleri, bilişim alanında dünyanın her yerinden erişim imkanının giderek artması ve sanal işlemlerin yapıldığı ortam, bu değişimlerden yasadışı biçimde faydalanarak kazanç temin etmek amacıyla gerekli yetkinlikleri gösterebilecek, suç dürtüsüne ve çeşitli gerekçelere sahip insanlara birçok fırsat sunuyor.

BİLİM KURGU GİBİ

Suistimal inceleme uzmanları uzun zamandır suistimalcileri olay anında veya öncesinde yakalayabilmek için "Suistimalcinin Profili" üzerinde çalışıyor. Suistimali önceden tahmin etmek, en azından şimdilik, bir bilim kurgu konusu. Yine de sürekli değişen suistimal trendlerini ve suistimalci profilini analiz etmek, şirketlerin suistimallere karşı direncini artırmasını sağlayacaktır.

Şirket yönetimlerinin suistimal riskini risk haritasındaki bir nokta olarak görmekten vazgeçip, bu riske gereken önemi verme zamanı geldi de geçiyor bile. İyi ve şirketinize uygun bir suistimal risk yönetimi riskinizi sıfırlamayacak, ancak önleme yöntemlerinin etkinliğini artıracak ve suistimali ortaya çıkarma sürenizi azaltıp daha az kayıp yaşamanızı sağlayacaktır. ●

ŞİRKET DEĞER ARTIŞI BİLANÇOLARA NASIL YANSITMALI?

Yatırım yaptığınız şirketin değeri beklentiler doğrultusunda artıyor. Bu değişimi finansal tablolarda nasıl ifade edebilirsiniz? Finansal tablolarınızı yap-boz tahtasına döndürmeden şirket değerini nasıl yansıtabilirsiniz? İşte bu noktada, bağımsız bir değerlendirme analizi, adil ve makul görüş ve uzun vadeli bakış açısı oldukça önemli.

Hande Şenova

Kurumsal Finansman
Bölüm Başkanı,
Şirket Ortağı

E: hsenova@kpmg.com
T: +90 216 681 90 15
M: +90 533 580 27 96

UFRS kapsamında şirket satın alımlarında şerefiye hesaplanması en kritik hususlardan biriyken, bunun sonraki yıllarda test edilerek değer düşüklüğü durumunda düzeltme kaydı yapılması, özellikle yatırım yapan şirketlerin finansal raporlamalarında en önemli konuların başında geliyor. Peki değer düşüklüğünün tersi bir bakış açısıyla şirket değeri artınca ne yapmalı?

Bu soruya başka bir soruyla yanıt verelim: Zaten bir şirketi satın alırken yıllar içinde değerinin artacağı beklenmez mi? Yine tersten gidersek şirketin değerinin artmayacağını düşünüyorsak neden o şirkete yatırım yapalım ki? İlerleyen dönemde şirketin değerinin artacağı beklentisi, aslında alım motivasyonlarının başında gelir.

Peki yatırım yapılan şirket, beklentileri karşılıyor ve değeri her yıl artıyor. Bu durumda bunu finansal tablolarda nasıl ifade edebiliriz? Zorunluluk mu, yoksa yasak mı, yoksa keyfe keder mi? Sadece kötümser bakış

açısıyla şirket değeri azaldığı durumda mı bunu finansal tablolara yansıtabiliyoruz?

Özellikle girişim sermayesi yatırım fonlarının bağlı olduğu tebliğ, portföy yatırımlarının her yıl değerlendirilmesi zorunluluğunu getiriyor. Ayrıca bunların, son tarihli değerlerinin kullanılması mümkün. Örneğin diyelim ki o yıl şirket değeri artırdıysa finansal tablolara yansıtılarak geçici bir kâr gösterdiniz. Gelecek yıl tekrar şirket değeri analizi yapıldığında, bu sefer de bunu geri çekmek durumunda kalırsanız finansal tablolar bir yap-boz tahtasına dönüp şirketin güvenilirliğini etkileyecektir. Değerleme analizi adil ve makul bakış açısıyla bağımsız olarak yapılmalıdır. Bu doğrultuda dikkat edilmesi gereken birkaç hususu özetlemeye çalışacağım.

GELECEK ÖNEMLİ

Şirket değeri, sadece o yıl için hesaplanan bir matematik olmamalı. Şirket stratejilerini, geçmiş perfor-

mansını ve gelecek beklentilerini de yansıtan daha uzun vadeli bir öngörüü ortaya koymalı. Girişim sermayesi yatırım ortaklığının o şirkete yatırım yapmadan önce zaten detaylı bir iş planıyla gelecek bütçelerini ve öngörülerini oluşturmuş olması beklenir. Şirketin ihtiyacı olan yatırım veya gerekirse yeniden yapılanma çalışmaları, yine bu plan kapsamında hayata geçirilirken performans ölçümleriyle yatırım getirisi ve genel performans takip edilmeli. Şirket değerinin, yapılan iyileştirme çalışmaları, büyüme yatırımları veya alıcı

ANALİZDE 6 KRİTİK KONU

1-Şirket değeri, stratejileri, geçmiş performansı ve gelecek beklentilerini yansıtan uzun vadeli bir öngörüü ortaya koymalı.

2- Geleceğe yönelik projeksiyonlar, ayakları yere basan, aynı zamanda şirket stratejilerini ve hedeflerini ortaya koyan bir yaklaşımla geçmişten gelen borç ve alışkanlıkları dikkate alarak hazırlanmalı.

3-Her yılın kendine özgü farklılıkları olmasına rağmen uzun vadeli planlamalarda, toplam bir bütün içinde süreklilik ve tutarlılık kontrolleri gerekli olur.

4- Risk ve tutarlılık boyutları doğrultusunda mevcut yıldaki şirket değer artışı, gelecek dönemlerde de devam edebilecekse finansal tablolara yansıtılması doğru olur.

5- Benzer şirketlerin performanslarının incelenmesi, o yılki sonuçlarıyla söz konusu şirketin karşılaştırılarak piyasa çarpanlarının analizi yapılması da önemli.

6-Şirket değerlemeleri her yıl bağımsız ve uzman bir kuruluş tarafından gözden geçirilmeli, gelecek dönemdeki risk ve sonuçları dikkate alarak tutarlı bir yorum yapılmalı.

sinerjileriyle alış fiyatının üzerine çıkması hedeflenir.

Şirket değerlemesi için bağımsız bir uzmanın çalışması, bu planlamaların takip ve kontrolü açısından etkili olur. Uluslararası kabul görmüş değerlendirme metodlarından en yaygın kullanılan İndirgenmiş Nakit Akımları (İNA) metodolojisidir. İNA analizi ile şirketin geçmiş performansı ile gelecek potansiyeli, kendine özgü risk profili, pazardaki karakteristik konumu dikkate alınabilir. Kısaca, gelecekteki yaratacağı nakit akımlarının bugüne indirgenmesiyle elde edilen bir değerdir. Burada önem kazanan geleceğe yönelik projeksiyonların ayakları yere basan, aynı zamanda şirket stratejilerini ve hedeflerini ortaya koyan bir yaklaşımla geçmişten gelen borç ve alışkanlıkları dikkate alarak hazırlanmasıdır. Her yılın kendine özgü farklılıkları olmasına rağmen uzun vadeli planlamalarda toplam bir bütün içinde süreklilik ve tutarlılık kontrolleri gereklidir.

UZMAN BAKIŞ ŞART

Ayrıca piyasa koşullarından uzaklaşmamak amacıyla benzer şirketlerin performanslarının incelenmesi, o yılki sonuçlarıyla bizim şirketin karşılaştırılarak piyasa çarpanları analizi yapılması da İNA analizinin test edilmesini sağlar. Bu yılki şirket değer artışının gelecek dönemlerde korunup korunamayacağı ve risklerin tek tek gözden geçirilmesi önemlidir. Böylece gelecek yıllarda bu yılından daha yüksek bir şirket değerine ulaşılması olasılıkları gözlemlenir. Risk ve tutarlılık boyutları doğrultusunda bu yılki şirket değer artışı, gelecek dönemlerde de devam edebilecekse finansal tablolara yansıtılması doğru olur. Dolayısıyla şirket değerlemelerinin her yıl bağımsız ve uzman bir kuruluş tarafından gözden geçirilmesi, gelecek dönemdeki risk ve sonuçları dikkate alarak tutarlı bir yorum yapılması tavsiye ediliyor. ●

“Şirket değerlemesi için bağımsız bir uzmanın çalışması, planlamaların takip ve kontrolü açısından etkili olur.”

iletişim

İş Geliştirme ve Pazarlama

Ergün Kış

Denetim, Şirket Ortağı
İş Geliştirme
+90 0216 681 90 00
ergunkis@kpmg.com

Kurumsal İletişim

Figen Tahiroğlu Würsching

Kurumsal İletişim ve Pazarlama
Kıdemli M¼d¼r
+90 216 681 90 00
ftahiroglu@kpmg.com

Ferruh Tunç

KPMG T¼rkiye Başkanı,
Kıdemli Ortak
ftunc@kpmg.com

Murat Alsan

Denetim B¼l¼m Başkanı,
Şirket Ortağı
malsan@kpmg.com

Abdulkadir Kahraman

Vergi B¼l¼m Başkanı,
Şirket Ortağı
akahraman@kpmg.com

Keith Durward

Danişmanlık B¼l¼m Başkanı,
Şirket Ortağı
keithdurward@kpmg.com

SEKT¼RLER

End¼striyel Üretim

Hakan Öekli

Denetim, Şirket Ortağı
holekli@kpmg.com

Enerji ve Madencilik

Sami Őener

Vergi, Şirket Ortağı
ssener@kpmg.com

Finansal Hizmetler

Murat Alsan

Denetim B¼l¼m Başkanı,
Şirket Ortağı
malsan@kpmg.com

Gayrimenkul ve Altyapı

İsmail Önder Ünal

Denetim, Şirket Ortağı
iunal@kpmg.com

İlaç

Nesrin Tuncer

Denetim, Şirket Ortağı
ntuncer@kpmg.com

Kamu

Ferruh Tunç

Kıdemli Ortak, T¼rkiye Başkanı
ftunc@kpmg.com

Otomotiv

Ergün Kış

Denetim, Şirket Ortağı
ergunkis@kpmg.com

T¼keticiler Ürünleri ve Perakende

Fikret Selamet

Denetim, Şirket Ortağı
fselamet@kpmg.com

¼LKE MASALARI

ALMANYA

Ergün Kış

Denetim, Şirket Ortağı
Almanya Masası Lideri
ergunkis@kpmg.com

AMERİKA

Hakan Aytekin

Danişmanlık, Şirket Ortağı
Amerika Masası Lideri
hakanaytekin@kpmg.com

ÇİN

Orhan Akova

Denetim, Şirket Ortağı
Çin Masası Lideri
oakova@kpmg.com

HOLLANDA

Raymond Timmer

Danişmanlık, Şirket Ortağı
Hollanda Masası Lideri
raymondtimmer@kpmg.com

İNGİLTERE

Keith Durward

Danişmanlık B¼l¼m Başkanı,
Şirket Ortağı
İngiltere Masası Lideri
keithdurward@kpmg.com

İTALYA

Tayfun Pişirir

Danişmanlık, Şirket Ortağı
İtalya Masası Lideri
tayfunpisirir@kpmg.com

JAPONYA

Nesrin Tuncer

Denetim, Şirket Ortağı
Japonya Masası Lideri
ntuncer@kpmg.com

RUSYA

Sami Őener

Vergi, Şirket Ortağı
Rusya Masası Lideri
ssener@kpmg.com

KPMG OFİSLER

İSTANBUL (Merkez Ofis)

R¼zgarlıbahçe Mh. Kavak Sk.
No:29, 34805
Kavacık-Beykoz, İstanbul T¼rkiye

İZMİR

Heris Tower, Akdeniz Mah.
Şehit Fethi Bey Cad.
No:55 Kat 21, 35210
Alsancak, İzmir T¼rkiye

Halil Bağdınlı

Vergi, Şirket Ortağı
+90 232 464 20 45
hbagdinli@kpmg.com

İsmail Önder Ünal

Denetim, Şirket Ortağı
+90 232 464 20 45
iunal@kpmg.com

ANKARA

Turan Güneş Bulvarı
Galip Erdem Cd. No:41, 06550
Yıldızevler-Çankaya,
Ankara T¼rkiye

Timur Çakmak

Vergi, Şirket Ortağı
+90 216 681 90 00
tcakmak@kpmg.com

Engin Ölmez

Denetim, Kıdemli M¼d¼r
+90 312 491 72 31
eolmez@kpmg.com

cutting through complexity™

Yaşam için *El Ele*

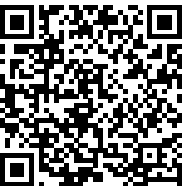
KPMG Gönüllüleri olarak; topluma, çevreye ve insana karşı taşıdığımız sorumluluğun bilinciyle hayatın farklı alanlarında sosyal sorumluluk projeleri üretiyor ve sürdürüyoruz.

Eğitim, çevre ve
toplum için el ele vererek;

hayata artı değer katmayı,
daha yaşanabilir bir dünyaya
ve daha aydınlık bir geleceğe
ulaşmayı hedefliyoruz.

KPMG
GÖNÜLLÜLERİ

KPMG Gündem'in
diğer sayılarını
okudunuz mu?

Bu dökümanda yer alan bilgiler genel içeriklidir ve herhangi bir gerçek veya tüzel kişinin özel durumuna hitap etmemektedir. Sürekli güncel ve doğru bilgi sunumuna özen gösterilmesine karşın bu bilgiler her zaman her durumda doğru olmayabilir. Hiç kimse özel durumuna uygun bir uzman görüşü almaksızın, bu dökümanda yer alan bilgilere dayanarak hareket etmemelidir. KPMG International Cooperative bir İsviçre kuruluşudur. KPMG bağımsız şirketler ağıının üye firmaları KPMG International Cooperative'e bağlıdır. KPMG International Cooperative müşterilerine herhangi bir hizmet sunmamaktadır. Hiç bir üye firmanın KPMG International Cooperative'e veya bir başka üye firmayı üçüncü şahıslar ile karşı karşıya getirecek zorlayıcı yada bağlayıcı hiçbir yetkisi yoktur.

© 2014 Akis Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş., KPMG International Cooperative'in üyesi bir Türk şirkettir. KPMG adı ve KPMG logosu KPMG International Cooperative'in tescilli ticari markalarıdır. Türkiye'de basılmıştır.